

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**

**Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ**

**ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ**

*στα γλωσσικά μαθήματα της*

**Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**



γλώσσαν νωμᾶν

**Σεπτέμβριος 2014**

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<b>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</b> .....	1
1. Στόχος, περιγραφή και οργάνωση του περιεχομένου.....	1
2. Περιγραφή των πινάκων .....	1
3. Γενικότερες επισημάνσεις.....	3
4. Επιστημονικό πλαίσιο.....	5
<b>Πίνακες &amp; Ειδικότερες παρατηρήσεις ανά διδακτικό αντικείμενο</b> .....	8

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

### 1. Στόχος, περιγραφή και οργάνωση του περιεχομένου

Οι διαδραστικοί πίνακες (στο εξής ΔΠ), όπως και κάθε ψηφιακό περιβάλλον, δεν αποτελούν ούτε φορείς αλλαγών ούτε και καταστροφείς της διδακτικής διαδικασίας· η αποτελεσματικότητά τους πρωτίστως εξαρτάται από τον τρόπο αξιοποίησής τους. Οι προτάσεις που ακολουθούν, οι οποίες εκπονήθηκαν από ομάδα εργασίας στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, ορίζουν συγκεκριμένο πλαίσιο ως προς το πώς μπορεί να αξιοποιηθεί δημιουργικά ένα σύστημα ΔΠ στην Α΄ τάξη του Γυμνασίου. Το πλαίσιο αυτό προσδιορίζεται:

- από το ισχύον πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών (στο εξής Π.Σ.) για την υποχρεωτική εκπαίδευση (βλ. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας & της λογοτεχνίας, της αρχαίας ελληνικής γλώσσας & γραμματείας στην υποχρεωτική εκπαίδευση*, Αθήνα 2011)
- από τα σχολικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται,
- από τους ψηφιακούς πόρους που έχουν αναπτυχθεί ή αναπτύσσονται στο πλαίσιο του Ψηφιακού Σχολείου,
- από τη διεθνή και ελληνική επιστημονική αναζήτηση ως προς την αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων στη γλωσσική εκπαίδευση.

### 2. Περιγραφή των πινάκων

Οι πίνακες που ακολουθούν οργανώνουν τις σχετικές προτάσεις κάθετα, ανά διδακτικό αντικείμενο (νεοελληνική γλώσσα, νεοελληνική λογοτεχνία, αρχαία ελληνική γλώσσα, αρχαία ελληνική γραμματεία από μετάφραση). Ο κάθε πίνακας διαιρείται σε πέντε στήλες:

- **Τομείς**
- **Διδακτικές δραστηριότητες**
- **Ψηφιακά περιβάλλοντα**
- **Πρόγραμμα Σπουδών**
- **Σχολικό εγχειρίδιο**

Πιο αναλυτικά:

#### **A. ΤΟΜΕΙΣ (1η στήλη)**

Οι τομείς αποτελούν το πλαίσιο, βάσει του οποίου εξειδικεύεται το Π.Σ. και διατυπώνονται οι διδακτικές δραστηριότητες στη δεύτερη στήλη. Οι τομείς διατυπώνονται διαφορετικά ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε διδακτικού αντικειμένου και εξειδικεύονται πριν από κάθε πίνακα. Η κατάτμηση αυτή γίνεται για λόγους πρακτικούς· στην πραγματικότητα της καθημερινότητας και της σχολικής τάξης οι τομείς αυτοί εναλλάσσονται δυναμικά. Διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες:

- **Γνώσεις**

- α) **για τη γλώσσα:**

Ένα σημαντικό μέρος της γλωσσικής εκπαίδευσης σχετίζεται με το να αποκτήσουν τα παιδιά γνώσεις για τη γλώσσα (π.χ. γραμματική, γραμματική των κειμένων, ορθογραφία κλπ.). Παλιότερα η μεταγλωσσική εστίαση αποτελούσε αυτοσκοπό. Τα τελευταία χρόνια, με βάση τη διεθνή αναζήτηση αλλά και τα νέα Π.Σ. (2011), οι γνώσεις αυτές συνδυάζονται με τη λειτουργία των κειμένων (επομένως με την κατανόηση και παραγωγή λόγου) αλλά και με την καλύτερη κατανόηση των κειμένων που διαβάζουν τα παιδιά (επομένως με την απόκτηση / επέκταση γνώσεων που έχουν σχέση με την ψηφιακή καθημερινότητα. Οι προτάσεις που κατατίθενται στην ενότητα αυτή λαμβάνουν υπόψη τα δεδομένα αυτά.

- β) **πραγματολογικού/πληροφοριακού τύπου**, που συναρτώνται με το θεματικό περιεχόμενο του γνωστικού αντικείμενου (π.χ. γνώσεις για τον αρχαίο πολιτισμό, γνώσεις για την ιστορία της λογοτεχνίας κλπ.). Στην περίπτωση του γλωσσικού μαθήματος αυτό αποτυπώνεται ως «απόκτηση/ επέκταση γνώσεων», στη δε περίπτωση της λογοτεχνίας ως «απόκτηση γνώσεων» και αναφέρεται ειδικότερα στο θεματικό περιεχόμενο της διδακτικής ενότητας, εφόσον συνδεθεί με το νέο Π.Σ. (2011), ή/και σε επιμέρους θέματα που αναφέρονται κάθε φορά στα υπό εξέταση λογοτεχνικά κείμενα και μπορεί να σχετίζονται με τις διδακτικές ενότητες του πιλοτικού Π.Σ. (2011) ή να είναι ανεξάρτητα από αυτές.

- **Γραμματισμοί - Δεξιότητες** κατανόησης και παραγωγής λόγου. Ο τομέας αυτός σχετίζεται με έναν από τους βασικούς στόχους της γλωσσικής εκπαίδευσης: τη συνεχή εξάσκηση των παιδιών στην πρόσληψη και παραγωγή λόγου (προφορικού, γραπτού, πολυτροπικού). Με δεδομένο το γεγονός ότι βασικός στόχος της γλωσσικής εκπαίδευσης είναι ακριβώς αυτός, τα παιδιά να διαβάζουν και να γράφουν κείμενα, κατανοείται η βαρύτητα που έχει ο συγκεκριμένος τομέας. Στην ενότητα αυτή παρέχονται ιδέες ως προς το πώς οι ΔΠ μπορούν να αξιοποιηθούν δημιουργικά και προς αυτή την κατεύθυνση.

Σημείωση: δεξιότητες και γραμματισμοί, όπως η παραγωγή λόγου, διαπερνούν ως δραστηριότητες όλα τα γλωσσικά μαθήματα (π.χ. διαθεματικές δραστηριότητες στα αρχαία, δημιουργική ή συνεργατική γραφή στη λογοτεχνία κλπ.). Στους πίνακες καταγράφονται μεν σχετικές δραστηριότητες σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα, αλλά για λεπτομερέστερη παρουσίαση της μεθοδολογίας που προτείνεται (τήρηση σημειώσεων, ομαδο-συνεργατική γραφή, «το γράψιμο ως διαδικασία») προτείνεται η ανάγνωση της σχετικής ενότητας στους πίνακες της νεοελληνικής γλώσσας.

- **Διδακτικές πρακτικές:** Αν τα παραπάνω έχουν να κάνουν με το τι (και το γιατί) της διδασκαλίας, ένα ακόμα στοιχείο που διαπερνά οριζόντια τους τομείς αυτούς είναι το πώς της διδασκαλίας, που αποτυπώνεται εδώ με τον όρο «διδακτικές πρακτικές». Εδώ η έμφαση δίνεται στο τι είδους διδακτικές επιλογές μπορούν να πραγματοποιηθούν καλύτερα με τα δεδομένα ψηφιακά μέσα, κάτι που υπογραμμίζει το ουσιαστικό «επέκταση» στους πίνακες του μαθήματος της ν.ε. γλώσσας. Και σε αυτήν την περίπτωση, οι δυνατές διδακτικές επιλογές είτε καταγράφονται ρητά στους σχετικούς πίνακες (τομέας «επέκταση διδακτικών πρακτικών» για το μάθημα της γλώσσας) είτε συνάγονται από την περιγραφή των δραστηριοτήτων στα άλλα μαθήματα: επομένως ο εκπαιδευτικός καλό είναι να ανατρέχει σε κάθε περίπτωση στους πίνακες του μαθήματος της γλώσσας για λεπτομερέστερη ανάλυση της σχετικής μεθοδολογίας.

## **B. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (2η στήλη)**

Αν η πρώτη στήλη οργανώνει τις προτάσεις σε ευρύτερους τομείς, στη δεύτερη στήλη αποτυπώνεται το περιεχόμενο των προτάσεων. Με άλλα λόγια η δεύτερη στήλη περιλαμβάνει τις προτάσεις ως προς το πώς μπορούν να αξιοποιηθούν δημιουργικά οι διαδραστικοί πίνακες. Υπογραμμίζεται ότι πρόκειται για πλαίσιο που εξειδικεύει το Π.Σ. και όχι για διδακτικά σενάρια που δίνουν παραδείγματα διδακτικής αξιοποίησης των διαδραστικών

πινάκων. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η δημιουργία ενδεικτικών παραδειγμάτων δεν αποτελεί στόχο του παρόντος κειμένου.

#### **Γ. ΨΗΦΙΑΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ (3η στήλη)**

Η τρίτη στήλη εστιάζει στα διαθέσιμα ψηφιακά περιβάλλοντα, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν σε κάθε τομέα που περιγράφεται στην πρώτη στήλη (αντίστοιχη γραμμή). Στη στήλη αυτή εμπεριέχονται διαθέσιμοι ψηφιακοί πόροι που αναπτύχθηκαν είτε στο πλαίσιο του ψηφιακού σχολείου είτε από ακαδημαϊκούς ή ερευνητικούς φορείς. Αδρομερώς επίσης καταγράφονται και άλλα ψηφιακά περιβάλλοντα που μπορούν να αξιοποιηθούν (π.χ. εργαλεία web 2.0, άλλοι δικτυακοί τόποι κλπ.). Οι μαθησιακοί αυτοί πόροι είναι ενδεικτικοί, δεν εξαντλούν το διαθέσιμο υλικό για τα γλωσσικά μαθήματα ούτε αποτελούν επιπλέον ύλη που πρέπει να διδαχτεί, αλλά προτείνεται να εντάσσονται σε έναν στενότερο ή ευρύτερο διδακτικό σχεδιασμό του/της εκπαιδευτικού. Η περιγραφή είναι και εδώ αδρή, ακριβώς επειδή ο στόχος είναι να ορίσει τα όρια του δυνατού, και δεν περιέχει λεπτομέρειες ως προς το πώς μπορεί να αξιοποιηθεί το υλικό αυτό. Εξυπακούεται ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν και οποιοδήποτε άλλο υλικό που νομίζουν ότι προσφέρεται.

#### **Δ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (4η στήλη)**

Η τέταρτη στήλη παραθέτει αποσπάσματα του πιλοτικού Π.Σ. (2011) με αφετηρία το οποίο αναπτύχθηκε το περιεχόμενο του κάθε τομέα στην πρώτη στήλη. Από το Π.Σ. επιλέγονται όσοι διδακτικοί στόχοι ή/και δραστηριότητες μπορούν να υπηρετηθούν από τη διδακτική αξιοποίηση του ΔΠ. Μία επισήμανση εδώ: πολύ συχνά τα περιεχόμενα της στήλης αυτής είναι μικρότερης έκτασης από τα περιεχόμενα της δεύτερης στήλης. Αυτό είναι απολύτως λογικό, επειδή η δεύτερη στήλη αποτελεί τον κορμό της παρούσας πρότασης και δεν μπορεί παρά να αναπτύσσεται εκτενώς. Άλλωστε, τα Π.Σ. αποτελούν πλαίσια ευρύτερα που δεν εστιάζουν σε τέτοιο βάθος σε κάποια τεχνολογία ή υποδομή, όπως το παρόν κείμενο.

#### **Ε. ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ (5η στήλη)**

Στην πέμπτη στήλη γίνεται παραπομπή σε ενότητες ή σε επιμέρους σημεία των σχολικών εγχειριδίων που μπορεί να αξιοποιηθούν με αφετηρία το περιεχόμενο της δεύτερης στήλης. Και εδώ πολύ συχνά τα περιεχόμενα είναι μικρότερης έκτασης, κάτι που είναι επίσης λογικό. Τα εγχειρίδια αυτά γράφτηκαν σε μια περίοδο που οι δυνατότητες αξιοποίησης των ψηφιακών μέσων ήταν εξαιρετικά περιορισμένες, όπως και η ίδια διάδοση των ψηφιακών περιβαλλόντων ως επικοινωνιακών μέσων. Παρόλα αυτά η αναφορά στα σχολικά εγχειρίδια κρίθηκε απαραίτητη, με δεδομένο το γεγονός ότι χρησιμοποιούνται ευρύτατα στα σχολεία.

Επιπλέον, συχνά εδώ η αναφορά είναι όχι στα απλά αλλά στα ψηφιακά εμπλουτισμένα σχολικά εγχειρίδια (*Ψηφιακό Σχολείο*), που προσφέρουν συνδέσεις τόσο με εσωτερικούς πόρους (π.χ. με τα σχολικά εγχειρίδια γραμματικής και συντακτικού, με εγχειρίδια άλλων αντικειμένων, με το ψηφιακό αποθετήριο του *Φωτόδεντρου* κλπ.), όσο και με εξωτερικούς (ανοιχτά γλωσσοδιδασκτικά περιβάλλοντα, άλλους δικτυακούς τόπους κλπ.): σε αρκετές περιπτώσεις, σε επιλεγμένα σημεία, είναι εμπλουτισμένα και με σελίδες αναφοράς οι οποίες συγκεντρώνουν ψηφιακό υλικό που αφορά: σε ένα θέμα που τίγεται, στη διερεύνηση γλωσσικών φαινομένων καθώς και στην πραγμάτευση θεματικών για προβληματισμό, έρευνα και παραγωγή λόγου.

### **3. Γενικότερες επισημάνσεις**

Παρατίθενται στη συνέχεια κάποιες επισημάνσεις που θα βοηθήσουν στην καλύτερη ανάγνωση και αξιοποίηση της παρούσας πρότασης.

## **Επιμόρφωση και παραδείγματα**

Όπως ήδη επισημάνθηκε, το παρόν υλικό δεν συνιστά από μόνο του επιμορφωτικό υλικό για τους εκπαιδευτικούς και δεν εμπεριέχει διδακτικά παραδείγματα. Αποτελεί πλαίσιο για να αναπτυχθούν σωστά αυτές οι πρωτοβουλίες, οι οποίες ήδη αναπτύσσονται από άλλες ομάδες. Η ανάγνωση του παρόντος υλικού, επομένως, θα πρέπει να γίνει με μια κάθετη διδακτική λογική, που σημαίνει ότι βοηθάει να αποκτήσουν οι εκπαιδευτικοί ιδέες για τη διδασκαλία τους, συνολικά, και όχι για ένα ή δύο μαθήματα.

## **Γλωσσική εκπαίδευση**

Στο παρόν κείμενο η γλωσσική εκπαίδευση κατανοείται ευρύτερα και δεν ταυτίζεται μόνο με τα γλωσσικά μαθήματα. Για αυτό και στα περιεχόμενα των πινάκων (κυρίως στις διδακτικές πρακτικές) υπάρχουν συχνές αναφορές και σε άλλες σχολικές πρακτικές, πέραν του γλωσσικού μαθήματος· γι' αυτό καλούνται οι εκπαιδευτικοί να διαβάσουν με ευρύτητα τα περιεχόμενα της δεύτερης στήλης. Αυτό σημαίνει ότι τα περιεχόμενα αυτά μπορούν και προτείνεται να αξιοποιηθούν σε ποικίλες σχολικές πρακτικές που εμπεριέχουν πρόσληψη και παραγωγή λόγου, όπως π.χ. η ευέλικτη ζώνη, τα ποικίλα προγράμματα (π.χ. περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή υγείας) και οι ποικίλες σχολικές δραστηριότητες (γιορτές, εκπαιδευτικές εκδρομές, συναντήσεις με γονείς κλπ.).

## **Περιγραφή και λειτουργία του Δ.Π.**

Δεν αποτελεί στόχο του παρόντος κειμένου η παροχή οδηγιών για τη λειτουργία των διαδραστικών πινάκων από τεχνική άποψη ή για την τοποθέτησή τους στο σχολικό χώρο, τη συντήρησή τους κλπ.

Παρατίθενται ωστόσο στη συνέχεια οι κυριότερες τεχνικές δυνατότητες που ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση των προτάσεων που ακολουθούν:

- Εισαγωγή κειμένου και διορθώσεων, είτε ως σχόλιο είτε αυτόνομα, σε οποιοδήποτε σημείο του πίνακα, σε κείμενα – εικόνες – ιστοσελίδες, με όλες τις γνωστές δυνατότητες των υπολογιστών (έντονα γράμματα, υπογράμμιση, χρωματισμός, μεγέθυνση κτλ.).
- Επιλογή και μετακίνηση «αντικειμένων» με αφή-σύρσιμο.
- Αναγνώριση γραφής (μετατροπή κειμένου από χειρόγραφο σε τυπογραφικό).
- Αντιγραφή – επικόλληση για ευκολότερη επεξεργασία κειμένων.
- Απόκρυψη ολόκληρης της σελίδας ή μέρος της και σταδιακή εμφάνισή της.
- Διαχωρισμός οθόνης και ταυτόχρονη προβολή πολλών κειμένων, εικόνων, πινάκων κ.ά.
- Δημιουργία δεσμών (links) προς άλλα αρχεία ή το διαδίκτυο.
- Εγγραφή σε βίντεο και αποθήκευση όσων έχουν πραγματοποιηθεί στον πίνακα κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, κάτι που ευνοεί τη δημιουργία βιβλιοθήκης διδακτικών συμβάντων. Παράλληλα, δίνεται η εκ των υστέρων δυνατότητα προσθήκης βίντεο και ήχου.
- Αξιοποίηση κάθε λογισμικού και κάθε δυνατότητας που έχει ο υπολογιστής.

## **Υποδομές**

Το παρόν κείμενο εστιάζει πρωτίστως στην ύπαρξη ΔΠ. Κάποιες από τις προτεινόμενες όμως δραστηριότητες πραγματοποιούνται καλύτερα, αν υπάρχει επιπλέον εξοπλισμός ή αν αξιοποιηθούν οι υπολογιστές που πολλά παιδιά έχουν στο σπίτι τους. Οι εκπαιδευτικοί είναι σε θέση να γνωρίζουν καλύτερα ποιες δυνατότητες συνδυασμού υπάρχουν και τι είναι

πράγματι εφικτό. Καταβλήθηκε πάντως προσπάθεια οι προτεινόμενες δραστηριότητες να μπορούν να πραγματοποιηθούν με την ύπαρξη και μόνο της συγκεκριμένης υποδομής.

Πολλές επίσης από τις προτεινόμενες δραστηριότητες μπορούν κάλλιστα να πραγματοποιηθούν με την ύπαρξη ενός απλού υπολογιστή διασυνδεδεμένου με προβολέα/προτζέκτορα. Πρόκειται για τεχνολογία που υπάρχει στα περισσότερα σχολεία και από την άποψη αυτή το πλαίσιο που παρέχεται μπορεί να αξιοποιηθεί από κάθε εκπαιδευτικό.

#### **4. Επιστημονικό πλαίσιο**

Επισημάνθηκε στην αρχή ότι ένας από τους άξονες που στηρίζουν το παρόν κείμενο είναι η διεθνής και η ελληνική επιστημονική αναζήτηση. Παρατίθενται στη συνέχεια επιγραμματικά οι αρχές στις οποίες στηρίχθηκε το πλαίσιο που ακολουθεί:

- **Η μη ουδετερότητα των ψηφιακών μέσων.** Ο ΔΠ δεν είναι ένα ουδέτερο περιβάλλον, αφού ευνοεί την κεντρική προβολή πληροφοριών, κάτι που μπορεί να ενισχύσει το ρόλο του εκπαιδευτικού ως αυθεντίας και τον παθητικό ρόλο των παιδιών. Αυτό συμβαίνει ήδη σε μεγάλη έκταση σε χώρες που έχουν μεγαλύτερη σχετική εμπειρία. Για να αποφευχθεί αυτό, δόθηκε μεγάλη βαρύτητα στο να εναλλάσσονται δημιουργικά οι ρόλοι δασκάλου – μαθητών (βλ. παρακάτω). Έτσι, η δυνατότητα εστίασης σε κάτι και η αλληλεπιδραστικότητα των ΔΠ μπορούν να αναδειχθούν σε πλεονεκτήματα, αφού μπορεί να ευνοηθεί η διαπραγμάτευση της λεπτομέρειας, η σύγκριση, η ανάδειξη της φωνής των παιδιών μέσω της προβολής των απόψεών τους και η παρέμβαση του δασκάλου όπου είναι απαραίτητο, για να προκύψει μάθηση. Δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ενίσχυση αυτών των δυνατοτήτων.
- **Εναλλαγή ρόλων ανάμεσα σε δασκάλους και παιδιά.** Το υλικό είναι έτσι δομημένο, ώστε να ενισχύει την εναλλαγή ρόλων ανάμεσα στους διδάσκοντες και στους διδασκόμενους. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εξηγούν, να εστιάζουν σε κάποιο φαινόμενο, να διορθώνουν κλπ. Αλλά δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στο να δίνεται ρόλος στα παιδιά, προκειμένου να προβάλλουν εργασίες τους, να αναλύουν απόψεις τους, να δείχνουν δομές που διερεύνησαν κλπ. Στο πλαίσιο της εναλλαγής αυτής θεωρούμε ότι ο δάσκαλος λειτουργεί ως «σκαλωσιά», προκειμένου να ευνοήσει τη μάθηση.
- **Πώς γίνεται αντιληπτός ο ρόλος των εκπαιδευτικών.** Λόγω των παραπάνω, η πρόταση που ακολουθεί μπορεί να πραγματοποιηθεί καλύτερα από εκπαιδευτικούς που θέλουν να αναπτύξουν δημιουργικές πρωτοβουλίες και σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί «τυφλοσούρτη» διεκπεραίωσης έτοιμων μαθημάτων με την αξιοποίηση ψηφιακών υποδομών. Οι προτάσεις, σε γενικές γραμμές, κινούνται σε ένα ευρύ φάσμα, από προτάσεις που αντιμετωπίζουν τον γραμματισμό σε ένα πρώτο επίπεδο, όπου η βαρύτητα δίνεται στην κατανόηση των κειμένων και στην απλή αποκωδικοποίηση των νοημάτων τους (αναγνωριστικός γραμματισμός), μέχρι προσεγγίσεις που αναδεικνύουν πλευρές του νέου γραμματισμού, όπως η προσέγγιση νέων κειμενικών ειδών. Σημασία έχει να γνωρίζει ο δάσκαλος συνειδητά προς ποια κατεύθυνση επιθυμεί να πάει η διδασκαλία και η τάξη του, ποιες ενότητες προσφέρονται και ποιες όχι, τι είδους μαθητές ως εγγράμματες ταυτότητες θέλει να καλλιεργεί στην τάξη του. Όλα αυτά απαιτούν σχέδιο από τον δάσκαλο, του οποίου ο ρόλος με τα νέα μέσα γίνεται περισσότερο απαιτητικός, αφού θα πρέπει να συνδυάζει δημιουργικά παλιότερα με νεότερα μέσα αλλά και κλασικές με νέες μεθόδους διδασκαλίας.

- **Γλωσσική εκπαίδευση και ψηφιακά μέσα.** Δυστυχώς πολλές απόψεις, συχνά και με επιστημονικό μανδύα, προσεγγίζουν τους ΔΠ ως μέσα που επαναφέρουν παραδοσιακές αντιλήψεις στη διδασκαλία, όπως η προβολή κλειστού τύπου λογισμικού που ευνοεί μηχανιστικές αντιλήψεις (συμπλήρωση κενών, αντικατάσταση λέξεων, παιχνίδια με τα χρώματα κλπ.). Η παρούσα πρόταση αντιλαμβάνεται τα διαδραστικά συστήματα, όπως και τα ψηφιακά μέσα γενικότερα, ως περιβάλλοντα που μπορούν να αξιοποιηθούν προς τρεις κυρίως κατευθύνσεις:
  - **Ως παιδαγωγικά περιβάλλοντα.** Στην περίπτωση αυτή αξιοποιούνται οι ψηφιακές υποδομές για να ενισχύουν την αλλαγή των ρόλων στους εκπαιδευτικούς, για να δώσουν μεγαλύτερο ρόλο και περισσότερο χρόνο στους μαθητές και να ευνοήσουν τη γόνιμη πορεία προς τη μάθηση.
  - **Ως περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού.** Τα ψηφιακά μέσα συνεισφέρουν στη δημιουργία μιας νέας επικοινωνιακής – κειμενικής πραγματικότητας, που σημαίνει ότι ο εγγράμματος πολίτης του μέλλοντος (εκεί στοχεύει το σχολείο) θα είναι σε θέση να διαβάζει και να γράφει είτε σε συμβατικά (έντυπο, μολύβι και χαρτί) είτε σε ψηφιακά περιβάλλοντα (π.χ. Προγράμματα Επεξεργασίας Κειμένου), συμβατικά ή ψηφιακού τύπου κείμενα (π.χ. υπερκείμενο, βάσεις δεδομένων κλπ.). Πολύ συχνά χρησιμοποιούνται οι όροι **νέοι γραμματισμοί** και **ψηφιακοί γραμματισμοί**, για να περιγράψουν τα νέα αυτά δεδομένα.
  - **Ως περιβάλλοντα που δεν είναι ουδέτερα,** αλλά προκύπτουν στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης κοινωνίας σε μια δεδομένη χρονική συγκυρία. Η τρίτη αυτή παράμετρος είναι η περισσότερο αδικημένη στην πρόταση που ακολουθεί, επειδή πρόκειται για την Α΄ Γυμνασίου και αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί καλύτερα σε μεγαλύτερες τάξεις, όταν τα παιδιά θα έχουν κατακτήσει τα βασικά του νέου γραμματισμού.
- **Ψηφιακά μέσα και παιδιά.** Συχνά υποστηρίζεται ότι οι υπολογιστές «είναι οι μηχανές των παιδιών» και ότι η ύπαρξή τους στην τάξη θα αλλάξει θεαματικά την εκπαιδευτική πραγματικότητα, επειδή θα βοηθήσει τα παιδιά να αναπτύξουν πρωτοβουλίες σε ένα πλαίσιο σύγχρονο και ψηφιακό που αγαπούν. Η διεθνής, αλλά και η ελληνική πραγματικότητα, έχει δείξει ότι το πώς μπορεί να αξιοποιηθεί το κάθε ψηφιακό περιβάλλον εξαρτάται από τις αντιλήψεις που διαπερνούν τη διδασκαλία. Έτσι, η βαρύτητα εδώ δεν δίνεται στο να τονιστεί πόσο «θαυματοουργά» περιβάλλοντα είναι οι ΔΠ, αλλά στο πώς μπορούν όντως να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις που θα ωθήσουν σε δημιουργική διδασκαλία και μάθηση.
- **Ψηφιακοί πόροι και διαδραστικοί πίνακες.** Η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να διαθέτει αυτή τη στιγμή αρκετούς και αξιόπιστους ψηφιακούς πόρους που μπορούν να αξιοποιηθούν δημιουργικά στη διδασκαλία. Οι πόροι αυτοί παρατίθενται στην τρίτη στήλη στους πίνακες που ακολουθούν (βλ. και παραπάνω, σχετικά). Όσο καλό και αν είναι όμως ένα ψηφιακό περιβάλλον δεν εγγυάται τη γόνιμη αξιοποίησή του στην τάξη. Η εκπαιδευτική προσωπικότητα του δασκάλου είναι αυτή που θα «αναπλαισιώσει» δημιουργικά ή όχι το κάθε τι που διατίθεται. Ένα ηλεκτρονικό λεξικό, για παράδειγμα, μπορεί να αξιοποιηθεί στατικά, αν απλώς προβάλλονται ερμηνείες σε «άγνωστες λέξεις», και μπορεί να αξιοποιηθεί δυναμικά αν προβάλλονται εργασίες από μικροέρευνες των παιδιών γύρω από ζητήματα μορφολογίας, ετυμολογίας αλλά και ερμηνείας λέξεων (βλ. σχετικά τη δεύτερη στήλη με δραστηριότητες για τα μαθήματα της νέας ή της αρχαίας ελληνικής γλώσσας).

- **Σχολικά βιβλία και διαδραστικοί πίνακες.** Συχνά το βιβλίο στην ελληνική πραγματικότητα αντιμετωπίζεται ως ο ένας και μοναδικός παιδαγωγικός πόρος για τη διδασκαλία και η εστίαση δίνεται στη γραμμική διεκπεραίωσή του. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο ο ΔΠ λίγα μπορεί να προσφέρει, και μάλιστα προς μια κατεύθυνση ελάχιστα δημιουργική (π.χ. απλή προβολή του βιβλίου). Με δεδομένο το γεγονός ότι τα κείμενα των βιβλίων είναι σχετικά παλιά, αλλά και δεν εμπεριέχουν αρκετές διασυνδέσεις με στοιχεία νέων γραμματισμών, αφού γράφτηκαν περίπου μια δεκαετία πριν, η βαρύτητα στο πλαίσιο που ακολουθεί δίνεται στο να αντιμετωπιστούν και τα εγχειρίδια με τρόπο δυναμικό, που σημαίνει ότι αποτελούν έναν από τους πόρους (σίγουρα αρκετά σημαντικός) για δημιουργική δουλειά. Έχει μεγάλη σημασία πώς θα αξιοποιηθεί το συμβατικό ή το ψηφιακά εμπλουτισμένο βιβλίο, σε συνδυασμό με τι και προς ποια κατεύθυνση.
- **Ύλη, διδασκαλία και διαδραστικοί πίνακες.** Τα περιεχόμενα των πινάκων που ακολουθούν δεν αποτελούν μέρος κάποιας νέας ύλης, την οποία καλούνται οι εκπαιδευτικοί να υλοποιήσουν. Αποτελούν ιδέες, κάποιες από τις οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν πολύ εύκολα, κάποιες υλοποιούνται καλύτερα αν υπάρχουν περισσότερα μέσα και για κάποιες απαιτείται μεγαλύτερη εμπειρία. Η ευρεία παράθεση προτάσεων που ακολουθεί, επομένως, επιχειρεί να καλύψει όλες τις ενδεχόμενες απαιτήσεις: εκπαιδευτικών που κάνουν τις πρώτες αναζητήσεις τους στην αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων, αλλά και εκπαιδευτικών που έχουν επιμορφωθεί στη διδακτική αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων. Η δεύτερη αυτή κατηγορία θα μπορούσε να λειτουργήσει υποστηρικτικά στις αναζητήσεις της πρώτης. Επιχειρεί επίσης να ωθήσει σε δημιουργική αξιοποίηση του ΔΠ, με δεδομένη τη διεθνή εμπειρία που δείχνει ότι η διδασκαλία οδηγείται σε πιο συντηρητικές κατευθύνσεις, αν δεν υπάρχει σαφές πλαίσιο που θα αναδεικνύει δημιουργικές κατευθύνσεις.



## ΠΙΝΑΚΕΣ & ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

### ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ακολουθώντας τη λογική του πιλοτικού Π.Σ., το όλο υλικό οργανώνεται σε δύο πίνακες: κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου (πίνακας 1), κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου (πίνακας 2). Η κατάτμηση αυτή γίνεται για λόγους πρακτικούς: στην πραγματικότητα της καθημερινότητας και της σχολικής τάξης η κατανόηση και η παραγωγή προφορικού/γραπτού λόγου εναλλάσσονται δυναμικά. Η κατάτμηση αυτή έχει ένα πλεονέκτημα και ένα μειονέκτημα: το πλεονέκτημα είναι ότι καθίσταται εμφανές σε μεγαλύτερο βάθος το τι ακριβώς μπορεί να πραγματοποιηθεί διδακτικά σε καθέναν από τους σημαντικούς αυτούς τομείς: το μειονέκτημα είναι ότι αναγκάζεται συχνά ο συντάκτης να επαναλαμβάνει στοιχεία, με μικρή έστω διαφοροποίηση, που έχει ήδη επαναλάβει. Ας έχει επομένως υπόψη του ο αναγνώστης ότι οι επαναλήψεις δε γίνονται τυχαία.

Ειδικά για το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας, οι δύο πρώτες στήλες του πίνακα (τομείς και διδακτικές δραστηριότητες) διαμορφώνονται ως εξής:

**Απόκτηση/ επέκταση γνώσεων:** Η εμπλοκή με την κατανόηση και παραγωγή λόγου πραγματοποιείται συνήθως στο πλαίσιο κάποιου ζητήματος που διερευνάται από τα παιδιά. Για το κάθε ζήτημα τα παιδιά πολύ συχνά οδηγούνται στο να επεκτείνουν τις γνώσεις που έχουν μέσω της ακρόασης ή της ανάγνωσης κειμένων πέραν αυτών που έχουν τα σχολικά εγχειρίδια. Στον τομέα αυτό δίνονται επιγραμματικά το είδος των διδακτικών δραστηριοτήτων που μπορούν να αναπτυχθούν, προκειμένου να αξιοποιηθεί δημιουργικά η υποδομή ενός ΔΠ για την καλύτερη δυνατή πραγμάτωση αυτού του στόχου.

**Γνώσεις για τη γλώσσα:** Ένα σημαντικό μέρος της γλωσσικής εκπαίδευσης σχετίζεται με το να αποκτήσουν τα παιδιά γνώσεις για τη γλώσσα (π.χ. γραμματική, γραμματική των κειμένων, ορθογραφία κλπ.). Παλιότερα η μεταγλωσσική εστίαση αποτελούσε αυτοσκοπό. Τα τελευταία χρόνια, με βάση τη διεθνή αναζήτηση αλλά και τα νέα Π.Σ., οι γνώσεις αυτές συνδυάζονται με τη λειτουργία των κειμένων (επομένως με την κατανόηση και παραγωγή λόγου) αλλά και με την καλύτερη κατανόηση των κειμένων που διαβάζουν τα παιδιά (επομένως με την απόκτηση / επέκταση γνώσεων). Οι προτάσεις που κατατίθενται στην ενότητα αυτή λαμβάνουν υπόψη τα δεδομένα αυτά.

**Κατανόηση και παραγωγή λόγου:** Ο τομέας αυτός σχετίζεται με έναν από τους βασικούς στόχους της γλωσσικής διδασκαλίας: τη συνεχή εξάσκηση των παιδιών στην πρόσληψη και παραγωγή λόγου (προφορικού, γραπτού, πολυτροπικού). Με δεδομένο το γεγονός ότι βασικός στόχος της γλωσσικής εκπαίδευσης είναι ακριβώς αυτός, τα παιδιά να διαβάζουν και να γράφουν κείμενα, κατανοείται η βαρύτητα που έχει ο συγκεκριμένος τομέας. Στην ενότητα αυτή παρέχονται ιδέες ως προς το πώς οι ΔΠ μπορούν να αξιοποιηθούν δημιουργικά και προς αυτή την κατεύθυνση.

**Επέκταση διδακτικών πρακτικών:** Αν στους δύο πρώτους τομείς η έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση του ΔΠ για την απόκτηση επιπλέον γνώσεων, εδώ η έμφαση δίνεται στο ποιες δημιουργικές παιδαγωγικές πρακτικές μπορούν να αναπτυχθούν με την αξιοποίηση της ίδιας υποδομής, δηλαδή στο ποιες διδακτικές πρακτικές μπορούν να πραγματοποιηθούν καλύτερα με τα δεδομένα ψηφιακά μέσα, κάτι που υπογραμμίζει το ουσιαστικό «επέκταση». Είναι προφανές ότι η εστίαση εδώ είναι περισσότερο παιδαγωγική και δεν αφορά τα περιεχόμενα της διδασκαλίας.

Οι τέσσερις παραπάνω τομείς συνυπάρχουν στη γλωσσική διδασκαλία: τα παιδιά διερευνούν ένα ζήτημα (βλ. απόκτηση/ επέκταση γνώσεων), στο πλαίσιο αυτό διαβάζουν και γράφουν κείμενα (κατανόηση και παραγωγή λόγου), εστιάζουν σε δυσκολίες και ιδιαιτερότητες που για να κατανοηθούν απαιτείται μεταγλωσσική εστίαση (βλ. γνώσεις για τη γλώσσα) και όλα αυτά πραγματώνονται στο πλαίσιο συγκεκριμένων διδακτικών πρακτικών που επιλέγονται από τους εκπαιδευτικούς. Ο στόχος του παρόντος κειμένου είναι να περιγράψει το τι είδους επιλογές ευνοούν οι νέες ψηφιακές υποδομές. Υπογραμμίζεται ότι πρόκειται για πλαίσιο που εξειδικεύει το Π.Σ. και όχι για διδακτικά σενάρια που δίνουν παραδείγματα διδακτικής αξιοποίησης των ΔΠ.

**ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**  
**ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ**

ΤΟΜΕΙΣ	Διδακτικές Δραστηριότητες	Ψηφιακά περιβάλλοντα	Πρόγραμμα Σπουδών	Σχολικό εγχειρίδιο
<p><b>Απόκτηση/ επέκταση γνώσεων</b></p>	<p>Κεντρική προβολή ποικίλων γραπτών και πολυτροπικών κειμένων που είτε φέρνει ο εκπαιδευτικός είτε φέρνουν ή παράγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες, αξιοποιώντας ποικίλα μέσα, έντυπα και ψηφιακά, προκειμένου:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ να ενημερωθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες για ένα ζήτημα που μελετούν ή να ενημερώσουν σχετικά την ολομέλεια της τάξης,</li> <li>▪ να εξοικειωθούν με την κατανόηση ή την παραγωγή γραπτού/ πολυτροπικού, έντυπου και ψηφιακού λόγου.</li> <li>▪ να συνεισφέρουν στην επίλυση κάποιου προβλήματος που διερευνάται από την τάξης χρησιμοποιώντας γραπτά κείμενα.</li> </ul> <p><i>Μπορεί να αξιοποιηθεί η δυνατότητα εισαγωγής κειμένου και σχολίων, καθώς και η δυνατότητα επισήμανσης κειμένου είτε με τα εργαλεία επεξεργασίας κειμένου του ΔΠ είτε με τον ειδικό μαρκαδόρο.</i></p> <p><i>Μπορεί να γίνει σύγκριση κειμένων, διαμοιράζοντας την οθόνη, προκειμένου να αναδειχθούν διαφορετικές απόψεις.</i></p> <p><i>Επιλεγμένα κείμενα που μελετούν ή παράγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αποθηκευτούν στον ΔΠ ή σε υπολογιστή και να δημιουργηθεί μια βιβλιοθήκη υλικού του μαθήματος.</i></p>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό εγχειρίδιο <a href="#">Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου</a> (ψηφιακοί πόροι ειδικότερα των ενότητων <a href="#">1</a>, <a href="#">2</a>, <a href="#">3</a>, <a href="#">7</a> και <a href="#">8</a> και γενικότερα ο πληροφοριακού χαρακτήρα εμπλουτισμός των υποενότητων «Εισαγωγικά κείμενα» και «Διαθεματική εργασία» καθώς και των κειμένων που εμφανίζονται σε άλλες υποενότητες όλων των ενότητων).</li> <li>▪ Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων ή και τάξεων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li>▪ <b>Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων.</b></li> </ul> <p><b>Ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα</b> από τα οποία μπορεί να αντληθεί υλικό χρήσιμο για την κατανόηση και την παραγωγή γραπτού και πολυτροπικού λόγου, του web 1.0 (π.χ. ιστοσελίδες, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού) και του web 2.0 (π.χ. ιστολόγια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, wikis). Στα περιβάλλοντα του web 2.0 είναι δυνατόν να δημοσιευτούν γραπτά/ πολυτροπικά κείμενα των μαθητών/τριών.</p>	<p><i>Κατανόηση γραπτού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση από τους μαθητές και τις μαθήτριες διευθύνσεων ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών (wikis) για την άντληση πληροφοριών σχετικά με ένα ζήτημα που ερευνούν.</li> <li>▪ Αναζήτηση πληροφοριών από τους μαθητές και τις μαθήτριες σε ιστοχώρους συζητήσεων (fora) και αξιολόγηση της εγκυρότητας των πηγών τους με βάση κριτήρια που προέκυψαν από συζήτηση στην τάξη.</li> </ul>	<p>Ενδεικτικά: Ενότητες <a href="#">1</a> (επικοινωνία), <a href="#">2</a> (είδη προφορικού και γραπτού λόγου), <a href="#">3</a> (περιγραφή - αφήγηση - επιχειρηματολογία - πολυτροπικότητα), <a href="#">7</a> (περιγραφή), <a href="#">8</a> (αφήγηση), <a href="#">10</a> (χρήση λεξικών).</p> <p>Οι δραστηριότητες της υποενότητας «Διαθεματική εργασία» καθώς και τα κείμενα όλων των ενότητων προσφέρονται για την άντληση πληροφοριών είτε μέσω της κατανόησης γραπτού/ πολυτροπικού λόγου, είτε με στόχο την παραγωγή γραπτού/ πολυτροπικού λόγου.</p>
<p><b>Γνώσεις για τη γλώσσα (γραπτός λόγος)</b></p>	<p><b>Αξιοποίηση</b> των κειμένων που μελετούνται ή παράγονται στα πλαίσια της απόκτησης/επέκτασης γνώσεων και της κατανόησης/ παραγωγής λόγου ή/και άλλων κειμένων, προκειμένου οι μαθητές και οι μαθήτριες να εστιάσουν σε μεταγλωσσικά χαρακτηριστικά τους, ανάλογα με τον στόχο (π.χ. επικοινωνιακή περίσταση/ επικοινωνιακό πλαίσιο και γλωσσικές ή σημειωτικές επιλογές· οπτική γωνία και γλωσσικές ή σημειωτικές επιλογές· ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του γραπτού</p>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό εγχειρίδιο <a href="#">Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου</a> (ψηφιακοί πόροι κυρίως των ενότητων <a href="#">1</a>, <a href="#">2</a>, <a href="#">3</a>, <a href="#">7</a> και <a href="#">8</a>).</li> <li>▪ Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li>▪ Το ηλεκτρονικό εγχειρίδιο <a href="#">Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου</a> (επικουρική χρήση στο πλαίσιο επικοινωνιακής και κριτικής προσέγγισης μεταγλωσσικών</li> </ul>	<p><i>Κατανόηση γραπτού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Σύγκριση διαφορετικών κειμένων ηλεκτρονικών ή έντυπων στην τάξη (π.χ. ενός άρθρου στην ιστοσελίδα μιας εφημερίδας, ενός επιστημονικού άρθρου που μόλις δημοσιεύτηκε στο διαδίκτυο, ενός δελτίου τύπου κτλ.) και συστηματική καταγραφή των εντοπιζόμενων διαφορών σε πίνακα ή στον προσωπικό «μαυροπίνακα» του κάθε μαθητή-χρήστη.</li> <li>▪ Σύγκριση στην τάξη, μέσα από εργασία σε</li> </ul>	<p>Σε όλες τις ενότητες του βιβλίου, οι υποενότητες που αφορούν τη γραμματική και τη σύνταξη, την παραγωγή και τη σύνθεση, την κειμενική δομή, κειμενικούς τύπους (περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία), κειμενικά είδη και το λεξιλόγιο εστιάζουν στην</p>

<p>λόγου· οργάνωση πληροφοριών σε γραπτά κείμενα· δόμηση και συνοχή γραπτών κειμένων· λειτουργία σημείων στίξης και τυπογραφικών σημειωτικών επιλογών· ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κειμενικών τύπων και ειδών (έντυπων και ηλεκτρονικών, συνεχών και ασυνεχών) του γραπτού λόγου· γραπτός λόγος, πολυτροπικότητα και σημειωτικές επιλογές· χαρακτηριστικά διαφορετικών κωδίκων επικοινωνίας). Στόχος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τη μεταγλώσσα των γραπτών και πολυτροπικών κειμένων και να αποκτήσουν επίγνωση των επιλογών που κάνουν κάθε φορά στα γραπτά/ πολυτροπικά κείμενα που παράγουν.</p> <p><b>Χρήση ηλεκτρονικών λεξικών και σωμάτων κειμένων</b>, προκειμένου να διερευνηθούν ιδιαιτερότητες του γραπτού λόγου (π.χ. κειμενικά, γραμματικά και λεξιλογικά φαινόμενα) και να αξιοποιηθούν από τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή των δικών τους κειμένων.</p> <p><i>Κατανόηση γραπτού λόγου:</i> Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο να κατανοηθεί η ιδιαιτερότητα των ψηφιακών περιβαλλόντων κατά την πρόσληψη ενός κειμένου: πώς ψάχνουμε σε ένα κείμενο που είναι σε ψηφιακή μορφή σε σχέση με ένα έντυπο κείμενο, πώς κατανοούμε τη λογική οργάνωση της πληροφορίας σε διαδικτυακά κείμενα (π.χ. οργάνωση σε υπερκείμενο).</p> <p><i>Παραγωγή γραπτού λόγου:</i> Εστίαση στη διδασκαλία ειδικών φαινομένων που έχουν σχέση με την παραγωγή γραπτού λόγου, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εστίαση σε φαινόμενα γραμματικής και ορθογραφίας με βάση κείμενα των ίδιων των μαθητών/τριών ή άλλα κείμενα.</li> <li>▪ Εστίαση στην κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων κατά την παραγωγή λόγου σε ψηφιακά περιβάλλοντα (π.χ. μηχανικός</li> </ul>	<p>παραμέτρων).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Το ηλεκτρονικό εγχειρίδιο <a href="#">Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου</a></li> <li>▪ Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων ή και τάξεων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li>▪ <a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων</a>.</li> </ul> <p><b><u>Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα:</u></b> (τα <a href="#">ηλεκτρονικά λεξικά</a> και κυρίως το <a href="#">Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής</a> (υπάρχει παραπομπή και στην κορυφή κάθε σελίδας του εμπλουτισμένου σχολικού εγχειριδίου) και το <a href="#">Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα</a> ).</p> <p><b>Ηλεκτρονικά σώματα κειμένων</b> (μπορούν να αναζητηθούν κείμενα για ποικιλία θεμάτων):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα</a></li> <li>▪ <a href="#">Σώμα Ελληνικών Κειμένων</a></li> <li>▪ <a href="#">Εκπαιδευτικός Θησαυρός Ελληνικών Κειμένων</a></li> <li>▪ <a href="#">Εθνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας</a></li> </ul>	<p>ομάδες, κειμένων συνεχών ή και μη συνεχών ως προς την ευκολία κατανόησής τους και ανάγνωση των παραγόντων που διευκολύνουν ή δυσχεραίνουν την κατανόηση σε συνεχή και μη συνεχή κείμενα.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναζητούν διαδικτυακά κείμενα ή δίνονται έντυπα κείμενα ή κείμενα από εκπαιδευτικά λογισμικά και στη συνέχεια κατατάσσουν τα κείμενα ανάλογα με το κειμενικό είδος ή τον τύπο κειμένου. Έπειτα, εντοπίζουν τα αξιολογικά σχόλια που εκφέρονται από τον/τη συγγραφέα και τα διακρίνουν από τα γεγονότα αυτά καθαυτά.</li> <li>▪ Εντοπισμός και αφαίρεση συνοχικών μηχανισμών από κείμενα διαφορετικών ειδών και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.</li> <li>▪ Εντοπισμός της λειτουργικής χρήσης γραμματικών φαινομένων (υποτακτική και παρατακτική σύνταξη, απρόσωπη σύνταξη, πολυτυπίες κτλ.) σε ορισμένα κειμενικά είδη και αιτιολόγηση της χρήσης τους με βάση την προθετικότητα του συγγραφέα και το επικοινωνιακό πλαίσιο (δημιουργία επίσημου ύφους κτλ.).</li> <li>▪ Οι μαθητές και οι μαθήτριες διαβάζουν τίτλους εφημερίδων και εντοπίζουν τις λεξικογραμματικές επιλογές (π.χ. παθητική/ενεργητική σύνταξη). Καλούνται να συζητήσουν γιατί έκανε ο δημοσιογράφος αυτή την επιλογή. Τι θέλει να πει; Τι μπορεί να αποκρύπτει; Πώς θα διατυπώναμε τον ίδιο τίτλο με άλλο τρόπο; Τι θα άλλαζε;</li> <li>▪ Εντοπισμός των λειτουργιών των σημείων στίξης σε διάφορα είδη κειμένων και εξέταση των περιπτώσεων αστιξίας και επιλεκτικής αστιξίας, π.χ. σε λογοτεχνικά κείμενα ή πολυτροπικά κείμενα.</li> <li>▪ Ερμηνεία των οπτικών και τυπογραφικών συμβάσεων που χρησιμοποιούνται σε ορισμένα γραπτά κείμενα (τύπο και μέγεθος γραμματοσειράς, πλάγια ή έντονα γράμματα κτλ.).</li> <li>▪ Άντληση πληροφοριών από τα λεξικά σχετικά</li> </ul>	<p>κατανόηση της μεταγλώσσας γραπτών κυρίως κειμένων, συνήθως με στόχο την εφαρμογή στην παραγωγή γραπτών κειμένων. Οι παρατηρήσεις αυτές μπορούν να εμπλέξουν και ψηφιακά κείμενα, οπότε δίνεται η ευκαιρία να μελετηθούν και οι ιδιαιτερότητες της πρόσληψης και της παραγωγής γραπτών και πολυτροπικών κειμένων σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p>
--	---	--	---

ορθογραφικός έλεγχος, στοιχεία πολυτροπικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα όπως τα Προγράμματα Επεξεργασίας Κειμένου).

*Όλες οι δυνατότητες του ΔΠ μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο αυτό: η δυνατότητα σύνδεσης με το διαδίκτυο για την ανάσχυση ή τη δημοσίευση ψηφιακών κειμένων\* η δυνατότητα σχολιασμού (εδώ: μεταγλωσσικού) των κειμένων που προβάλλονται\* η διασύνδεση μεταξύ κειμένων ή η παράλληλη προβολή κειμένων για την πραγματοποίηση συγκρίσεων\* η σταδιακή εμφάνιση κειμένων για την έκφραση προβλέψεων π.χ. σχετικά με το κειμενικό είδος ή τον κειμενικό τύπο ή το ύφος κλπ.\* η δυνατότητα αναγνώρισης γραφής και άρα μετατροπής ενός κειμένου που έχει γραφεί με συμβατικά μέσα σε ψηφιακό για τη μελέτη των διαφοροποιήσεων ανάμεσα στα δύο είδη\* η δυνατότητα προσθήκης ή αφαίρεσης στοιχείων πολυτροπικότητας σε κείμενα ώστε να μελετηθούν τα χαρακτηριστικά του πολυτροπικού λόγου\* η δυνατότητα εισαγωγής συνδέσεων προς το διαδίκτυο που μετατρέπει το απλό κείμενο σε υπερκείμενο ώστε να μελετηθούν τα υπερκείμενα στοιχεία του ψηφιακού κειμένου\* η δυνατότητα δημιουργίας βιβλιοθήκης κειμένων κλπ., ανάλογα με τη στόχευση και μορφή της δραστηριότητας που επιλέγεται.*

*Για τη χρήση των ηλεκτρονικών λεξικών και των σωμάτων κειμένων μπορούν, πέρα από την κεντρική προβολή, να αξιοποιηθούν π.χ. οι δυνατότητες ταυτόχρονης προβολής περισσότερων λεξικών ή επιλεγμένων κειμενικών αποσπασμάτων από τα σώματα κειμένων ή από εγχειρίδια αναφοράς, η δυνατότητα εισαγωγής σχολίων καθώς και οι δυνατότητες επισήμανσης με τα εργαλεία επεξεργασίας κειμένου του ΔΠ ή με τον ειδικό μαρκαδόρο.*

με άγνωστες λέξεις ή σημασίες και χρήσεις λέξεων και εντοπισμός της προθετικότητας κειμένων διαφορετικών ειδών με βάση και τα λεξιλογικά μέσα που χρησιμοποιούν.


- Ανάσχυση πληροφοριών από ηλεκτρονικά σώματα κειμένων σχετικά με τις χρήσεις και τα συγκείμενα λέξεων.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες συγκρίνουν το λόγιο και το λαϊκό λεξιλόγιο της ελληνικής αξιοποιώντας τις γνώσεις τους και από άλλα μαθήματα, όπως λ.χ. τα Αρχαία Ελληνικά από το πρωτότυπο, και παρατηρούν πώς λόγιες και λαϊκές λέξεις χρησιμοποιούνται ανάλογα με την προθετικότητα του συγγραφέα και τις συμβάσεις του κειμενικού είδους και του πλαισίου επικοινωνίας.
- Σύγκριση στην τάξη των τρόπων με τους οποίους παρουσιάζεται το ίδιο γεγονός από διαφορετικές πηγές, π.χ. διαφορετικές εφημερίδες.

*Παραγωγή γραπτού λόγου:*

- Άσκηση στον εντοπισμό εναλλακτικών/ισοδύναμων/συνώνυμων λεξιλογικών τύπων και επιλογή του καταλληλότερου με βάση την κατάσταση επικοινωνίας και το επίπεδο ύφους.
- Τροποποιήσεις της δόμησης και της οργάνωσης των γραπτών κειμένων, ώστε να ανταποκρίνονται στο σκοπό και στην κατάσταση επικοινωνίας.
- Σύγκριση του παραγόμενου κειμένου με άλλα που εμπίπτουν στον ίδιο κειμενικό τύπο και εντοπίζονται στο σχολικό βιβλίο και στο διαδίκτυο ή προέρχονται από άλλες πηγές. Αντιπαραβολή των λεξικογραμματικών επιλογών τους και επιλογή μίας από τις εναλλακτικές επιλογές μετά από επαλήθευση της ορθότητάς της σε εγχειρίδια αναφοράς (λεξικά, γραμματικές κτλ.).
- Εξάσκηση στη στρατηγική χρήση λεξικού (παιχνίδια αναζήτησης λέξεων, λημματοποίησης κτλ.).
- Αξιολόγηση των γραμματικών δομών που

			<p>χρησιμοποιήθηκαν (π.χ. υπόταξης, απρόσωπης σύνταξης) και φαινομένων γλωσσικής ποικιλίας (π.χ. κλιτική πολυτυπία, ενεργητική/παθητική σύνταξη, λόγιες/λαϊκές λέξεις) ως προς την αποτελεσματικότητά τους σε συνάρτηση με το κειμενικό είδος.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Σχολιασμός λαθών στην κατανόηση των παραγόμενων κειμένων που προκύπτουν από εσφαλμένη χρήση σημείων στίξης.</li> <li>▪ Εξάσκηση στην αξιοποίηση διαφορετικών γραφολογικών, τυπογραφικών και σημειωτικών επιλογών (π.χ. τύπος και μέγεθος γραμματοσειράς, πλάγια ή έντονα γράμματα, πολυτροπικά στοιχεία κτλ.) με βάση τον τύπο του παραγόμενου ψηφιακού κειμένου.</li> <li>▪ Μετασχηματισμός μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες των κειμένων των μαθητών και μαθητριών, προκειμένου να αναδειχτεί διαφορετική προθετικότητα. Οι μαθητές και οι μαθήτριες διαφοροποιούν το κειμενικό είδος, τις λεξιλογικές και συντακτικές επιλογές, την οργάνωση της πληροφορίας, τη χρήση συνοχικών μηχανισμών και σχολιάζουν το αποτέλεσμα.</li> <li>▪ Σύγκριση διαφόρων πολυτροπικών κειμένων για την ανάδειξη του ρόλου των οπτικών, γραφολογικών και τυπογραφικών σημειωτικών μέσων (π.χ. ο τύπος και το μέγεθος της γραμματοσειράς) στη μετάδοση πληροφοριών.</li> <li>▪ Αυτοαξιολόγηση της γραμματικής δομής και των λεξιλογικών επιλογών στα παραγόμενα από τους μαθητές κείμενα με χρήση βοηθημάτων (λεξικά, γραμματικές)</li> </ul>	
<b>Κατανόηση και παραγωγή λόγου</b>	<p>Εστίαση στην κατανόηση και την παραγωγή λόγου με βάση τα στοιχεία που αναδεικνύονται στους υπόλοιπους τομείς:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εξοικείωση με την κατανόηση και την παραγωγή γραπτού/ πολυτροπικού λόγου. Ιδιαίτερη βαρύτητα στην κατανόηση των πολυτροπικών κειμένων, του πώς οι ποικίλοι τρόποι (λόγος, εικόνα, τυπογραφικές σημειωτικές επιλογές κλπ.)</li> </ul>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό εγχειρίδιο <a href="#">Νεοελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου</a> (ψηφιακοί πόροι κυρίως των ενότητων <a href="#">1</a>, <a href="#">2</a>, <a href="#">3</a>, <a href="#">7</a> και <a href="#">8</a>). Επίσης, στον προοργανωτή κάθε ενότητας υπάρχει παραπομπή στην εφαρμογή «<a href="#">Το δωμάτιο του παίξιω – γράφου</a>», που παρέχει περιβάλλοντα επεξεργασίας κειμένου για την παραγωγή γραπτών/ πολυτροπικών κειμένων</li> </ul>	<p><i>Κατανόηση γραπτού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση από τους μαθητές και τις μαθήτριες διευθύνσεων ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών (wikis) για την άντληση πληροφοριών σχετικά με ένα ζήτημα που ερευνούν.</li> <li>▪ Αναζήτηση πληροφοριών από τους μαθητές και τις μαθήτριες σε ιστοχώρους συζητήσεων (fora) και αξιολόγηση της εγκυρότητας των</li> </ul>	<p>Ενδεικτικά: Ενότητες <a href="#">1</a> (επικοινωνία), <a href="#">2</a> (είδη προφορικού και γραπτού λόγου), <a href="#">3</a> (περιγραφή - αφήγηση - επιχειρηματολογία - πολυτροπικότητα), <a href="#">7</a> (περιγραφή), <a href="#">8</a> (αφήγηση), <a href="#">10</a> (χρήση λεξικών).</p>

	<p>συνεισφέρουν στην κατανόηση του νοήματος.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Τήρηση σημειώσεων (ατομικών ή ομαδικών ή στον ΔΠ) με εστίαση στην κατανόηση ή τον σχολιασμό κειμένων που προβάλλονται.</li> <li>▪ Τήρηση σημειώσεων μετά από μελέτη κειμένων, προκειμένου να αξιοποιηθούν από τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή δικού τους λόγου (προφορικού ή γραπτού): διερεύνηση της λογικής της (συν)εργασίας, προκειμένου να κρατούν σημειώσεις και να συντάσσουν συνεργατικά κείμενα.</li> <li>▪ Τήρηση σημειώσεων κατά τη συζήτηση ενός θέματος στην ολομέλεια της τάξης και αξιοποίηση των σημειώσεων αυτών για την παραγωγή δικών τους κειμένων.</li> <li>▪ Αναζήτηση πληροφοριών σε διαδικτυακές πηγές (δικτυακούς τόπους, ιστολόγια, ιστοχώρους συζητήσεων, διαδικτυακές εγκυκλοπαίδειες, ποικίλα wikis κλπ.), αξιολόγηση εγκυρότητας των πηγών και των πληροφοριών και αξιοποίησή τους κατά την παραγωγή δικών τους κειμένων.</li> <li>▪ Χρήση διαδικτυακών μηχανών αναζήτησης και αξιολόγηση εγκυρότητας των αποτελεσμάτων. Η εστίαση δίνεται στο αν υπάρχει η δυνατότητα κατανόησης και κριτικής ανάγνωσης των αποτελεσμάτων.</li> <li>▪ Χρήση συνεργατικών ηλεκτρονικών εργαλείων επεξεργασίας κειμένου (π.χ. Google docs).</li> <li>▪ Χρήση ηλεκτρονικών λεξικών και σωμάτων κειμένων ως εργαλείων για την κατανόηση και την παραγωγή γραπτού λόγου (σε περίπτωση που υπάρχουν δυσκολίες κατανόησης).</li> <li>▪ Κριτική ανάγνωση των ποικίλων κειμένων σε συνάρτηση με τις ιδιαιτερότητες του μέσου και το στενότερο ή ευρύτερο συμφραστικό πλαίσιο στο οποίο παράγονται. (π.χ. γραπτός λόγος και συντακτική ροή της πληροφορίας, τηλεοπτικός και αφηγηματικός λογικός,</li> </ul>	<p>ποικίλων ειδών).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων ή και τάξεων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li>▪ <a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων.</a></li> </ul> <p><b><u><a href="#">Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα</a></u></b> (τα <a href="#">ηλεκτρονικά λεξικά</a> και κυρίως το <a href="#">Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής</a> και το Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων).</p> <p><b>Ηλεκτρονικά σώματα κειμένων</b> (μπορούν να αναζητηθούν κείμενα για ποικιλία θεμάτων):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα</a></li> <li>▪ <a href="#">Σώμα Ελληνικών Κειμένων</a></li> <li>▪ <a href="#">Εκπαιδευτικός Θησαυρός Ελληνικών Κειμένων</a></li> <li>▪ <a href="#">Εθνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας</a></li> </ul> <p><b>Διαδικτυακές μηχανές αναζήτησης</b> (π.χ. Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome)</p> <p><b>Συνεργατικά εργαλεία επεξεργασίας κειμένου</b> (π.χ. Google docs)</p> <p><b>Ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα</b> από τα οποία μπορεί να αντληθεί υλικό χρήσιμο για την κατανόηση και την παραγωγή γραπτού και πολυτροπικού λόγου, του web 1.0 (π.χ. ιστοσελίδες, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού) και του web 2.0 (π.χ. ιστολόγια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, wikis). Στα περιβάλλοντα του web 2.0 είναι δυνατόν να δημοσιευτούν γραπτά/ πολυτροπικά κείμενα των μαθητών/τριών.</p>	<p>πηγών τους με βάση κριτήρια που προέκυψαν από συζήτηση στην τάξη.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Μετατροπή κειμένων σε νοητικούς χάρτες.</li> <li>▪ Ερμηνεία των οπτικών και τυπογραφικών συμβάσεων που χρησιμοποιούνται σε ορισμένα γραπτά κείμενα (τύπο και μέγεθος γραμματοσειράς, πλάγια ή έντονα γράμματα κτλ.).</li> <li>▪ Χρήση συνεργατικών εργαλείων επεξεργασίας κειμένου στο διαδίκτυο.</li> <li>▪ Εξάσκηση στη χρήση λεξικών και την αναγνώριση της σημειογραφίας τους.</li> </ul> <p><i>Παραγωγή γραπτού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Συμμετοχή σε δραστηριότητες που καλλιεργούν τις τεχνικές προοργάνωσης γραπτού λόγου, π.χ. ιδεοθύελλα, ελεύθερη γραφή, δημιουργική γραφή, οργάνωση των βασικών σημείων.</li> <li>▪ Αναπροσαρμογή/ιεράρχηση των στοιχείων που προέκυψαν κατά τον προσχεδιασμό/την προοργάνωση του κειμένου των μαθητών μέσω της ενεργοποίησης της προϋπάρχουσας γνώσης και του συνυπολογισμού ποικίλων επικοινωνιακών παραγόντων, π.χ. δέκτης, περίσταση επικοινωνίας, επίπεδο ύψους κτλ.</li> <li>▪ Ομαδική παραγωγή κειμένου με υποβοήθηση στο πλαίσιο ομάδων. Κάθε ομάδα μελετά άλλα παρόμοια κείμενα, επιλέγει τα βασικά σημεία, το λεξιλόγιο και τις δομές που θα χρησιμοποιήσει και προχωρά στη συγγραφική φάση.</li> <li>▪ Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες και κοινή επεξεργασία κειμένου με χρήση κειμενογράφου και των υπηρεσιών και συνεργατικών εργαλείων του διαδικτύου.</li> <li>▪ Σύγκριση των παραγόμενων κειμένων με άλλα κείμενα που πληρούν τα συγκεκριμένα κριτήρια, αντιπαραβολή των κειμένων στο διαδραστικό πίνακα.</li> <li>▪ Αφήγηση γεγονότων από διαφορετικές οπτικές γωνίες στο πλαίσιο δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής.</li> <li>▪ Εξάσκηση των μαθητών και μαθητριών στην</li> </ul>	<p>Οι δραστηριότητες της υποενότητας «Διαθεματική εργασία» καθώς και τα κείμενα όλων των ενότητων προσφέρονται για την άντληση πληροφοριών είτε μέσω της κατανόησης γραπτού/ πολυτροπικού λόγου, είτε με στόχο την παραγωγή γραπτού/ πολυτροπικού λόγου.</p>
--	--	---	--	--

	<p>ψηφιακός και υπερκείμενο, μείξη τρόπων και ψηφιακά μέσα).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Αξιοποίηση του ΔΠ προκειμένου να δείξει ο/η εκπαιδευτικός τον κύκλο παραγωγής ενός κειμένου σε ψηφιακά περιβάλλοντα: πώς συλλέγονται και αξιολογούνται οι πληροφορίες, πώς από τα κείμενα οδηγούμαστε στην άντληση συγκεκριμένων πληροφοριών (χωρίς να είναι αντιγραφή), πώς γίνεται η παραγωγή λόγου σε ψηφιακά ή συμβατικά περιβάλλοντα με βάση το πλαίσιο της επικοινωνίας και τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί.</li> </ul> <p><i>Επιλεγμένα κείμενα που μελετούν ή παράγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αποθηκευτούν στον ΔΠ ή σε υπολογιστή και να δημιουργηθεί μια βιβλιοθήκη υλικού του μαθήματος ή της δραστηριότητας. Μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί η δυνατότητα εισαγωγής κειμένου και σχολίων, καθώς και η δυνατότητα επισήμανσης κειμένου είτε με τα εργαλεία επεξεργασίας κειμένου του ΔΠ είτε με τον ειδικό μαρκαδόρο.</i></p>		<p>αυτοαξιολόγηση και αυτοδιόρθωση των κειμένων τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, μέσα από δραστηριότητες που αναδεικνύουν τα στάδια συγγραφής ενός κειμένου</p>	
<p><b>Επέκταση διδακτικών πρακτικών</b></p>	<p>Δημιουργία πραγματικών περιστάσεων επικοινωνίας με δραστηριότητες όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Ηλεκτρονική επικοινωνία με άλλα σχολεία, με φορείς ή με ειδικούς στο πλαίσιο συνεργασιών, π.χ. για εκπόνηση εργασιών, κοινές δράσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις, λήψη συνεντεύξεων, συγγραφή περιοδικών, ιστολογίων κλπ. Βαρύτητα δίνεται στην κατανόηση και συζήτηση των γραπτών κειμένων που παράγονται και ανταλλάσσονται.</li> <li>Δημιουργικές ομαδικές δραστηριότητες των μαθητών/μαθητριών (π.χ. δημιουργία ιστολογίου ή wiki τάξης ή σχολικής εφημερίδας, προετοιμασία σχολικών εκδηλώσεων).</li> </ul> <p>Σύνδεση με την εργασία στο σπίτι: Οι μαθητές και οι μαθήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>αναζητούν και διαβάζουν γραπτά/ πολυτροπικά κείμενα στο σπίτι, εστιάζουν</li> </ul>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Το <a href="#">εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό εγχειρίδιο Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου</a> (ψηφιακοί πόροι κυρίως των ενότητων <a href="#">1</a>, <a href="#">2</a>, <a href="#">3</a>, <a href="#">7</a> και <a href="#">8</a> και γενικότερα οι σελίδες αναφοράς (εκπαιδευτικού περιεχομένου) για δραστηριότητες όλων των ενότητων με σήμανση το σύμβολο του μεγεθυντικού φακού )</li> <li>Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων ή και τάξεων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li><a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων</a>.</li> </ul> <p>Ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα από τα οποία μπορεί να αντληθεί υλικό χρήσιμο για την κατανόηση και την παραγωγή γραπτού και πολυτροπικού λόγου, του web 1.0 (π.χ. ιστοσελίδες, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού) και του web 2.0 (π.χ. ιστολόγια, μέσα κοινωνικής</p>	<p><i>Κατανόηση γραπτού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Σύγκριση στην τάξη, μέσα από εργασία σε ομάδες, κειμένων συνεχών ή και μη συνεχών ως προς την ευκολία κατανόησής τους και ανάχνευση των παραγόντων που διευκολύνουν ή δυσχεραίνουν την κατανόηση σε συνεχή και μη συνεχή κείμενα.</li> </ul> <p><i>Παραγωγή γραπτού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Ομαδική παραγωγή κειμένου με υποβοήθηση στο πλαίσιο ομάδων. Κάθε ομάδα μελετά άλλα παρόμοια κείμενα, επιλέγει τα βασικά σημεία, το λεξιλόγιο και τις δομές που θα χρησιμοποιήσει και προχωρά στη συγγραφική φάση.</li> <li>Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες και κοινή επεξεργασία κειμένου με χρήση κειμενογράφου και των υπηρεσιών και συνεργατικών εργαλείων του διαδικτύου.</li> <li>Σύγκριση των παραγόμενων κειμένων με</li> </ul>	<p>Ενδεικτικά: Ενότητες <a href="#">1</a> (επικοινωνία), <a href="#">2</a> (είδη προφορικού και γραπτού λόγου), <a href="#">3</a> (περιγραφή - αφήγηση - επιχειρηματολογία - πολυτροπικότητα), <a href="#">7</a> (περιγραφή), <a href="#">8</a> (αφήγηση), <a href="#">10</a> (χρήση λεξικών).</p> <p>Σε όλες τις ενότητες του βιβλίου, δραστηριότητες της υποενότητας «Διαθεματική εργασία» μπορούν να υλοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να εστιάζουν στην κατανόηση ή την παραγωγή γραπτού/ πολυτροπικού λόγου με την αξιοποίηση υπολογιστή και</p>

	<p>σε ορισμένα στοιχεία που έχουν δοθεί ως εργασία από πριν και παρουσιάζουν την εργασία τους στον ΔΠ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ συνεχίζουν τη σχολική τους εργασία στο σπίτι, προκειμένου να ολοκληρώσουν κάποιες πτυχές της, και την παρουσιάζουν στον ΔΠ.</li> <li>▪ συντάσσουν εκτός σχολείου και προβάλλουν στον ΔΠ κάποια δική τους εργασία, ατομική ή ομαδική, που εμπλέκει γραπτά ψηφιακά και πολυτροπικά κείμενα που ανασύρουν από το διαδίκτυο ή παράγουν οι ίδιοι/ οι ίδιες. Στη δεύτερη περίπτωση, τα κείμενα συζητούνται και βελτιώνονται με τη συνεισφορά όλων.</li> </ul> <p>Εργασία ομάδων:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Μία ομάδα μαθητών/μαθητριών αξιοποιεί τον ΔΠ, προκειμένου να συζητήσει κείμενα (ή σημεία των κειμένων) στην ολομέλεια, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ΔΠ.</li> <li>▪ Μία ομάδα μαθητών/μαθητριών αξιοποιεί το διαδίκτυο και τον ΔΠ, προκειμένου να συντάξει συνεργατικά ένα κείμενο που θα παρουσιάσει στην ολομέλεια, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ΔΠ.</li> <li>▪ Μία ομάδα μαθητών/μαθητριών εργάζεται στον ΔΠ (π.χ. συλλέγει και ομαδοποιεί πληροφορίες γραπτού/ πολυτροπικού λόγου), ενώ οι άλλες ομάδες εργάζονται συμβατικά. Στην προκειμένη περίπτωση καλό είναι η εργασία στον ΔΠ να τροφοδοτεί την εργασία των άλλων ομάδων. Η εργασία αυτή, όπως και η προηγούμενη, προϋποθέτει αυξημένου βαθμού διαφοροποιημένη διδασκαλία και καλό συντονισμό, ώστε να εναλλάσσονται οι ομάδες. Εξυπηρετείται καλύτερα με την ύπαρξη και υπολογιστών στην τάξη ή εργαστηρίου.</li> <li>▪ Κάθε ομάδα μαθητών/μαθητριών αξιοποιεί τον ΔΠ για την παρουσίαση της εργασίας της. Τα βασικά σημεία της εργασίας κάθε ομάδας σχολιάζονται με την αξιοποίηση</li> </ul>	<p>δικτύωσης, wikis). Στα περιβάλλοντα του web 2.0 είναι δυνατόν να δημοσιευτούν γραπτά/ πολυτροπικά κείμενα των μαθητών/τριών.</p>	<p>άλλα κείμενα που πληρούν τα συγκεκριμένα κριτήρια, αντιπαραβολή των κειμένων στο διαδραστικό πίνακα.</p>	<p>ΔΠ.</p>
--	---	---	---	------------



των εργαλείων του ΔΠ, αποθηκεύονται (με αξιοποίηση της δυνατότητας καταγραφής και αποθήκευσης όσων έχουν πραγματοποιηθεί στον ΔΠ κατά τη διάρκεια του μαθήματος) και στο τέλος όλων των παρουσιάσεων προβάλλονται στην ολομέλεια για παρατηρήσεις και επισημάνσεις.

*Όλες οι δυνατότητες του ΔΠ μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο αυτό: η δυνατότητα σύνδεσης με το διαδίκτυο για την ανάσυρση ή τη δημοσίευση κειμένων· η δυνατότητα σχολιασμού των κειμένων που προβάλλονται· η διασύνδεση μεταξύ κειμένων και η παράλληλη προβολή κειμένων για την πραγματοποίηση συγκρίσεων· η σταδιακή εμφάνιση κειμένων για την έκφραση προβλέψεων σχετικά με το κειμενικό είδος ή τη συνέχεια του κειμένου· η δυνατότητα προσθήκης στοιχείων πολυτροπικότητας σε κείμενα· η δυνατότητα δημιουργίας βιβλιοθήκης κειμένων κλπ., ανάλογα με τη στόχευση και μορφή της δραστηριότητας που επιλέγεται (βλ. και κατανόηση και παραγωγή λόγου).*

#### **Ηλεκτρονικές διευθύνσεις:**

Ψηφιακό Σχολείο: <http://dschool.edu.gr/>

Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/346/2302,8787/>

Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/621/4004,17964/>

Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/459/3008,12098/>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων: <http://photodentro.edu.gr/lor/>

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα: <http://www.greek-language.gr/>

Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/lexica/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/index.html)

Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/corpora/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/index.html)

Σώμα Ελληνικών Κειμένων (ΣΕΚ): <http://sek.edu.gr/>

Εκπαιδευτικός Θησαυρός Ελληνικών Κειμένων (ΕΘΕΚ): <http://www.xanthi.ilsp.gr/ethkek/default.aspx>

Εθνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας (ΕΘΕΓ): <http://hnc.ilsp.gr/>

**ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**  
**ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ**

ΤΟΜΕΙΣ	Διδακτικές Δραστηριότητες	Ψηφιακά περιβάλλοντα	Πρόγραμμα σπουδών	Σχολικό εγχειρίδιο
<p><b>Απόκτηση/ επέκταση γνώσεων</b></p>	<p>Κατανόηση προφορικού λόγου: Κεντρική προβολή ποικίλων προφορικών και πολυτροπικών κειμένων που φέρνουν οι μαθητές/μαθήτριες ή ο εκπαιδευτικός, από ποικίλα μέσα (τηλεόραση, ραδιόφωνο, κινηματογράφος, θέατρο, ομιλίες ειδικών, μαγνητοσκοπημένος προφορικός λόγος κλπ.), προκειμένου:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ να ενημερωθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες για ένα ζήτημα που μελετούν,</li> <li>▪ να εξοικειωθούν με την κατανόηση προφορικού/ πολυτροπικού λόγου,</li> <li>▪ να επιλύσουν κάποιο πρόβλημα πάνω στο οποίο εργάζονται, αντλώντας δεδομένα από το διαδίκτυο.</li> </ul> <p>Παραγωγή προφορικού λόγου: Κεντρική προβολή ποικίλων κειμένων (προφορικών, γραπτών, πολυτροπικών, δικών τους ή άλλων) που φέρνουν και παρουσιάζουν προφορικά οι μαθητές/μαθήτριες μετά από σχετική ανάθεση εργασιών, προκειμένου:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ να ενημερωθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες για ένα ζήτημα που μελετούν ή να ενημερώσουν σχετικά την ολομέλεια της τάξης,</li> <li>▪ να συνεισφέρουν με την παρουσίαση πληροφοριών στην επίλυση κάποιου προβλήματος,</li> <li>▪ γενικά, να παραγάγουν προφορικό λόγο στα πλαίσια δραστηριοτήτων που αφορούν από ποικίλα κείμενα και στοχεύουν στην απόκτηση/ εμπλουτισμό γνώσεων.</li> </ul> <p><i>Τα κείμενα αυτά μπορούν να αποθηκευτούν στον ΔΠ ή σε υπολογιστή και να δημιουργηθεί μια βιβλιοθήκη οπτικοακουστικού υλικού του μαθήματος ή της δραστηριότητας.</i></p>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Το <a href="#">εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό εγχειρίδιο Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου</a> (ψηφιακοί πόροι ειδικότερα των ενοτήτων <u>1</u> και <u>2</u> και γενικότερα ο πληροφοριακού χαρακτήρα εμπλουτισμός των υποενοτήτων «Εισαγωγικά κείμενα» και «Διαθεματική εργασία» όλων των ενοτήτων).</li> <li>▪ Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων ή και τάξεων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li>▪ <b>Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων.</b></li> <li>▪ <b>Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικών βίντεο</b> (περιλαμβάνει και τα βίντεο της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης).</li> </ul> <p>Ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα από τα οποία μπορεί να αντληθεί χρήσιμο οπτικοακουστικό υλικό (π.χ. ψηφιακό αρχείο της ΔΤ, You Tube, ηλεκτρονικά αρχεία, βιβλιοθήκες, εφημερίδες), καθώς και περιβάλλοντα, κυρίως του Web 2.0, στα οποία μπορεί να δημοσιευθεί οπτικοακουστικό υλικό που παράγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες (π.χ. ιστολόγια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, wikis).</p>	<p><i>Κατανόηση προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Οι μαθητές και οι μαθήτριες φέρνουν στην τάξη προφορικά κείμενα από διαφορετικά κειμενικά είδη σχετικά με ορισμένο θέμα και το επεξεργάζονται από τη διαφορετική σκοπιά κάθε κειμένου.</li> <li>▪ Δημιουργούνται στην τάξη συνθήκες προβληματικής κατάστασης (...), για την επίλυση των οποίων οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να ανατρέξουν σε προφορικά κείμενα.</li> </ul>	<p>Ενότητες <u>1</u> (επικοινωνία), <u>2</u> (είδη προφορικού και γραπτού λόγου), <u>3</u> (πολυτροπικότητα) και <u>4</u> (στοιχεία που συνοδεύουν τον προφορικό λόγο).</p> <p>Δραστηριότητες της υποενοτήτας «Διαθεματική εργασία» όλων των ενοτήτων μπορούν να εμπλέξουν την προβολή στον ΔΠ προφορικών/ πολυτροπικών κειμένων που ανασύρουν ή παράγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες, με στόχο την άντληση ή παροχή πληροφοριών (βλ. 2<sup>η</sup> στήλη).</p>
<p><b>Γνώσεις για τη γλώσσα (προφορικός)</b></p>	<p>Αξιοποίηση των κειμένων που μελετούνται ή παράγονται στα πλαίσια της απόκτησης/επέκτασης γνώσεων και της</p>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Το <a href="#">εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό εγχειρίδιο Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου</a></li> </ul>	<p><i>Κατανόηση προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αναζήτηση στο διαδίκτυο βιντεοσκοπημένων διαλόγων, επεξεργασία τους στην τάξη και</li> </ul>	<p>Ενότητες <u>1</u> (επικοινωνία), <u>2</u> (είδη προφορικού και γραπτού λόγου), <u>3</u></p>

<p><b>λόγος)</b></p>	<p>κατανόησης/ παραγωγής λόγου ή/και άλλου υλικού, προκειμένου οι μαθητές και οι μαθήτριες να εστιάσουν σε μεταγλωσσικά χαρακτηριστικά τους, ανάλογα με τον στόχο (π.χ. επικοινωνιακή περίσταση/ επικοινωνιακό πλαίσιο και γλωσσικές ή σημειωτικές επιλογές· οπτική γωνία και γλωσσικές ή σημειωτικές επιλογές· ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου· ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κειμενικών τύπων και ειδών του προφορικού λόγου· προφορικός λόγος, πολυτροπικότητα και σημειωτικές επιλογές· χαρακτηριστικά διαφορετικών κωδίκων επικοινωνίας). Τα χαρακτηριστικά αυτά θα λαμβάνονται υπόψη και κατά την παραγωγή των δικών τους προφορικών κειμένων.</p> <p>Χρήση ηλεκτρονικών λεξικών και σωμάτων κειμένων, προκειμένου να διερευνηθούν ιδιαιτερότητες του προφορικού λόγου (π.χ. κειμενικά, γραμματικά και λεξιλογικά φαινόμενα).</p> <p>Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο να συνδεθούν οι γνώσεις αυτές με την παραγωγή προφορικών κειμένων από τους μαθητές και τις μαθήτριες και όχι η εκμάθησή τους ως θεωρία.</p> <p><i>Στο πλαίσιο του μεταγλωσσικού σχολιασμού των προφορικών/ πολυτροπικών κειμένων μπορεί να αξιοποιηθεί η δυνατότητα τήρησης σημειώσεων στον ΔΠ, καθώς και η δυνατότητα εισαγωγής ή αφαίρεσης στοιχείων πολυτροπικότητας (εικόνων, ήχου κλπ.) για τη μελέτη του πολυτροπικού λόγου.</i></p> <p><i>Για τη χρήση των ηλεκτρονικών λεξικών και των σωμάτων κειμένων μπορούν, πέρα από την κεντρική προβολή, να αξιοποιηθούν π.χ. οι δυνατότητες ταυτόχρονης προβολής περισσότερων λεξικών ή επιλεγμένων κειμενικών αποσπασμάτων από τα σώματα κειμένων ή από εγχειρίδια αναφοράς, η δυνατότητα εισαγωγής σχολίων καθώς και οι δυνατότητες επισήμανσης με τα εργαλεία επεξεργασίας κειμένου του ΔΠ ή με τον ειδικό μαρκαδόρο.</i></p>	<p>(ψηφιακοί πόροι κυρίως των ενοτήτων <a href="#">1</a> και <a href="#">2</a>).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Το ηλεκτρονικό εγχειρίδιο <a href="#">Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου</a> (επικουρική χρήση στο πλαίσιο επικοινωνιακής και κριτικής προσέγγισης μεταγλωσσικών παραμέτρων).</li> <li>▪ Το ηλεκτρονικό εγχειρίδιο <a href="#">Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου</a></li> <li>▪ Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων ή και τάξεων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li>▪ <a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό ποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων.</a></li> <li>▪ <a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικών βίντεο.</a></li> </ul> <p><b><a href="#">Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα</a></b> (τα <a href="#">ηλεκτρονικά λεξικά</a> και κυρίως το <a href="#">Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής</a> (υπάρχει παραπομπή και στην κορυφή κάθε σελίδας του ηλεκτρονικού εγχειριδίου) και το Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων).</p> <p><b>Ηλεκτρονικά σώματα κειμένων</b> (μπορούν να αναζητηθούν κείμενα για ποικιλία θεμάτων):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα</a> (περιλαμβάνει και σώμα προφορικών κειμένων)</li> <li>▪ <a href="#">Εκπαιδευτικός Θησαυρός Ελληνικών Κειμένων</a></li> <li>▪ <a href="#">Εθνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας</a></li> </ul>	<p>κατάταξη σε κειμενικά είδη με βάση το είδος της πληροφορίας, την προθετικότητα, το ύφος.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εντοπισμός, σε διαφορετικά προφορικά κείμενα, του πλαισίου επικοινωνίας και της κοινωνικής σχέσης όσων συμμετέχουν (λ.χ. φιλική συνομιλία, συνομιλία σε επίσημο πλαίσιο με συνομιλητές που κατέχουν διαφορετικό βαθμό εξουσίας/αυθεντίας ή βρίσκονται σε ισότιμη σχέση/σχέση αλληλεγγύης ή οικειότητας, π.χ. μαθητής-καθηγητής, γιατρός-ασθενής, παρέα ...).</li> <li>▪ Καταγραφή προφορικών κειμένων και αποτίμηση της επίδρασης παραμέτρων καταστασιακού τύπου (π.χ. σχέσεις μεταξύ συνομιλητών και συνομιλητριών) στη μορφή του παραγόμενου κειμένου (ποσότητα και οργάνωση πληροφορίας, γλωσσική ποικιλία, ύφος, διακοπή του λόγου του συνομιλητή και της συνομιλήτριας, αλληλοεπικαλύψεις, ένταση φωνής, επιτονισμός κτλ.).</li> <li>▪ Συσχετισμός φαινομένων πολυτυπίας με το κειμενικό είδος και τις περιστάσεις.</li> <li>▪ Συζητήσεις στην τάξη σε σχέση με τις γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές του ομιλητή και της ομιλήτριας (π.χ. χρήση παθητικής φωνής αντί ενεργητικής, όπως διαπιστώθηκε ότι αντί διαπίστωση ότι, χρήση συνώνυμων λέξεων όπως αξιοποίηση αντί εκμετάλλευση κτλ.).</li> <li>▪ Επεξεργασία διαφημίσεων και αξιολόγηση της επίδρασης συγκεκριμένων λεξιλογικών και γραμματικών επιλογών στην επιτυχία ή μη της διαφήμισης καθώς και της χρήσης πολυτροπικών στοιχείων.</li> <li>▪ Προβολή στο διαδραστικό πίνακα ή σε τηλεόραση ή υπολογιστή διάφορων βίντεο με διαλόγους πάνω σε θέματα της καθημερινότητας, σχολιασμός στην τάξη παραγόντων που δημιούργησαν πρόβλημα στην επικοινωνία και αξιολόγηση των στρατηγικών που χρησιμοποιήθηκαν για να διασφαλιστεί η επικοινωνία.</li> <li>▪ Οι μαθητές και οι μαθήτριες ακούνε</li> </ul>	<p>(πολυτροπικότητα) και <a href="#">4</a> (στοιχεία που συνοδεύουν τον προφορικό λόγο).</p>
----------------------	---	--	--	--

			<p>συνομιλητές να αλληλεπιδρούν, σε διαφορετικά επικοινωνιακά πλαίσια, πάνω στο ίδιο θέμα. Καλούνται να εντοπίσουν τις διαφορές στο ύφος του προφορικού λόγου και τον τρόπο διαπραγμάτευσης του θέματος στα διαφορετικά πλαίσια.</p> <p><i>Παραγωγή προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Προβολή στο διαδραστικό πίνακα ή στον υπολογιστή διαλόγων, οι οποίοι αξιολογούνται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που έχουν τεθεί εκ των προτέρων, και διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση του παραγόμενου λόγου.</li> <li>▪ Αφηγήσεις ή περιγραφές των μαθητών και μαθητριών (π.χ. αθλητικών συμβάντων, ιστορικών μαχών κτλ.) από διαφορετικές σκοπιές με ανάλογες προσαρμογές στην οργάνωση της πληροφορίας και τα λεξικογραμματικά / παραγλωσσικά/ εξωγλωσσικά μέσα.</li> <li>▪ Διατύπωση εκφράσεων που, συνοδευόμενες από κατάλληλο τόνο και κινήσεις, μπορούν να δηλώνουν ειρωνεία, υπακοή, αντιπαράθεση κτλ.</li> <li>▪ Επαναδιατύπωση μιας συνομιλίας με και χωρίς ενδείκτες προφορικότητας (ελλειπτικός λόγος, φατικά στοιχεία όπως να πούμε, ξέρεις κτλ.) και κατόπιν ερμηνεία και αξιολόγηση των διαφορών στο ύφος και στο επικοινωνιακό αποτέλεσμα.</li> <li>▪ Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιχειρούν να πείσουν τον συνομιλητή και τη συνομιλήτριά τους για ένα ζήτημα της σχολικής ή της κοινωνικής ζωής, αξιοποιώντας τα γλωσσικά τους μέσα και τις επικοινωνιακές περιστάσεις του λόγου τους.</li> <li>▪ Σύγκριση προφορικών κειμένων με κριτήρια το περιεχόμενο και τη μορφή τους, τον τρόπο οργάνωσης των πληροφοριών και τη συνολική αποτελεσματικότητά τους σε δεδομένο επικοινωνιακό πλαίσιο.</li> <li>▪ Σύγκριση μεταξύ προφορικών και γραπτών κειμένων και αναζήτηση των διαφορών τους</li> </ul>	
--	--	--	---	--

			<p>ως προς τη γλωσσική μορφή, τα παραγλωσσικά στοιχεία, το επικοινωνιακό πλαίσιο κτλ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Αναζήτηση της οπτικής γωνίας διαφορετικών συνομιλητών και συνομιλητριών και των γλωσσικών μέσων με την οποία αυτή κωδικοποιείται.</li> </ul>	
<p><b>Κατανόηση και παραγωγή λόγου</b></p>	<p>Εστίαση στην κατανόηση και στην παραγωγή λόγου με βάση τα στοιχεία που αναδεικνύονται στους υπόλοιπους τομείς:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Εξοικείωση με την κατανόηση και την παραγωγή προφορικού/ πολυτροπικού λόγου. Ιδιαίτερη βαρύτητα στην κατανόηση των πολυτροπικών κειμένων, του πώς οι ποικίλοι τρόποι (λόγος, εικόνα, μουσική κλπ.) συνεισφέρουν στην κατανόηση του νοήματος.</li> <li>Τήρηση σημειώσεων (ατομικών ή ομαδικών) στον ΔΠ ή με χαρτί και μολύβι, με εστίαση στην κατανόηση ή τον σχολιασμό κειμένων που προβάλλονται.</li> <li>Τήρηση σημειώσεων, προκειμένου να αξιοποιηθούν από τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή δικού τους προφορικού/ πολυτροπικού λόγου· διερεύνηση της λογικής της (συν)εργασίας, προκειμένου να κρατούν σημειώσεις.</li> <li>Χρήση ηλεκτρονικών λεξικών και σωμάτων κειμένων για την κατανόηση δυσνόητων σημείων των κειμένων ή για την ενσωμάτωση πληροφοριών σε προφορικές παρουσιάσεις.</li> <li>Κριτική ανάγνωση των ποικίλων προφορικών/ πολυτροπικών κειμένων και παρουσιάσεων (των μαθητών/τριών ή άλλων) σε συνάρτηση με τις ιδιαιτερότητες του μέσου και το στενότερο ή ευρύτερο συμφραστικό πλαίσιο στο οποίο παράγονται.</li> </ul> <p><i>Τα κείμενα αυτά μπορούν να αποθηκευτούν στον ΔΠ ή σε υπολογιστή και να δημιουργηθεί μια βιβλιοθήκη οπτικοακουστικού υλικού του μαθήματος ή της δραστηριότητας.</i></p>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Το <a href="#">εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό εγχειρίδιο Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου</a> (ψηφιακοί πόροι ειδικότερα των ενότητων <a href="#">1</a> και <a href="#">2</a> και γενικότερα ο πληροφοριακού χαρακτήρα εμπλουτισμός των υποενότητων «Εισαγωγικά κείμενα» και «Διαθεματική εργασία» όλων των ενότητων).</li> <li>Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων ή και τάξεων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li><a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων.</a></li> <li><a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικών βίντεο.</a> (περιλαμβάνει και τα βίντεο της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης).</li> </ul> <p><b>Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα</b> (τα <a href="#">ηλεκτρονικά λεξικά</a> και κυρίως το <a href="#">Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής</a> και το <a href="#">Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων</a>).</p> <p><b>Ηλεκτρονικά σώματα κειμένων</b> (μπορούν να αναζητηθούν κείμενα για ποικιλία θεμάτων):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><a href="#">Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα</a></li> <li><a href="#">Σώμα Ελληνικών Κειμένων</a> (περιλαμβάνει και σώμα προφορικών κειμένων)</li> <li><a href="#">Εκπαιδευτικός Θησαυρός Ελληνικών Κειμένων</a></li> <li><a href="#">Εθνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας</a></li> </ul> <p>Ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα από τα οποία μπορεί να αντληθεί χρήσιμο οπτικοακουστικό υλικό (π.χ. ψηφιακό αρχείο της ΔΤ, You Tube, ηλεκτρονικά αρχεία, βιβλιοθήκες, εφημερίδες), καθώς και περιβάλλοντα, κυρίως του web 2.0, στα οποία μπορεί να δημοσιευθεί οπτικοακουστικό</p>	<p><i>Κατανόηση προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Δημιουργούνται στην τάξη συνθήκες προβληματικής κατάστασης (...), για την επίλυση των οποίων οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να ανατρέξουν σε προφορικά κείμενα.</li> <li>Παρακολούθηση διαλέξεων από ειδικούς, είτε ζωντανά είτε σε βίντεο για θέματα που τους αφορούν, διαμόρφωση κριτηρίων αξιολόγησης, καταγραφή με μορφή διαγραμμάτων και με βάση αυτά αξιολόγηση των ομιλητών και ομιλητριών.</li> <li>Αναζήτηση συνομιλιών στους ηλεκτρονικούς φακέλους (e-portfolios) σχολικών δικτύων, παρακολούθηση μιας τηλεδιάσκεψης (web-conference), μιας online συζήτησης που γίνεται σε ένα άλλο σχολείο ή σε μια άλλη τάξη και σχολιασμός τους.</li> <li>Επεξεργασία διαφημίσεων και αξιολόγηση της επίδρασης συγκεκριμένων λεξιλογικών και γραμματικών επιλογών στην επιτυχία ή μη της διαφήμισης καθώς και της χρήσης πολυτροπικών στοιχείων.</li> <li>Οι μαθητές και οι μαθήτριες ακούνε συνομιλητές να αλληλεπιδρούν, σε διαφορετικά επικοινωνιακά πλαίσια, πάνω στο ίδιο θέμα. Καλούνται να εντοπίσουν τις διαφορές στο ύφος του προφορικού λόγου και τον τρόπο διαπραγμάτευσης του θέματος στα διαφορετικά πλαίσια.</li> </ul> <p><i>Παραγωγή προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιχειρούν να πείσουν τον συνομιλητή και τη συνομιλήτριά τους για ένα ζήτημα της σχολικής ή της κοινωνικής ζωής, αξιοποιώντας τα γλωσσικά τους μέσα και τις επικοινωνιακές περιστάσεις</li> </ul>	<p>Ενότητες <a href="#">1</a> (επικοινωνία), <a href="#">2</a> (είδη προφορικού και γραπτού λόγου), <a href="#">3</a> (πολυτροπικότητα) και <a href="#">4</a> (στοιχεία που συνοδεύουν τον προφορικό λόγο).</p> <p>Δραστηριότητες της υποενότητας «Διαθεματική εργασία» όλων των ενότητων μπορούν να εμπλέξουν την προβολή στον ΔΠ προφορικών/ πολυτροπικών κειμένων που ανασύρουν ή παράγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες, με στόχο την άντληση ή παροχή πληροφοριών (βλ. 2<sup>η</sup> στήλη).</p>

		υλικό που παράγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες (π.χ. ιστολόγια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, wikis).	του λόγου τους.	
<p><b>Επέκταση διδακτικών πρακτικών</b></p>	<p>Δημιουργία πραγματικών περιστάσεων επικοινωνίας με δραστηριότητες όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Τηλεδιασκέψεις με άλλα σχολεία, με φορείς ή με ειδικούς στο πλαίσιο συνεργασιών, π.χ. διερεύνηση κάποιου θέματος, εκπόνηση εργασιών, έκδοση περιοδικού, δημιουργία ιστολογίου, λήψη συνεντεύξεων, κοινές δράσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις κλπ.</li> </ul> <p><i>Κατανόηση προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Η έμφαση δίνεται στον ρόλο που έχει η κατανόηση των απόψεων των άλλων για την πορεία της κοινής εργασίας.</li> </ul> <p><i>Παραγωγή προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Παρουσιάζονται προφορικές εισηγήσεις (με τη χρήση σημειώσεων ή την υποστήριξη προγράμματος παρουσίασης, π.χ. Power Point).</li> <li>Δημιουργικές ομαδικές δραστηριότητες των μαθητών/μαθητριών (π.χ. δημιουργία ραδιοφωνικής εκπομπής, τηλεοπτικού σποτ ή δελτίου ειδήσεων, δραματοποίηση και βιντεοσκόπησή της, προετοιμασία σχολικών εκδηλώσεων).</li> </ul> <p>Σύνδεση με την εργασία στο σπίτι: Οι μαθητές και οι μαθήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>αναζητούν ή παρακολουθούν κείμενα προφορικού/ πολυτροπικού λόγου (π.χ. ειδήσεις) στο σπίτι, εστιάζουν σε ορισμένα στοιχεία που έχουν δοθεί ως εργασία από πριν και προβάλλουν στον ΔΠ την πρότασή τους ή, αν κάνουν προφορική παρουσίαση, τα βασικά της σημεία (π.χ. σε μορφή power point).</li> <li>συνεχίζουν τη σχολική τους εργασία στο σπίτι, προκειμένου να ολοκληρώσουν κάποιες πτυχές της, και την παρουσιάζουν στον ΔΠ με τη μορφή προφορικής ή</li> </ul>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Το <a href="#">εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό εγχειρίδιο Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου</a> (ψηφιακοί πόροι κυρίως των ενότητων <a href="#">1</a>, <a href="#">2</a> και <a href="#">3</a>. ψηφιακοί πόροι όλων των ενότητων μπορούν να αξιοποιηθούν στην παραγωγή προφορικού/ πολυτροπικού λόγου).</li> <li>Εμπλουτισμένα ηλεκτρονικά εγχειρίδια άλλων αντικειμένων ή και τάξεων, ανάλογα με το περιεχόμενο της διερεύνησης.</li> <li><a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων.</a></li> <li><a href="#">Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικών βίντεο.</a></li> </ul> <p>Ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα από τα οποία μπορεί να αντληθεί χρήσιμο οπτικοακουστικό υλικό (π.χ. ψηφιακό αρχείο της ΔΤ, You Tube, ηλεκτρονικά αρχεία, βιβλιοθήκες, εφημερίδες), καθώς και περιβάλλοντα, κυρίως του web 2.0, στα οποία μπορεί να αναρτηθεί οπτικοακουστικό υλικό που παράγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες (π.χ. ιστολόγια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, wikis).</p>	<p><i>Κατανόηση προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Αναζήτηση συνομιλιών στους ηλεκτρονικούς φακέλους (e-portfolios) σχολικών δικτύων, παρακολούθηση μιας τηλεδιάσκεψης (web-conference), μιας online συζήτησης που γίνεται σε ένα άλλο σχολείο ή σε μια άλλη τάξη και σχολιασμός τους.</li> <li>Παρακολούθηση διαλέξεων από ειδικούς, είτε ζωντανά είτε σε βίντεο για θέματα που τους αφορούν, διαμόρφωση κριτηρίων αξιολόγησης, καταγραφή με μορφή διαγραμμάτων και με βάση αυτά αξιολόγηση των ομιλητών και ομιλητριών.</li> </ul> <p><i>Παραγωγή προφορικού λόγου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Συνομιλίες μέσω τηλεδιασκέψεων (web-conference), απομαγνητοφώνηση συνομιλιών, ανταλλαγή και δημοσιοποίησή τους σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</li> </ul>	<p><i>Κατανόηση προφορικού λόγου:</i> Υποενότητα «Διαθεματική εργασία» των ενότητων <a href="#">4</a> και <a href="#">10</a>. Λ.χ., στη <a href="#">διαθεματική εργασία της 4ης ενότητας</a>, η επικοινωνία με τον ειδικό μπορεί να γίνει μέσω τηλεδιάσκεψης, με αξιοποίηση της δυνατότητας του ΔΠ να συνδέεται στο διαδίκτυο: οι απαντήσεις του ειδικού στην προφορική συνέντευξη αποθηκεύονται στον ΔΠ και λαμβάνονται υπόψη από τους μαθητές και τις μαθήτριες στη σύνταξη του εβδομαδιαίου προγράμματος υγιεινής διατροφής.</p> <p>Σε όλες τις ενότητες του βιβλίου, δραστηριότητες της υποενότητας «Διαθεματική εργασία» μπορούν να υλοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να εστιάζουν στην κατανόηση προφορικού λόγου με την αξιοποίηση υπολογιστή και ΔΠ. Οι δυνατότητες του ΔΠ που θα αξιοποιηθούν εξαρτώνται από τη μορφή της δραστηριότητας που θα επιλεγεί.</p> <p><i>Παραγωγή προφορικού λόγου:</i> Σε όλες τις ενότητες του</p>

	<p>γραφτής παρουσίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>βιντεοσκοπούν εκτός σχολείου και προβάλλουν στον ΔΠ κάποια δική τους εργασία, ατομική ή ομαδική, που εμπλέκει παραγωγή προφορικού λόγου από τους ίδιους/ τις ίδιες (π.χ. περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρηματολογία, ποικιλία κειμενικών ειδών, δραματοποίηση).</li> </ul> <p>Εργασία ομάδων:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Μία ομάδα μαθητών/μαθητριών αξιοποιεί το διαδίκτυο και τον ΔΠ, προκειμένου να συγκεντρώσει πληροφορίες και να ετοιμάσει μια εργασία που θα παρουσιάσει στην ολομέλεια, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ΔΠ στα πλαίσια προφορικής παρουσίασης με χρήση σημειώσεων (π.χ. σε μορφή power point).</li> <li>Μία ομάδα μαθητών/μαθητριών εργάζεται στον ΔΠ (π.χ. συλλέγει και ομαδοποιεί πληροφορίες προφορικού/ πολυτροπικού λόγου) και προετοιμάζει την εργασία της (π.χ. προφορική παρουσίαση), ενώ οι άλλες ομάδες εργάζονται συμβατικά. Στην προκειμένη περίπτωση καλό είναι η εργασία στον ΔΠ να τροφοδοτεί την εργασία των άλλων ομάδων. Η εργασία αυτή, όπως και η προηγούμενη, προϋποθέτει αυξημένου βαθμού διαφοροποιημένη διδασκαλία και καλό συντονισμό, ώστε να εναλλάσσονται οι ομάδες. Εξυπηρετείται καλύτερα με την ύπαρξη και υπολογιστών στην τάξη ή εργαστηρίου.</li> <li>Κάθε ομάδα μαθητών/μαθητριών αξιοποιεί τον ΔΠ για την παρουσίαση της εργασίας της που θα έχει σχέση με την κατανόηση προφορικού/ πολυτροπικού λόγου ή θα εμπλέκει την παραγωγή προφορικού λόγου. Τα βασικά σημεία της εργασίας κάθε ομάδας αποθηκεύονται στον ΔΠ (με αξιοποίηση της δυνατότητας καταγραφής και αποθήκευσης όσων έχουν πραγματοποιηθεί στον ΔΠ κατά τη</li> </ul>			<p>βιβλίου, δραστηριότητες της υποενότητας «Διαθεματική εργασία» μπορούν να υλοποιηθούν με τέτοιον τρόπο ώστε να εμπλέκουν παραγωγή προφορικού λόγου, ο οποίος λ.χ. μπορεί να βιντεοσκοπηθεί και να προβληθεί στον ΔΠ στο πλαίσιο της παρουσίασης της εργασίας.</p>
--	--	--	--	---

	<p>διάρκεια του μαθήματος) και στο τέλος όλων των παρουσιάσεων προβάλλονται στην ολομέλεια για παρατηρήσεις και επισημάνσεις.</p> <p><i>Στο πλαίσιο αυτό μπορούν να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες τήρησης σημειώσεων και εισαγωγής σχολίων (με τα εργαλεία επεξεργασίας κειμένου του ΔΠ ή με τον ειδικό μαρκαδόρο), η δυνατότητα προβολής σημειώσεων στα πλαίσια προφορικής παρουσίασης, η διασύνδεση μεταξύ κειμένων και η δημιουργία βιβλιοθήκης κειμένων κλπ., ανάλογα με τη στόχευση και τη μορφή της δραστηριότητας που επιλέγεται.</i></p>			
--	--	--	--	--

#### **Ηλεκτρονικές διευθύνσεις:**

Ψηφιακό Σχολείο: <http://dschool.edu.gr/>

Νεοελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/346/2302,8787/>

Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α', Β', Γ' Γυμνασίου: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/621/4004,17964/>

Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής Α', Β', Γ' Γυμνασίου: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/459/3008,12098/>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων: <http://photodentro.edu.gr/lor/>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικών βίντεο: <http://photodentro.edu.gr/video/>

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα: <http://www.greek-language.gr/>

Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/lexica/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/index.html)

Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/corpora/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/index.html)

Σώμα Ελληνικών Κειμένων (ΣΕΚ): <http://sek.edu.gr/>

Εκπαιδευτικός Θησαυρός Ελληνικών Κειμένων (ΕΘΕΚ): <http://www.xanthi.ilsp.gr/ethek/default.aspx>

Εθνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας (ΕΘΕΓ): <http://hnc.ilsp.gr/>



## ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Οι τρόποι ενσωμάτωσης της χρήσης του ΔΠ στη διδασκαλία του μαθήματος της νεοελληνικής λογοτεχνίας οργανώνονται σε τρεις ενότητες ακολουθώντας τις αντίστοιχες διδακτικές ενότητες του Προγράμματος Σπουδών (2014) που προτείνονται στην Α΄ τάξη του Γυμνασίου: «Σχολική ζωή», «Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση» και «Φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον». Η οργάνωση αυτή εμφανίζει αρκετές επαναλήψεις από ενότητα σε ενότητα για όποιον θελήσει να διατρέξει γραμμικά το υλικό σε όλη του την έκταση. Επιτρέπει όμως μια πρακτική διαχείριση για τον εκπαιδευτικό καθώς οργανώνει το μάθημά του στα όρια της διδακτικής ενότητας. Οι τρόποι ενσωμάτωσης της χρήσης του ΔΠ ισχύουν και ανεξάρτητα του πιλοτικού Π.Σ. (2011) και των προτεινόμενων σε αυτό διδακτικών ενότητων, για την περίπτωση που ο εκπαιδευτικός διδάσκει ένα συγκεκριμένο λογοτεχνικό κείμενο ή ομάδα λογοτεχνικών κειμένων σύμφωνα με τις θεματικές ενότητες του σχολικού εγχειριδίου (ανθολογίου κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας).

Λαμβάνοντας υπόψη το γενικό πλαίσιο που περιγράφηκε στην εισαγωγή παραπάνω, οι διδακτικές δραστηριότητες κατανέμονται στους εξής τομείς:

- *Απόκτηση γνώσεων για τη θεματική ενότητα ή/και τα επιμέρους θέματα της ενότητας.* Η απόκτηση των γνώσεων αυτών κατανέμεται σε όλη τη διδακτική πορεία μιας ενότητας, ή μπορεί να αφορά την προσέγγιση μιας ομάδας λογοτεχνικών κειμένων ή και ενός συγκεκριμένου λογοτεχνικού κειμένου. Αποκτά ωστόσο κεντρική σημασία στην Α φάση ανάπτυξης της διδακτικής πορείας, της φάσης «Πριν από την ανάγνωση» σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών (2014), και για τον λόγο αυτό στοιχίζεται με τη ιδιαίτερη σκοποθεσία της φάσης αυτής στους πίνακες που ακολουθούν.
- *Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για την παραγωγή και κατανόηση λόγου.* Στο μάθημα της λογοτεχνίας επιμερίζουμε στις εξής περιπτώσεις: (i) ανάλυση/ερμηνεία/ποιητική λογοτεχνικών κειμένων, (ii) διακειμενικές και συγκριτικές προσεγγίσεις λογοτεχνικών κειμένων, (iii) διαθεματικές προσεγγίσεις, (iv) δημιουργία πολυμεσικών/πολυτροπικών κειμένων, και (v) προβολή-παρουσίαση πολυμεσικών/πολυτροπικών εργασιών. Ειδικότερα για την τελευταία περίπτωση (v) επισημαίνεται ότι μπορεί να αποτελεί το καταληκτικό στάδιο ποικίλων δραστηριοτήτων σε όλο το μήκος ανάπτυξης της διδακτικής πορείας του μαθήματος, και ανεξάρτητα του πιλοτικού Π.Σ. (2011). Αναδεικνύεται όμως η κομβική του σημασία στη Γ φάση, «Μετά την ανάγνωση», σύμφωνα με το νέο Π.Σ. (2011). Για αυτό και διαχωρίζεται στους πίνακες που ακολουθούν και σχετίζεται με τους διδακτικούς-παιδαγωγικούς στόχους της φάσης αυτής.
- *Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου.* Περιλαμβάνει και περιπτώσεις δημιουργίας πολυτροπικών/πολυμεσικών «κειμένων».

Δεν προβλέπεται διακριτός τομέας για τις διδακτικές πρακτικές, καθώς η αναφορά σε αυτές ενσωματώνεται στην περιγραφή των δραστηριοτήτων (2η στήλη). Για λεπτομερέστερη ανάλυση των διδακτικών πρακτικών ο εκπαιδευτικός παραπέμπεται στους αντίστοιχους πίνακες για το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας.

Η αποδέσμευση του μαθήματος της λογοτεχνίας από την αποκλειστική του σύνδεση με το σχολικό εγχειρίδιο - ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων που εισηγείται το νέο Π.Σ. (2011) δεν επιτάσσει πλέον την ανάγκη άμεσης σύνδεσης με συγκεκριμένο/α λογοτεχνικό/ά κείμενο/α του σχολικού βιβλίου και για τον λόγο αυτό, στην περίπτωση της λογοτεχνίας, απουσιάζει η τελευταία στήλη του «Σχολικού εγχειριδίου». Επειδή όμως, αφενός το νέο Π.Σ. προτείνει την αξιοποίηση λογοτεχνικών κειμένων του σχολικού εγχειριδίου (ανθολογίου κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας), αφετέρου ο εκπαιδευτικός μπορεί να διδάξει

κείμενα του σχολικού ανθολογίου ανεξάρτητα από τις θεματικές των προτεινόμενων διδακτικών ενοτήτων του πιλοτικού Π.Σ., ενσωματώνονται ανθολογημένα λογοτεχνικά κείμενα του σχολικού βιβλίου και ο ψηφιακός τους εμπλουτισμός στη 2η στήλη με παραπομπή στην ψηφιακή εκδοχή τους στο Ψηφιακό Σχολείο.

Η αξιοποίηση του ΔΠ στο μάθημα της λογοτεχνίας μπορεί να γίνει: (α) στο επίπεδο της περικειμενικής/παρακειμενικής πληροφόρησης (συγγραφέας, έργο ένταξης αποσπάσματος κειμένου, κλπ.), (β) στο επίπεδο της αναφορικής πληροφόρησης (θέμα, ιστορική του προσέγγιση, κλπ.), (γ) στο επίπεδο ενδοκειμενικής ανάλυσης και της εκ του σύνεγγυς προσέγγισής του, (δ) στο επίπεδο της ερμηνευτικής του κειμένου (ή/και της ποιητικής του), (ε) στο επίπεδο των διαφορετικών αναγνώσεων, αναπαραστάσεων και πολυμεσικών «εφαρμογών/αναγνώσεων» του κειμένου (δραματοποιήσεις, μελοποιήσεις, ηχογραφημένες αναγνώσεις, κλπ.), (στ) στο επίπεδο διερεύνησης διακειμενικών σχέσεων και συγκριτικής προσέγγισης ομόλογων (ομόθεμων, κλπ.) λογοτεχνικών κειμένων, (ζ) στο επίπεδο διερεύνησης διαφορετικών πραγματεύσεων από διάφορες (αναπαραστατικές) τέχνες (ζωγραφική, κινηματογράφος, γλυπτική, χαρακτηριστική, video art, κλπ.), (η) στο επίπεδο παραγωγής κειμένων (ομαδικής/συνεργατικής γραφής, πολυμεσικές παραγωγές/προβολές δημιουργικής γραφής, γραφή εν τω γίνεσθαι), και (θ) στο επίπεδο λειτουργίας της ομαδικής κοινότητας διαπραγμάτευσης του νοήματος του «κειμένου».

Ειδικότερες βασικές κατευθύνσεις χρήσης-αξιοποίησης του ΔΠ στο μάθημα της λογοτεχνίας είναι οι εξής:

- Με δεδομένο ότι ο ΔΠ λειτουργεί όπως και ένας σταθμός εργασίας αλλά με τη διαφορά ότι απευθύνεται / προβάλλεται σε όλη την τάξη, μπορούμε να τον αξιοποιήσουμε κατεξοχήν για την ανασύσταση της τάξης ως μιας κοινότητας αναγνωστών (όχι ουδέτερα, αλλά, σύμφωνα με το Π.Σ., «με τις αξίες της δημοκρατίας, της ισότητας, του σεβασμού της διαφοράς, του πλουραλισμού, του διαλόγου, της κριτικής εγρήγορσης και αυτογνωσίας, της διαπολιτισμικής συνείδησης»).
- Ο ΔΠ δίνει τη δυνατότητα της γραφηματικής / σχεδιαστικής αναπαράστασης ποικίλων ερμηνειών του (λογοτεχνικού) κειμένου, όταν εκτιμώνται ως ισοδύναμες, και της άμεσης επαναφοράς τους στην επιφάνεια εργασίας-προβολής. Η τεχνική αυτή ενισχύει το μάθημα στην κατεύθυνση «να κατανοήσουν και να αποδεχτούν οι μαθητές τη σχετικότητα και την πολλαπλότητα των ερμηνευτικών προσεγγίσεων» (βλ. Π.Σ.).
- Ο ΔΠ επιτρέπει την «αναπαράσταση» (επισημείωση) πάνω στο κείμενο και προβολή σε όλη την τάξη: πλαγιότιτλοι, σημειώσεις, σχήματα, εννοιολογικοί χάρτες, απεικονίσεις σχεδιαγραμματικές ή γραφηματικές σχέσεων προσώπων, χρονικών βαθμίδων, αφηγηματικών εστιάσεων, κλπ.
- Ο ΔΠ διευκολύνει τη δημόσια ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων σε συγκεκριμένες περιστάσεις και με επισημασμένο το κείμενο με σημάδια-σύμβολα διαφοροποίησης της φωνής κατά την ανάγνωση: σημεία / φράσεις υπογράμμισης, αλλαγής τόνου ή χροιάς της φωνής, ειρωνικό ύφος, κλπ.
- Ο ΔΠ, επιτρέποντας συμπαράθεση / συμπαρουσίαση «κειμένων», διευκολύνει τη συνεξέταση έργων διαφορετικών τεχνών και, επομένως, την ανάδειξη της συνομιλίας των τεχνών μεταξύ τους αλλά και την εξοικείωση των μαθητών με νέους γραμματισμούς (visual literacy, media literacy, computer literacy) που είναι χρήσιμοι για τη διαπραγμάτευση του νοήματος του κειμένου έτσι όπως πλαισιώνεται στο νέο Π.Σ.
- Ο ΔΠ επιτρέπει την ευχερέστερη ενσωμάτωση στη διδασκαλία κειμένων της ψηφιοποιημένης λογοτεχνίας: ebooks, σαρωμένες εκδόσεις λογοτεχνίας, κλπ. αλλά και εφαρμογών για την αναζήτησή της, την ανάπτυξη διερευνητικών δραστηριοτήτων, την ανάκτηση κειμένων, τη συγκριτική τους ανάγνωση, κλπ. (ψηφιακές βιβλιοθήκες, mini sites λογοτεχνίας, ψηφιακά ανθολόγια λογοτεχνικών κειμένων, κ.ά.).
- Επίσης, ο ΔΠ επιτρέπει την ευχερέστερη ενσωμάτωση στη διδασκαλία κειμένων της ψηφιακής λογοτεχνίας: ψηφιακές ιστορίες (= αφηγήσεις), κυβερνολογοτεχνία, κλπ. Στην παρούσα φάση ανάπτυξης της ψηφιακής λογοτεχνίας (ελάχιστη με τη χρήση της νεοελληνικής γλώσσας), ιδιαίτερα γόνιμη στη διδασκαλία αναδεικνύεται η μετατροπή κειμένων της «παραδοσιακής» λογοτεχνίας σε «κατά μίμησιν» υπερλογοτεχνία, η υπερκειμενική

δηλαδή επισημείωση «παραδοσιακών» λογοτεχνικών κειμένων. Η μετατροπή ενός λεκτικού (λογοτεχνικού) κειμένου σε υπερκειμενικό αφήνει περιθώρια για να αναδειχθούν (σε επίπεδο γραμματισμών) με τον πλέον λειτουργικό τρόπο στοιχεία δομής, σχέσεων και κωδίκων της λογοτεχνικής γλώσσας. Από την πλευρά της «παραδοσιακής» λογοτεχνίας ιδιαίτερο βάρος έχουν πρωτοποριακές τεχνικές έκφρασης, τα καλλιγραφήματα (calligrams), κ.τ.ό., λόγω της «προδρομικής» τους σχέσης με τις καινοφανείς τεχνολογικές δυνατότητες έκφρασης των νέων ψηφιακών μέσων. Επίσης, κάθε πειραματική έκφραση και πρωτοποριακό κείμενο που προϋποθέτει την εξίσου «πειραματική» ανάγνωσή του και, επομένως, προ(σ)καλεί (σε) ένα πείραγμα της συνέχειας, της συνοχής, της γραμμικότητάς του, δυνατότητες που προσφέρει ο ΔΠ.

- Αντίστοιχα, ο ΔΠ δίνει τη δυνατότητα ενασχόλησης με δραστηριότητες δημιουργικής γραφής με την ενδιαφέρουσα συνδυαστική δυνατότητα: αφενός να προκύψει το «κείμενο» με διαδικασίες συνεργατικής γραφής (η ολομέλεια της τάξης ως ομάδα), αφετέρου να προκύψει ένα πολυτροπικό / πολυμεσικό «κείμενο» και, επομένως, οι μαθητές να ασκηθούν στην παραγωγή (= δημιουργική γραφή) νέων ειδών κειμένων (ψηφιακών).
- Τέλος, ο ΔΠ διευκολύνει συγκεκριμένες μεθόδους συμβατές με το νέο Π.Σ. για τη λογοτεχνία στο Γυμνάσιο: κυρίως, την παρουσίαση βιβλίου και την ομαδοσυνεργατική μέθοδο αλλά και τις μεθόδους του σχεδίου δράσης (project) και της δραματοποίησης.

Οι διδακτικές δραστηριότητες που προτείνονται στους παρακάτω πίνακες ακολουθούν ορισμένες από τις κατευθύνσεις αυτές.

ΤΟΜΕΙΣ	Διδακτικές Δραστηριότητες	Ψηφιακά περιβάλλοντα	Πρόγραμμα σπουδών
<b>ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ»</b>			
<b>Απόκτηση γνώσεων για τη θεματική ενότητα ή/και τα επιμέρους θέματα της ενότητας</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ο/Η εκπαιδευτικός, σε μια συμβατικότερη διδακτική πρακτική,<sup>1</sup> επιλέγει και προβάλλει στον ΔΠ κείμενα (κυρίως μη λογοτεχνικά) και πολυμεσικό υλικό για να προκληθεί συζήτηση στην τάξη σχετικά με το θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θεμάτων της) προκειμένου να δοθούν κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει, να εμπλουτιστεί ο γνωστικός και πολιτισμικός ορίζοντας των μαθητών, να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο προβληματισμού που θα διευκολύνει την εξαγωγή νοήματος. Π.χ. υλικό από παλιότερες μορφές της σχολικής ζωής με έμφαση στη διαφορετική υλικοτεχνική υποδομή.</li> <li>▪ Οι μαθητές/μαθήτριες, σε μια προοπτική ανάληψης πιο ενεργητικού ρόλου στη μαθησιακή διαδικασία, αναζητούν, επιλέγουν και προβάλλουν στον ΔΠ κείμενα (κυρίως μη λογοτεχνικά) και πολυμεσικό υλικό σχετικά με το θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θεμάτων της) στο πλαίσιο της</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ομόθεμα ανθολογημένα λογοτεχνικά κείμενα στα <a href="#">ψηφιακά διαμορφωμένα σχολικά εγχειρίδια</a> [<a href="http://ebooks.edu.gr/2013/allcourseshtml.php">http://ebooks.edu.gr/2013/allcourseshtml.php</a>] για το μάθημα της λογοτεχνίας στις άλλες τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.</li> <li>- Κείμενα από «βιβλιοθήκες» ψηφιοποιημένων λογοτεχνικών κειμένων: <a href="#">Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και τη Διδασκαλία της</a> (Ανθολογίες Λογοτεχνικών Κειμένων) [<a href="http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/index.html">http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/index.html</a>], <a href="#">Πολιτιστικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας</a>, [<a href="http://www.potheg.gr/intro.aspx">http://www.potheg.gr/intro.aspx</a>] <a href="#">Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού</a> [<a href="http://www.snhell.gr/">http://www.snhell.gr/</a>].</li> <li>- Ιστοσελίδες σχολικών μονάδων που παρουσιάζουν την ιστορία, τους χώρους και την καθημερινή λειτουργία του σχολείου.</li> <li>- Βίντεο και κινηματογραφικές ταινίες με ανάλογη θεματική στο you tube.</li> <li>- Σκίτσα και κόμικς όπως προβάλλονται και διατίθενται στο διαδίκτυο.</li> </ul>	<p>Για τη φάση <i>Πριν από την ανάγνωση</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Η χρήση του ΔΠ μπορεί να διευκολύνει την επίτευξη βασικών στόχων της φάσης αυτής όπως ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών: να δώσει κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει, να πλουτίσει τον γνωστικό και πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών/μαθητριών, να δημιουργήσει ένα πλαίσιο προβληματισμού που θα διευκολύνει την εξαγωγή νοήματος, να προκληθούν συζητήσεις στην τάξη και να γίνουν δραστηριότητες διερεύνησης του πεδίου, να εισαχθούν τελικά οι μαθητές/μαθήτριες στο θέμα της διδακτικής ενότητας επιστρατεύοντας τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους.</li> </ul>

<sup>1</sup> Για περισσότερα σχετικά με τις διδακτικές πρακτικές που ευνοεί ο ΔΠ βλ. τους αντίστοιχους πίνακες για το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας.

	<p>προηγούμενης δραστηριότητας και με την ίδια στοχοθεσία (για να προκληθεί συζήτηση στην τάξη). Π.χ. προβολή υλικού από τις σύγχρονες συνθήκες σχολικής ζωής σε άλλα σχολεία σε διάφορα μέρη της Ελλάδας (ή και του κόσμου).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Οι μαθητές/μαθήτριες υλοποιούν δραστηριότητες διερεύνησης του θεματικού πεδίου και προβάλλουν το υλικό και τα πορίσματά τους στον ΔΠ προκειμένου να εισαχθούν στο θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θέματά της) επιστρατεύοντας τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους. Π.χ. προβολή υλικού που αποτυπώνει διαφορετικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις και νοοτροπίες σε διαφορετικές στιγμές του παρελθόντος.</li> <li>Το υλικό που προβλήθηκε στον ΔΠ μπορεί να αποθηκευτεί και να ανασυρθεί στην επιφάνεια του ΔΠ σε οποιαδήποτε επόμενη στιγμή της μαθησιακής πορείας για να συνδράμει σε συγκρίσεις, ανάκληση/επαναπράγματευση αρχικών επισημάνσεων, άντληση πόρων (π.χ. παραδειγμάτων).</li> </ul>	<p>Ειδικότερα ως προς τους μαθησιακούς πόρους του <a href="http://dschool.edu.gr/">Ψηφιακού Σχολείου</a> [http://dschool.edu.gr/]:</p> <p>(α) Η σελίδα με τίτλο «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2586,10084/extras/activities/index_sxoleio/metaselida_sxoleio.html">Βιβλιοθήκη για τη σχολική ζωή</a>» (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Α΄ Γυμνασίου) [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2586,10084/extras/activities/index_sxoleio/metaselida_sxoleio.html], που περιλαμβάνει σχετικά κείμενα και οπτικοακουστικό υλικό.</p> <p>(β) Από τα παράλληλα κείμενα που εμπλουτίζουν συναφή ως προς τη θεματική ενότητα κείμενα που ανθολογούνται στα σχολικά εγχειρίδια των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Γυμνασίου. Βλ. ενδεικτικά τα παράλληλα κείμενα που προτείνονται στα κείμενα «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2586,10084/">Η Νέα Παιδαγωγική</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2586,10084/] του Νίκου Καζαντζάκη (Α΄ Γυμνασίου) και «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1692,5422/">Και πάλι στο σχολείο...</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1692,5422/] της Ζωρζ Σαρή (Β΄ Γυμνασίου).</p>	
<p><b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b> <b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για την ανάλυση /ερμηνεία /ποιητική λογοτεχνικών κειμένων</b></p>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>εντοπίζουν διαφορετικές ‘φωνές’ σε ένα λογοτεχνικό κείμενο που αναφέρεται στη σχολική ζωή: ‘φωνές’ παρελθόντος ή παρόντος, ανδρική ή γυναικεία, ενήλικου ή παιδιού, μέσω της προβολής του κειμένου στον ΔΠ και της επισημείωσής του (π.χ. τον διακριτό χρωματισμό των ποικίλων ‘φωνών’) από την ολομέλεια σε συνεργασία ως μιας ομάδας. Συγκρίνουν και συζητούν τις διαφορετικές οπτικές των ποικίλων ‘φωνών’.</li> <li>μελετούν ένα λογοτεχνικό κείμενο που αναφέρεται σε όψεις της σχολικής ζωής/εμπειρίας και, στην προβολή του στον ΔΠ, σημειώνουν χρωματίζοντας τις ευχάριστες στιγμές και τις προβληματικές όψεις της ύστερα από συζήτηση (διαπραγμάτευση του νοήματος). Οργανώνουν τις σημειώσεις τους σε σχήμα με τη χρήση εργαλείου δημιουργίας νοητικού χάρτη.</li> </ul>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες αξιοποιούν υλικό και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.</p>	<p><i>Δεξιότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να εντοπίζουν τις διαφορετικές ‘φωνές’ για το σχολείο: παρελθόντος, παρόντος, ανδρικής-γυναικείας, ενηλίκου-παιδιού.</li> </ul> <p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να γνωρίσουν τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι συγγραφείς μιλούν για (τη δική τους) σχολική ζωή (με νοσταλγία, με απέχθεια).</li> </ul>
<p><b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b></p>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>διαβάζουν δύο ή περισσότερα κείμενα, μέσω της συμπαράθεσής / συμπαρουσιάσής τους στον ΔΠ,</li> </ul>	<p>Αξιοποιείται υλικό και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.</p>	<p><i>Δεξιότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να επισημαίνουν τις ομοιότητες και τις διαφορές σε επιμέρους θέματα: σχολικές</li> </ul>

<p><b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για διακειμενικές και συγκριτικές προσεγγίσεις λογοτεχνικών κειμένων</b></p>	<p>επισημαίνουν ομοιότητες και διαφορές σε επιμέρους θέματα (όπως σχολικές πρακτικές, κτήρια, πειθαρχία, αμοιβές, ποινές, τεχνολογία). Ορίζουν τους άξονες σύγκρισης ύστερα από συζήτηση και κρατώντας σημειώσεις στον ΔΠ. Στη συνέχεια εργάζονται τοπικά σε ομάδες ή ανά δύο και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των εργασιών τους προβάλλοντάς τα στον ΔΠ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>συζητούν και ορίζουν λέξεις-κλειδιά για την αναζήτηση ποιημάτων που αναφέρονται σε όψεις της σχολικής ζωής, τις καταγράφουν στον ΔΠ και αναζητούν ποιήματα σε ηλεκτρονικά σώματα κειμένων και συμπραστικούς πίνακες λέξεων. Μελετούν συγκριτικά τα αποτελέσματα της αναζήτησής τους, κατανέμουν τα ποιήματα ή τα χαρακτηριστικά τους σε ομάδες και σημειώνουν στον ΔΠ τους διαφορετικούς τρόπους απόδοσης όψεων της σχολικής ζωής/εμπειρίας.</li> </ul>	<p><u><a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html">Ανεμόσκαλα</a></u> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html] (σώματα κειμένων &amp; συμπραστικοί πίνακες για σημαντικούς Νεοέλληνες ποιητές του 19ου και του 20ού αιώνα).</p>	<p>πρακτικές, κτήρια, πειθαρχία, αμοιβές, ποινές, τεχνολογία.</p> <p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να γνωρίσουν τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι συγγραφείς μιλούν για (τη δική τους) σχολική ζωή (με νοσταλγία, με απέχθεια).</li> <li>Να συνειδητοποιήσουν τις διαφορές της σχολικής ζωής παλαιότερα και σήμερα.</li> </ul>
<p><b>Απόκτηση ή/και δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου</b></p>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>συζητούν σε ομάδες ή στην ολομέλεια για την υιοθέτηση της ‘φωνής’ ενός διαφορετικού αφηγητή και τις επιπτώσεις μιας τέτοιας μεταβολής στο κείμενο, επιλέγουν διαφορετικό αφηγητή και αναδημιουργούν μια ιστορία, προκειμένου να δοθεί έμφαση στη σημασία της ‘νέας φωνής’ (παιδική φωνή ή φωνή ενηλίκου, αγοριού ή κοριτσιού) που επέλεξαν. Κρατούν σημειώσεις και ετοιμάζουν σχεδιάγραμμα τοπικά. Στη συνέχεια παράγουν το κείμενο συνεργατικά στον ΔΠ, εντοπίζουν και συζητούν τις γλωσσικές/υφολογικές επιλογές τους.</li> <li>ασκούνται σε διαφορετικά κειμενικά είδη αναφορικά με το κείμενο που διαβάστηκε και συζητήθηκε. Κατανέμονται σε ομάδες και κάνουν την προεργασία τοπικά (κρατούν σημειώσεις με τα βασικά σημεία). Στη συνέχεια δημιουργούν συνεργατικά κείμενα, όπως μια επιστολή προς τον αφηγητή ή έναν ήρωα, μια φανταστική συνέντευξη με τον συγγραφέα αναλαμβάνοντας τους ρόλους των δύο συνομιλητών, κλπ. και παρουσιάζουν διαδοχικά τα κείμενά τους στον ΔΠ συζητώντας για τους στόχους των κειμένων τους και τον τρόπο που τους υπηρετούν.</li> </ul>	<p><b>Λογογραφήματα.</b> Εκπαιδευτική εφαρμογή στην οποία παρέχονται διαμορφωμένα περιβάλλοντα παραγωγής γραπτού λόγου και προτείνονται δραστηριότητες για την ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου. Ο μαθητής μπορεί να προσεγγίσει τους λογοτεχνικούς ήρωες, να ασκηθεί στη δημιουργική γραφή ή να γράψει μια κριτική συντάσσοντας διαφορετικά είδη και τύπους κειμένου (βιβλιοπαρουσίαση, e-mail, διάλογος/συνέντευξη κ.ά.). Παρέχεται η δυνατότητα μορφοποίησης των κειμένων και αποθήκευσής τους στον υπολογιστή του χρήστη. Στην ενότητα «e-εργαλεία» προτείνονται ενδεικτικές ιστοσελίδες για την περαιτέρω αξιοποίηση βασικών εργαλείων ΠΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας. Η εφαρμογή έχει συνδεθεί στην αρχή κάθε ενότητας των ηλεκτρονικών βιβλίων Α΄, Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου (βλ. ενδεικτικά <a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10052/">εδώ</a> [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10052/]) και είναι διαθέσιμη και στο <a href="http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3993?locale=el">Φωτόδεντρο</a> [http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3993?locale=el].</p>	<p><i>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Αλλαγή του αφηγητή μιας ιστορίας, προκειμένου να δοθεί έμφαση στη σημασία της ‘φωνής’ (παιδική φωνή ή φωνή ενηλίκου, αγοριού ή κοριτσιού) του κειμένου.</li> </ul> <p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να κατανοήσουν ότι το σχολείο και η σχολική ζωή συνδέονται με την κοινωνία και την εποχή και άρα αλλάζουν σε κάθε ιστορική περίοδο.</li> <li>Να συνειδητοποιήσουν τις διαφορές της σχολικής ζωής παλαιότερα και σήμερα.</li> <li>Να κατανοήσουν τη διαφορετική θέση και, άρα, τον διαφορετικό τρόπο με τον οποίον μιλούν για το σχολείο οι μεγάλοι και τα παιδιά.</li> </ul>
<p><b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b></p>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται σε ομάδες, επιλέγουν και ταξινομούν λογοτεχνικά κείμενα με κριτήρια που έχουν προκύψει κατά την ανάγνωση (μία ομάδα ανά</p>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες επιλέγουν και αξιοποιούν κείμενα και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή και, επιπλέον: την <a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html">Ανεμόσκαλα</a>. [http://www.greek-</p>	<p><i>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Ταξινόμηση των κειμένων με κριτήρια που έχουν προκύψει κατά την ανάγνωση:</li> </ul>

<b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για τη δημιουργία πολυμεσικών / πολυτροπικών κειμένων</b>	ζεύγος κριτηρίων): αγόρια/κορίτσια, φωνή νοσταλγίας, φωνή πίκρας, θετική/αρνητική άποψη για το σχολείο, κ.ο.κ. και δημιουργούν θεματική ανθολογία με αποσπάσματα ή ολόκληρα κείμενα μικρής φόρμας. Παρουσιάζουν διαδοχικά τις ανθολογήσεις τους στον ΔΠ και συζητούν με την ολομέλεια για τις επιλογές τους.	<a href="http://language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html">language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html</a> ] (σώματα κειμένων & συμπραστικοί πίνακες για σημαντικούς Νεοέλληνες ποιητές του 19ου και του 20ού αιώνα).	αγόρια/κορίτσια, φωνή νοσταλγίας, φωνή πίκρας, θετική/αρνητική άποψη για το σχολείο, κ.ο.κ. <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Θεματική ανθολογία με κομμάτια από τα βιβλία που διαβάζουμε (λ.χ. για τις τιμωρίες).</li> </ul>
<b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου: Προβολή-παρουσίαση πολυμεσικών / πολυτροπικών εργασιών</b>	Οι μαθητές/μαθήτριες αξιοποιούν τον ΔΠ για να προβάλλουν ατομικά ή σε ομάδες πολυμεσικές/πολυτροπικές εργασίες που έχουν συντάξει στο πλαίσιο εμπέδωσης και εφαρμογής δεξιοτήτων και γνώσεων που αποκτήθηκαν στη διάρκεια της διδακτικής ενότητας. Οργανώνουν το υλικό παρουσίασης της εργασίας τους, το παρουσιάζουν και συζητούν με την ολομέλεια της τάξης βάσει των αξόνων συζήτησης που έχουν οριστεί ή/και ανάλογα με την κριτική που η ολομέλεια ασκεί στην παρουσίαση.	Οι μαθητές/μαθήτριες επιλέγουν και αξιοποιούν κείμενα και πολυμεσικό υλικό και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.	Για τη φάση <i>Μετά την ανάγνωση</i> . <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Η χρήση του ΔΠ μπορεί να διευκολύνει την επίτευξη βασικών στόχων της φάσης αυτής όπως ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών: να κάνουν έρευνα και παρέμβαση στο πεδίο, να παρουσιάσουν τις εργασίες στην ολομέλεια της τάξης και να τις συζητήσουν.</li> </ul>
<b>ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ»</b>			
<b>Απόκτηση γνώσεων για τη θεματική ενότητα ή/και τα επιμέρους θέματα της ενότητας</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ο/Η εκπαιδευτικός, σε μια συμβατικότερη διδακτική πρακτική, επιλέγει και προβάλλει στον ΔΠ κείμενα (κυρίως μη λογοτεχνικά) και πολυμεσικό υλικό για να προκληθεί συζήτηση στην τάξη σχετικά με το θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θεματά της) προκειμένου να δοθούν κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει, να εμπλουτιστεί ο γνωστικός και πολιτισμικός ορίζοντας των μαθητών, να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο προβληματισμού που θα διευκολύνει την εξαγωγή νοήματος. Π.χ. υλικό από διαφορετικές εικόνες της Ελλάδας όπως αποτυπώθηκαν σε διαφορετικές ιστορικές στιγμές.</li> <li>▪ Οι μαθητές/μαθήτριες, σε μια προοπτική ανάληψης πιο ενεργητικού ρόλου στη μαθησιακή διαδικασία, αναζητούν, επιλέγουν και προβάλλουν στον ΔΠ κείμενα (κυρίως μη λογοτεχνικά) και πολυμεσικό υλικό σχετικά με το θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θεματά της) στο πλαίσιο της προηγούμενης δραστηριότητας και με την ίδια στοχοθεσία (για να προκληθεί συζήτηση στην τάξη). Π.χ. προβολή υλικού από διάφορες εικόνες της Ελλάδας όπως αποτυπώθηκαν σε διαφορετικά συμπραζόμενα ή με διαφορετικούς στόχους: τουρισμός, ιστορία, ζωγραφική τέχνη, ποίηση,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ομόθεμα ανθολογημένα ποιήματα στα <a href="http://www.ebooks.edu.gr/2013/allcourseshtml.php">ψηφιακά διαμορφωμένα σχολικά εγχειρίδια</a> [http://ebooks.edu.gr/2013/allcourseshtml.php] για το μάθημα της λογοτεχνίας στις άλλες τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.</li> <li>- Ποιήματα από «βιβλιοθήκες» ψηφιοποιημένων λογοτεχνικών κειμένων: <a href="http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/index.html">Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και τη Διδασκαλία της (Ανθολογίες Λογοτεχνικών Κειμένων)</a> [http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/index.html], <a href="http://www.potheg.gr/intro.aspx">Πολιτιστικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας</a> [http://www.potheg.gr/intro.aspx], <a href="http://www.snhell.gr/">Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού</a> [http://www.snhell.gr/].</li> <li>- Βίντεο με αναγνώσεις ποιημάτων, μελοποιήσεις και ντοκιμαντέρ από το <a href="http://www.hpri-archives.gr/V3/public/main/index.aspx">Ψηφιακό Αρχείο της Δημόσιας Τηλεόρασης</a> [http://www.hpri-archives.gr/V3/public/main/index.aspx], το <a href="http://photodentro.edu.gr/video/">Πανελλήνιο Ψηφιακό Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Βίντεο</a> (Φωτόδεντρο) [http://photodentro.edu.gr/video/] και το you tube.</li> <li>- Ιστοσελίδες για ποιητές και το έργο τους.</li> </ul> <p>Ειδικότερα ως προς τους μαθησιακούς πόρους του <a href="http://dschool.edu.gr/">Ψηφιακού Σχολείου</a> [http://dschool.edu.gr/] και των <a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/index.html">Ψηφιδών για την ελληνική γλώσσα</a> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/index.html] τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Συγκεκριμένα, προτείνονται για διδακτική αξιοποίηση οι</li> </ul>	Για τη φάση <i>Πριν από την ανάγνωση</i> . <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Η χρήση του ΔΠ μπορεί να διευκολύνει την επίτευξη βασικών στόχων της φάσης αυτής όπως ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών: να δώσει κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει, να πλουτίσει τον γνωστικό και πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών/μαθητριών, να δημιουργήσει ένα πλαίσιο προβληματισμού που θα διευκολύνει την εξαγωγή νοήματος, να προκληθούν συζητήσεις στην τάξη και να γίνουν δραστηριότητες διερεύνησης του πεδίου, να εισαχθούν τελικά οι μαθητές/μαθήτριες στο θέμα της διδακτικής ενότητας επιστρατεύοντας τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους.</li> </ul>

	<p>σάτιρα, τραγούδι, κλπ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Οι μαθητές/μαθήτριες υλοποιούν δραστηριότητες διερεύνησης του θεματικού πεδίου και προβάλλουν το υλικό και τα πορίσματά τους στον ΔΠ προκειμένου να εισαχθούν στο θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θέματά της) επιστρατεύοντας τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους. Π.χ. προβολή υλικού που αποτυπώνει διαφορετικές στερεοτυπικές απεικονίσεις της Ελλάδας σε σύγκριση με τη δική τους εικόνα για την πατρίδα τους.</li> <li>Το υλικό που προβλήθηκε στον ΔΠ μπορεί να αποθηκευτεί και να ανασυρθεί στην επιφάνεια του ΔΠ σε οποιαδήποτε επόμενη στιγμή της μαθησιακής πορείας για να συνδράμει σε συγκρίσεις, ανάκληση/επαναπράγματουση αρχικών επισημάνσεων, άντληση πόρων (π.χ. παραδειγμάτων).</li> </ul>	<p>σελίδες με τους εξής τίτλους: 1. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10053/extras/activities/index_01_thalassa/metaselida_thalassa.html">Να σ' αγναντεύω θάλασσα</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10053/extras/activities/index_01_thalassa/metaselida_thalassa.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Α΄ Γυμνασίου), 2. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5366/extras/activities/indexA_2_metaselida/indexa_2_metaselida.html">Μια θάλασσα πλατιά</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5366/extras/activities/indexA_2_metaselida/indexa_2_metaselida.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Β΄ Γυμνασίου), 3. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5365/extras/activities/indexA_1_metaselida_2/indexa_1_metaselida_2">Ποιητικά και εικαστικά τοπία</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5365/extras/activities/indexA_1_metaselida_2/indexa_1_metaselida_2] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Β΄ Γυμνασίου), 4. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5365/extras/activities/indexA_1_metaselida/indexa_1_metaselida.html">Το δωμάτιο με τις εικόνες. Τα κολάζ του Οδυσσέα Ελύτη</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5365/extras/activities/indexA_1_metaselida/indexa_1_metaselida.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Β΄ Γυμνασίου), 5. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5367/extras/activities/indexA_3_metaselida/indexa_3_metaselida.html">Μια πόλη μαγική...</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5367/extras/activities/indexA_3_metaselida/indexa_3_metaselida.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Α΄ &amp; Β΄ Γυμνασίου), 6. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C113/351/2368,9023/extras/activities/index08_08_metaselida/index08_08_metaselida_opou_k_na_taksidew.html">Όπου και να ταξιδέσω η Ελλάδα με πληγώνει...</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C113/351/2368,9023/extras/activities/index08_08_metaselida/index08_08_metaselida_opou_k_na_taksidew.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Γ΄ Γυμνασίου). Όλες περιλαμβάνουν σχετικά κείμενα ή οπτικοακουστικό υλικό, καθώς και προτεινόμενες για την τάξη δραστηριότητες. <li>Παράλληλα κείμενα που εμπλουτίζουν συναφή ως προς τη διδακτική ενότητα κείμενα που ανθολογούνται στα σχολικά εγχειρίδια των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Γυμνασίου. Βλ. ενδεικτικά τα παράλληλα κείμενα που προτείνονται στο ποίημα του Μιχάλη Γκανά «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2587,10093/">Γυάλινα Γιάννινα</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2587,10093/] (Α΄ Γυμνασίου) και στο απόσπασμα από το <a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C113/351/2368,9028/">Άξιον εστί</a> [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C113/351/2368,9028/] του Οδ. Ελύτη (Γ΄ Γυμνασίου).</li> <p><b>Λογογραφήματα.</b> Εκπαιδευτική εφαρμογή στην οποία παρέχονται διαμορφωμένα περιβάλλοντα παραγωγής λόγου και προτείνονται δραστηριότητες για την ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου. Ο μαθητής μπορεί να προσεγγίσει τους λογοτεχνικούς ήρωες, να</p> </p>	
--	---	--	--

		<p>ασκηθεί στη δημιουργική γραφή ή να γράψει μια κριτική συντάσσοντας διαφορετικά είδη και τύπους κειμένου (βιβλιοπαρουσίαση, e-mail, διάλογος/συνέντευξη κ.ά.). Παρέχεται η δυνατότητα μορφοποίησης των κειμένων και αποθήκευσής τους στον υπολογιστή του χρήστη. Στην ενότητα «e-εργαλεία» προτείνονται ενδεικτικές ιστοσελίδες για την περαιτέρω αξιοποίηση βασικών εργαλείων ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας. Η εφαρμογή έχει συνδεθεί στην αρχή κάθε ενότητας των ηλεκτρονικών βιβλίων Α΄, Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου (βλ. ενδεικτικά <a href="#">εδώ</a> [<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10052/">http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10052/</a>]) και είναι διαθέσιμη και στο <a href="#">Φωτόδεντρο</a> [<a href="http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3993?locale=e1">http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3993?locale=e1</a>].</p> <p><b>Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα.</b> Συγκεκριμένα προτείνονται τα περιβάλλοντα</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html">Ανεμόσκαλα</a> [<a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html">http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html</a>] (σώματα κειμένων &amp; συμφραστικοί πίνακες για σημαντικούς Νεοέλληνες ποιητές του 19ου και του 20ού αιώνα),</li> <li>▪ <a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html">Ιστορία και λογοτεχνία</a> [<a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html">http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html</a>] (στιγμές της νεοελληνικής ιστορίας από τον 18ο έως τον 20ό αιώνα, όπως αποτυπώνονται σε λογοτεχνικά κείμενα και ιστορικές πηγές),</li> <li>▪ <a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html">Πρόσωπα και θέματα της νεοελληνικής λογοτεχνίας</a> [<a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html">http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html</a>] (βάση δεδομένων με 102 λήμματα για συγγραφείς, ρεύματα, περιόδους, γενιές/σχολές, κειμενικά είδη και μορφικά στοιχεία της λογοτεχνίας).</li> </ul>	
<p><b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b>  <b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για την ανάλυση / ερμηνεία / ποιητική λογοτεχνικών κειμένων</b></p>	<p>Με τη χρήση του ΔΠ οι μαθητές/μαθήτριες αναζητούν ποιήματα που προσεγγίζουν σημαντικά γεγονότα της ελληνικής ιστορίας σε κατάλληλα διαδικτυακά περιβάλλοντα, τα εντάσσουν στο ιστορικό τους περιβάλλον και συνεξετάζουν ιστορικές πηγές που αναφέρονται στα ίδια γεγονότα. Κατανέμοντας τα ποιήματα στις ομάδες τους συζητούν τους τρόπους ποιητικής απόδοσης των ιστορικών γεγονότων, επισημαίνοντας λέξεις, φράσεις, εικόνες στα ποιήματα. Παρουσιάζουν τις επισημάνσεις τους στον ΔΠ επισημαίνοντας τα ποιήματα (υπογράμμιση, χρωματισμός, κύκλωση λέξεων, φράσεων, στίχων) και</p>	<p>Οι μαθητές αξιοποιούν υλικό και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.</p> <p><a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html">Ιστορία και λογοτεχνία</a> [<a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html">http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html</a>] (στιγμές της νεοελληνικής ιστορίας από τον 18ο έως τον 20ό αιώνα, όπως αποτυπώνονται σε λογοτεχνικά κείμενα και ιστορικές πηγές)</p>	<p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Να ανιχνεύσουν τους τρόπους με τους οποίους οι ποιητές εμπνεύστηκαν και απέδωσαν ποιητικά τα τοπία, τη φύση, την ιστορία (σε σχέση πάντα με τον τόπο) της Ελλάδας.</li> <li>▪ Να γνωρίσουν ποιητικές προσεγγίσεις σημαντικών γεγονότων της ελληνικής ιστορίας.</li> </ul> <p><i>Δεξιότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Να συσχετίζουν τη θεματική του ποιήματος με τα ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα</li> </ul>



	σχετίζοντάς τις ιστορικές στιγμές με πολυμεσικό υλικό ιστορικών πηγών.		αξιοποιώντας τις ιστορικές τους γνώσεις.
<b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b> <b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για διακειμενικές και συγκριτικές προσεγγίσεις λογοτεχνικών κειμένων</b>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>αναζητούν ποιήματα με λέξεις-κλειδιά που αποδίδουν συμβολικά στερεοτυπικές εικόνες της Ελλάδας (ήλιος, θάλασσα, κλπ.) και διαβάζουν τα ποιήματα που εντοπίζουν στον ΔΠ. Κατανέμοντας τα ποιήματα σε ομάδες διερευνούν τον ρόλο των συμβόλων αυτών στις ποιητικές εικόνες για την Ελλάδα. Υπογραμμίζουν ή χρωματίζουν λέξεις και φράσεις και παρουσιάζουν την εργασία τους στον ΔΠ προβάλλοντας παράλληλα δύο ή περισσότερα ποιήματα στον ΔΠ, επισημαίνουν αναλογίες και αποκλίσεις και συζητούν γι' αυτές.</li> <li>(ως προεργασία) αναζητούν λογοτεχνικά κείμενα και πολυμεσικό υλικό που συνομιλεί με τα κείμενα, σχετικά με τόπους, τοπία και ιστορικές στιγμές διαφόρων περιοχών της Ελλάδας. Διερευνούν τις σχέσεις μεταξύ κειμένου και πολυμεσικού υλικού και σημειώνουν τους τρόπους της λογοτεχνικής απόδοσής τους ή συγκρίνουν τις διαφορετικές αποδόσεις (λογοτεχνία και άλλοι κώδικες έκφρασης), εντοπίζουν σημεία σύγκλισης και απόκλισης. Η διερεύνηση γίνεται ομαδικά στον ΔΠ ή σε ομάδες τοπικά με προβολή στον ΔΠ διαδοχικά από τις ομάδες.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li><a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html">Ανεμόσκαλα</a> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html] (σώματα κειμένων &amp; συμφραστικοί πίνακες για σημαντικούς Νεοέλληνες ποιητές του 19ου και του 20ού αιώνα)</li> <li><a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html">Λογοτεχνία και πόλεις</a> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html] (ψηφιακή περιήγηση σε πόλεις μέσα από διαδραστικούς χάρτες, κείμενα και άλλο πολυμεσικό υλικό)</li> </ul>	<p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να ανιχνεύσουν τους τρόπους με τους οποίους οι ποιητές εμπνεύστηκαν και απέδωσαν ποιητικά τα τοπία, τη φύση, την ιστορία (σε σχέση πάντα με τον τόπο) της Ελλάδας.</li> <li>Να γνωρίσουν διαφορετικές «εικόνες» της Ελλάδας μέσα από τις διαφορετικές οπτικές γωνίες των ποιητών.</li> <li>Να διερευνήσουν τους ποιητικούς τρόπους με τους οποίους συγκροτείται η εικόνα ενός τόπου ή τοπίου.</li> </ul> <p><i>Δεξιότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να εντοπίζουν τις ποιητικές τεχνικές με τις οποίες «κατασκευάζεται» η εικόνα ενός τόπου ή τοπίου.</li> </ul> <p><i>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να ανιχνεύσουν την «εικόνα» της Ελλάδας στο έργο των μεγάλων μας ποιητών (Κάλβος, Σολωμός, Καβάφης, Παλαμάς, Σικελιανός, Ρίτσος, Ελύτης, Σεφέρης).</li> </ul>
<b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b> <b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για διαθεματικές προσεγγίσεις</b>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες κατανεμημένοι σε ομάδες συνεξετάζουν εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση με εικόνες της Ελλάδας που αποτυπώνονται στη Γεωγραφία και την Ιστορία. Κάθε ομάδα διαδοχικά σχολιάζει με τη χρήση του ΔΠ ένα ποίημα εισάγοντας θερμούς δεσμούς και συνδέοντας κειμενικό, εικονικό και άλλο υλικό από τα διαδραστικά σχολικά βιβλία ή και από τον αντίστοιχο ψηφιακό τους εμπλουτισμό προσδίδοντας στο ποίημα υπερκειμενικές λειτουργίες και χαρακτηριστικά. Η εισαγωγή δεσμών στο ποίημα μπορεί να γίνει τοπικά ως προεργασία για να εξοικονομηθεί χρόνος για την παρουσίαση στον ΔΠ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αξιοποίηση του ψηφιακού εμπλουτισμού των σχολικών βιβλίων για τα μαθήματα Ιστορίας και Γεωγραφίας (<a href="http://ebooks.edu.gr/2013/">Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία</a> [http://ebooks.edu.gr/2013/],</li> <li><a href="http://photodentro.edu.gr/lor/">Πανελλήνιο Ψηφιακό Αποθετήριο Μαθησιακών Αντικειμένων</a> [http://photodentro.edu.gr/lor/]).</li> </ul>	<p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να προσεγγίσουν διαθεματικά τις εικόνες της Ελλάδας με τη βοήθεια του μαθήματος της Ιστορίας και της Γεωγραφίας.</li> </ul>
<b>Απόκτηση ή/και δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου</b>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες δημιουργούν το δικό τους πολυτροπικό «κείμενο» με το οποίο αποδίδουν σε συνδυασμό λογοτεχνικού κειμένου, δικών τους εισαγωγικών σχολίων και συνδετικών αναφορών και πολυμεσικού υλικού τον τόπο τους ή τη δική τους εικόνα για την Ελλάδα. Είτε δημιουργούν ως ομάδα</p>	<p><a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/mapmaker/index.html">Λογοτεχνικές πόλεις χρηστών</a> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/mapmaker/index.html]: ειδικό περιβάλλον που επιτρέπει τη δημιουργία ιστοσελίδων με τη λειτουργία διαδραστικού χάρτη για πόλεις, τόπους, δρόμους, γειτονίες, κλπ. με διαμοιρασμό για την καλλιέργεια ομαδοσυνεργατικών πρακτικών μεταξύ μεμονωμένων</p>	<p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να συγκροτήσουν την ατομική και συλλογική τους ταυτότητα μέσα από τη συνείδηση του τόπου και της ιστορίας του.</li> <li>Να συγκρίνουν τη δική τους «εικόνα» ελληνικών τόπων και τοπίων με αυτή των</li> </ul>

	<p>στον ΔΠ είτε εργάζονται τοπικά μοιρασμένοι σε ομάδες και προβάλλουν διαδοχικά στον ΔΠ τη δημιουργία τους.</p>	<p>μαθητών/μαθητριών, ομάδων, τμημάτων στο ίδιο ή σε διαφορετικά σχολεία.          Η εφαρμογή εντάσσεται στο ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό περιβάλλον <a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html">Λογοτεχνία και πόλεις</a> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html] (ψηφιακή περιήγηση σε πόλεις μέσα από διαδραστικούς χάρτες, κείμενα και άλλο πολυμεσικό υλικό), λειτουργεί διαδικτυακά, είναι ελεύθερα προσβάσιμη και διασφαλίζει αυτόνομο περιβάλλον εργασίας με τη χρήση κωδικών πρόσβασης.</p>	<p>ποιητών με σκοπό την ανάδειξη της πολυσημίας των «εικόνων» της Ελλάδας και την έκφραση των προσωπικών τους εμπειριών.</p>
<p><b>Προβολή-παρουσίαση πολυμεσικών / πολυτροπικών εργασιών</b></p>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες αξιοποιούν τον ΔΠ για να προβάλλουν ατομικά ή σε ομάδες πολυμεσικές/πολυτροπικές εργασίες που έχουν συντάξει στο πλαίσιο εμπέδωσης και εφαρμογής δεξιοτήτων και γνώσεων που αποκτήθηκαν στη διάρκεια της διδακτικής ενότητας. Οργανώνουν το υλικό παρουσίασης της εργασίας τους, το παρουσιάζουν και συζητούν με την ολομέλεια της τάξης βάσει των αξόνων συζήτησης που έχουν οριστεί ή/και ανάλογα με την κριτική που η ολομέλεια ασκεί στην παρουσίαση.</p>	<p>Οι μαθητές αξιοποιούν υλικό και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.</p>	<p>Για τη φάση <i>Μετά την ανάγνωση</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Η χρήση του ΔΠ μπορεί να διευκολύνει την επίτευξη βασικών στόχων της φάσης αυτής όπως ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών: να κάνουν έρευνα και παρέμβαση στο πεδίο, να παρουσιάσουν τις εργασίες στην ολομέλεια της τάξης και να τις συζητήσουν.</li> </ul>
<b>ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»</b>			
<p><b>Απόκτηση γνώσεων για τη θεματική ενότητα ή/και τα επιμέρους θέματα της ενότητας</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ο/Η εκπαιδευτικός, σε μια συμβατικότερη διδακτική πρακτική, επιλέγει και προβάλλει στον ΔΠ κείμενα (κυρίως μη λογοτεχνικά) και πολυμεσικό υλικό για να προκληθεί συζήτηση στην τάξη σχετικά με το θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θεμάτά της) προκειμένου να δοθούν κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει, να εμπλουτιστεί ο γνωστικός και πολιτισμικός ορίζοντας των μαθητών, να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο προβληματισμού που θα διευκολύνει την εξαγωγή νοήματος. Π.χ. υλικό που παρουσιάζει διάφορες όψεις περιβαλλοντικών ζητημάτων.</li> <li>Οι μαθητές/μαθήτριες, σε μια προοπτική ανάληψης πιο ενεργητικού ρόλου στη μαθησιακή διαδικασία, αναζητούν, επιλέγουν και προβάλλουν στον ΔΠ κείμενα (κυρίως μη λογοτεχνικά) και πολυμεσικό υλικό σχετικά με το θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θεμάτά της) στο πλαίσιο της προηγούμενης δραστηριότητας και με την ίδια στοχοθεσία (για να προκληθεί συζήτηση στην τάξη). Π.χ. προβολή υλικού σχετικά με τους τρόπους αλληλεπίδρασης μεταξύ του φυσικού και του</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ομόθεμα ανθολογημένα λογοτεχνικά κείμενα στα <a href="http://ebooks.edu.gr/2013/allcourseshtml.php">ψηφιακά διαμορφωμένα σχολικά εγχειρίδια</a> [http://ebooks.edu.gr/2013/allcourseshtml.php] για το μάθημα της λογοτεχνίας στις άλλες τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.</li> <li>Κείμενα από «βιβλιοθήκες» ψηφιοποιημένων λογοτεχνικών κειμένων: <a href="http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/index.html">Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και τη Διδασκαλία της (Ανθολογίες Λογοτεχνικών Κειμένων)</a> [http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/index.html], <a href="http://www.potheg.gr/intro.aspx">Πολιτιστικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας</a> [http://www.potheg.gr/intro.aspx], <a href="http://www.snhell.gr/">Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού</a> [http://www.snhell.gr/].</li> <li>Ιστοσελίδες περιβαλλοντικών οργανώσεων.</li> <li>Βίντεο με περιβαλλοντικά θέματα από το <a href="http://www.hprrt-archives.gr/V3/public/main/index.aspx">Ψηφιακό Αρχείο της Δημόσιας Τηλεόρασης</a> [http://www.hprrt-archives.gr/V3/public/main/index.aspx], το <a href="http://photodentro.edu.gr/video/">Πανελλήνιο Ψηφιακό Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Βίντεο</a> (Φωτόδεντρο) [http://photodentro.edu.gr/video/] και το you tube.</li> </ul> <p>Ειδικότερα ως προς τους μαθησιακούς πόρους του <a href="http://dschool.edu.gr/">Ψηφιακού Σχολείου</a> [http://dschool.edu.gr/] και των <a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/index.html">Ψηφιδών για την ελληνική γλώσσα</a> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/index.html] τα εξής:</p>	<p>Για τη φάση <i>Πριν από την ανάγνωση</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Η χρήση του ΔΠ μπορεί να διευκολύνει την επίτευξη βασικών στόχων της φάσης αυτής όπως ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών: να δώσει κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει, να πλουτίσει τον γνωστικό και πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών/μαθητριών, να δημιουργήσει ένα πλαίσιο προβληματισμού που θα διευκολύνει την εξαγωγή νοήματος, να προκληθούν συζητήσεις στην τάξη και να γίνουν δραστηριότητες διερεύνησης του πεδίου, να εισαχθούν τελικά οι μαθητές/μαθήτριες στο θέμα της διδακτικής ενότητας επιστρατεύοντας τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους.</li> </ul>

	<p>ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Οι μαθητές/μαθήτριες υλοποιούν δραστηριότητες διερεύνησης του θεματικού πεδίου και προβάλλουν το υλικό και τα πορίσματά τους στον ΔΠ προκειμένου να εισαχθούν στο θέμα της διδακτικής ενότητας (ή επιμέρους θέματά της) επιστρατεύοντας τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους. Π.χ. προβολή υλικού που αποτυπώνει τρόπους παρέμβασης του ανθρώπου και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο φυσικό ή/και κοινωνικό περιβάλλον με θετικό ή αρνητικό αποτέλεσμα.</li> <li>Το υλικό που προβλήθηκε στον ΔΠ μπορεί να αποθηκευτεί και να ανασυρθεί στην επιφάνεια του ΔΠ σε οποιαδήποτε επόμενη στιγμή της μαθησιακής πορείας για να συνδράμει σε συγκρίσεις, ανάκληση/επαναπράγματουση αρχικών επισημάνσεων, άντληση πόρων (π.χ. παραδειγμάτων).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Συγκεκριμένα, προτείνονται για διδακτική αξιοποίηση οι σελίδες με τους εξής τίτλους: 1. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10055/extras/activities/index_01_03_poleis/metaselida_poleis.html">Η πολυσύγναστη ερημιά των πόλεων</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10055/extras/activities/index_01_03_poleis/metaselida_poleis.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Α΄ Γυμνασίου), 2. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5367/extras/activities/indexA_3_metaselida/indexa_3_metaselida.html">Μια πόλη μαγική...</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5367/extras/activities/indexA_3_metaselida/indexa_3_metaselida.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Α΄ &amp; Β΄ Γυμνασίου), 3. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5370/extras/activities/indexA_6_metaselida/indexa_6_metaselida.html">Κλιματική αλλαγή: το κλίμα είναι στο χέρι σου...</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1683,5370/extras/activities/indexA_6_metaselida/indexa_6_metaselida.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Β΄ Γυμνασίου), 3. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1694,5437/extras/activities/indexL_7_metaselida/indexl_7_metaselida.html">Η πείνα στον Κόσμο</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1694,5437/extras/activities/indexL_7_metaselida/indexl_7_metaselida.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Β΄ Γυμνασίου), 4. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1695,5442/extras/activities/indexM_3_metaselida/indexm_3_metaselida.html">Γνωρίστε το έργο περιβαλλοντικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προστασίας των ζώων</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1695,5442/extras/activities/indexM_3_metaselida/indexm_3_metaselida.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Β΄ Γυμνασίου), 5. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1695,5439/extras/activities/indexM_metaselida/indexm_m_etaselida.html">Απεικονίσεις ζώων στις εικαστικές τέχνες από τον Μινωικό Πολιτισμό ως τη Μοντέρνα τέχνη του 20ού αιώνα</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1695,5439/extras/activities/indexM_metaselida/indexm_m_etaselida.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Α΄ &amp; Β΄ Γυμνασίου), 6. «<a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB106/544/3565,14946/extras/activities/index_e_07_01/hiroshima.html">Χιροσίμα</a>» [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB106/544/3565,14946/extras/activities/index_e_07_01/hiroshima.html] (από τον ψηφιακό εμπλουτισμό της Β΄ Λυκείου).</li> <li>Παράλληλα κείμενα που εμπλουτίζουν συναφή ως προς τη διδακτική ενότητα κείμενα που ανθολογούνται στα σχολικά εγχειρίδια των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Γυμνασίου. Βλ. ενδεικτικά τα παράλληλα κείμενα που προτείνονται στα κείμενα των ενοτήτων «Ο άνθρωπος και η φύση. Πόλη-Υπαιθρος» και «Προβλήματα της σύγχρονης ζωής» της Α΄ [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2595,10131/] και Β΄ Γυμνασίου [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/22</li> </ul>	
--	---	--	--

9/1682,5363/].

**Λογογραφήματα.** Εκπαιδευτική εφαρμογή στην οποία παρέχονται διαμορφωμένα περιβάλλοντα παραγωγής λόγου και προτείνονται δραστηριότητες για την ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου. Ο μαθητής μπορεί να προσεγγίσει τους λογοτεχνικούς ήρωες, να ασκηθεί στη δημιουργική γραφή ή να γράψει μια κριτική συντάσσοντας διαφορετικά είδη και τύπους κειμένου (βιβλιοπαρουσίαση, e-mail, διάλογος/συνέντευξη κ.ά.). Παρέχεται η δυνατότητα μορφοποίησης των κειμένων και αποθήκευσής τους στον υπολογιστή του χρήστη. Στην ενότητα «e-εργαλεία» προτείνονται ενδεικτικές ιστοσελίδες για την περαιτέρω αξιοποίηση βασικών εργαλείων ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας. Η εφαρμογή έχει συνδεθεί στην αρχή κάθε ενότητας των ηλεκτρονικών βιβλίων Α΄, Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου (βλ. ενδεικτικά [εδώ](#) [<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10052/>]) και είναι διαθέσιμη και στο [Φωτόδεντρο](#) [<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3993?locale=el>].

**Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα.** Συγκεκριμένα προτείνονται τα περιβάλλοντα

- [Ανεμόσκαλα](http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html) [<http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html>] (σώματα κειμένων & συμφραστικοί πίνακες για σημαντικούς Νεοέλληνες ποιητές του 19ου και του 20ού αιώνα),
- [Ιστορία και λογοτεχνία](http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html) [[http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek\\_history/index.html](http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html)] (στιγμές της νεοελληνικής ιστορίας από τον 18ο έως τον 20ό αιώνα, όπως αποτυπώνονται σε λογοτεχνικά κείμενα και ιστορικές πηγές),
- [Λογοτεχνία και πόλεις](http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html) [<http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html>] (ψηφιακή περιήγηση σε πόλεις μέσα από διαδραστικούς χάρτες, κείμενα και άλλο πολυμεσικό υλικό),
- [Πρόσωπα και θέματα της νεοελληνικής λογοτεχνίας](http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html) [[http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature\\_history/search.html](http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html)] (βάση δεδομένων με 102 λήμματα για συγγραφείς, ρεύματα, περιόδους, γενιές/σχολές, κειμενικά είδη και μορφικά στοιχεία της λογοτεχνίας).

<p><b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b> <b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για την ανάλυση/ερμηνεία/ποιητική λογοτεχνικών κειμένων</b></p>	<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ διαβάζουν σε ομάδες ένα ή περισσότερα λογοτεχνικά κείμενα και αναγνωρίζουν την οπτική γωνία πραγμάτευσης του περιβαλλοντικού θέματος. Με τη χρήση του ΔΠ προβάλλονται διαδοχικά από τις ομάδες επισημασμένα τα λεκτικά σημεία του κειμένου που προσδιορίζουν την ορισμένη οπτική γωνία.</li> <li>▪ μελετούν σε ομάδες ένα λογοτεχνικό κείμενο που αναφέρεται σε ένα περιβαλλοντικό θέμα ή σε ένα ζήτημα του κοινωνικού περιβάλλοντος και σημειώνουν τις θέσεις του αφηγηματικού προσώπου ή του ήρωα. Προβάλλουν τις εργασίες τους στον ΔΠ συζητούν τις λύσεις που ενδεχομένως προτείνονται (διαπραγμάτευση του νοήματος). Οργανώνουν τις σημειώσεις τους σε σχήμα με τη χρήση εργαλείου δημιουργίας νοητικού χάρτη.</li> </ul>	<p>Οι μαθητές αξιοποιούν κείμενα και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.</p>	<p><i>Δεξιότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Να αναγνωρίζουν την οπτική γωνία από την οποία μιλά το κείμενο για το φυσικό ή κοινωνικό περιβάλλον.</li> <li>▪ Να διακρίνουν τις λύσεις που προτείνει το κείμενο και να διατυπώνουν τη δική τους αιτιολογημένη, ενδεχομένως διαφορετική, στάση-άποψη.</li> </ul> <p><i>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αναγνώριση της οπτικής γωνίας από την οποία το κείμενο πραγματεύεται το περιβαλλοντικό θέμα.</li> </ul>
<p><b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b> <b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για διακειμενικές και συγκριτικές προσεγγίσεις λογοτεχνικών κειμένων</b></p>	<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ δουλεύοντας σε ομάδες συγκρίνουν μεταξύ τους κείμενα με διαφορετικές οπτικές γωνίες επισημαίνοντας τα λεκτικά σημεία που εμφανίζουν διαφορές. Προβάλλουν τα επισημειωμένα κείμενα στον ΔΠ και παρουσιάζουν τα πορίσματά τους στην ολομέλεια.</li> <li>▪ εργάζονται σε ομάδες και συγκρίνουν πληροφοριακά και λογοτεχνικά κείμενα με περιβαλλοντικά θέματα και εντοπίζουν τους διαφορετικούς τρόπους απόδοσης. Σημειώνουν τις λεκτικές αποτυπώσεις αυτών των διαφορών πάνω στο προβαλλόμενο στον ΔΠ κείμενο.</li> </ul>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες αξιοποιούν υλικό και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.</p>	<p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Να συνειδητοποιήσουν ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα τίθενται με όρους ιστορικούς-κοινωνικούς τόσο στα πληροφοριακά κείμενα όσο και στα λογοτεχνικά και να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ των δύο.</li> </ul> <p><i>Δεξιότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Να αναγνωρίζουν την οπτική γωνία από την οποία μιλά το κείμενο για το φυσικό ή κοινωνικό περιβάλλον.</li> </ul> <p><i>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Σύγκριση μεταξύ κειμένων ως προς τη διαφορετική οπτική γωνία.</li> </ul>
<p><b>Απόκτηση ή/και δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου</b></p>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ μεταβάλλουν την οπτική της αφήγησης ενός κειμένου. Προσδιορίζουν τον νέο αφηγητή και συντάσσουν ένα νέο κείμενο. Είτε δημιουργούν ως ομάδα στον ΔΠ είτε εργάζονται τοπικά μοιρασμένοι σε ομάδες και προβάλλουν διαδοχικά στον ΔΠ τη δημιουργία τους.</li> <li>▪ δημιουργούν ένα διαφορετικό κειμενικό είδος, π.χ. μια ηλεκτρονική επιστολή επιβράβευσης ή διαμαρτυρίας προς έναν ορισμένο ήρωα των λογοτεχνικών κειμένων της ενότητας. Το νέο κείμενο είτε παράγεται συνεργατικά στον ΔΠ μέσα</li> </ul>	<p>- <b>Λογογραφήματα.</b> Εκπαιδευτική εφαρμογή στην οποία παρέχονται διαμορφωμένα περιβάλλοντα παραγωγής γραπτού λόγου και προτείνονται δραστηριότητες για την ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου. Ο μαθητής μπορεί να προσεγγίσει τους λογοτεχνικούς ήρωες, να ασκηθεί στη δημιουργική γραφή ή να γράψει μια κριτική συντάσσοντας διαφορετικά είδη και τύπους κειμένου (βιβλιοπαρουσίαση, e-mail, διάλογος/συνέντευξη κ.ά.). Παρέχεται η δυνατότητα μορφοποίησης των κειμένων και αποθήκευσής τους στον υπολογιστή του χρήστη. Στην ενότητα «εργαλεία» προτείνονται ενδεικτικές ιστοσελίδες για την περαιτέρω αξιοποίηση βασικών εργαλείων ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας.</p>	<p><i>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Προφορική ή γραπτή αφήγηση του κειμένου με αλλαγή αφηγητή.</li> <li>▪ Συγγραφή διαφορετικών κειμενικών ειδών με αφορμή τα κείμενα που διαβάστηκαν (λ.χ. ημερολόγιο, διάλογος, αφήγηση, γράμμα, ρεπορτάζ, διαμαρτυρία στον τύπο).</li> </ul>

	από διαδικασία συνεχούς διαπραγμάτευσης της τάξης είτε δημιουργείται από ομάδες και στη συνέχεια προβάλλεται διαδοχικά στον ΔΠ.	Η εφαρμογή έχει συνδεθεί στην αρχή κάθε ενότητας των ηλεκτρονικών βιβλίων Α΄, Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου (βλ. ενδεικτικά <a href="http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10052/">εδώ</a> [http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A107/391/2581,10052/]) και είναι διαθέσιμη και στο <a href="http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3993?locale=el">Φωτόδεντρο</a> [http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3993?locale=el].	
<b>Παραγωγή και κατανόηση λόγου:</b> <b>Απόκτηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων για δημιουργία πολυμεσικών/πολυτροπικών κειμένων</b>	<p>Οι μαθητές/μαθήτριες</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>δημιουργούν το δικό τους πολυτροπικό «κείμενο» με το οποίο αποδίδουν σε συνδυασμό λογοτεχνικού κειμένου, δικών τους εισαγωγικών σχολίων και συνδυαστικών αναφορών και πολυμεσικού υλικού όψεις του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος του τόπου τους ή εστιάζουν σε συγκεκριμένο περιβαλλοντικό θέμα της περιοχής τους. Είτε δημιουργούν ως ομάδα στον ΔΠ είτε εργάζονται τοπικά μοιρασμένοι σε ομάδες και προβάλλουν διαδοχικά στον ΔΠ τη δημιουργία τους, εφόσον διατίθενται υπολογιστές στην αίθουσα (διαφορετικά η εργασία γίνεται νωρίτερα στο εργαστήριο πληροφορικής ή στο σπίτι).</li> <li>δημιουργούν το δικό τους πολυτροπικό «κείμενο», έναν διαδραστικό χάρτη με υπερσυνδέσεις πολυμεσικού υλικού, μια «σύγχρονη πόλη» για, π.χ., περιβαλλοντικά προβλήματα του σύγχρονου αστικού/αστυακού περιβάλλοντος, ή για την αποτύπωση σχέσεων φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος στις πόλεις ή στην πόλη των μαθητών/μαθητριών, ή για όψεις του κοινωνικού περιβάλλοντος στα σημερινά αστικά κέντρα. Είτε δημιουργούν ως ομάδα στον ΔΠ είτε εργάζονται τοπικά μοιρασμένοι σε ομάδες και προβάλλουν διαδοχικά στον ΔΠ τη δημιουργία τους, εφόσον διατίθενται υπολογιστές στην αίθουσα (διαφορετικά η εργασία γίνεται νωρίτερα στο εργαστήριο πληροφορικής ή στο σπίτι).</li> </ul>	<p><a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/marmaker/index.html">Λογοτεχνικές πόλεις χρηστών</a> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/marmaker/index.html]: ειδικό περιβάλλον που επιτρέπει τη δημιουργία ιστοσελίδων με τη λειτουργία διαδραστικού χάρτη για πόλεις, τόπους, δρόμους, γειτονιές, κλπ. με διαμοιρασμό για την καλλιέργεια ομαδοσυνεργατικών πρακτικών μεταξύ μεμονωμένων μαθητών/μαθητριών, ομάδων, τμημάτων στο ίδιο ή σε διαφορετικά σχολεία. \</p> <p>Η εφαρμογή εντάσσεται στο ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό περιβάλλον <a href="http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html">Λογοτεχνία και πόλεις</a> [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html] (ψηφιακή περιήγηση σε πόλεις μέσα από διαδραστικούς χάρτες, κείμενα και άλλο πολυμεσικό υλικό), λειτουργεί διαδικτυακά, είναι ελεύθερα προσβάσιμη και διασφαλίζει αυτόνομο περιβάλλον εργασίας με τη χρήση κωδικών πρόσβασης.</p> <p>Επίσης, οι μαθητές/μαθήτριες αξιοποιούν υλικό και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.</p>	<p><i>Σκοποθεσία:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να κατανοήσουν την ενότητα φύσης και κοινωνίας, του φυσικού και ανθρωπογενούς (κοινωνικού) περιβάλλοντος.</li> <li>Να γνωρίσουν το φυσικό και ανθρωπογενές (κοινωνικό) περιβάλλον της Ελλάδας και της τοπικής κοινωνίας στην οποία ζουν.</li> <li>Να διερευνήσουν τους τρόπους με τους οποίους η λογοτεχνία μιλά για τη σχέση ανθρώπου-περιβάλλοντος.</li> </ul> <p><i>Δεξιότητες:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Να παρατηρούν το φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, να εντοπίζουν τα προβλήματα της κάθε περιοχής και να φαντάζονται λύσεις.</li> </ul>
<b>Προβολή-παρουσίαση πολυμεσικών/πολυτροπικών εργασιών</b>	Οι μαθητές/μαθήτριες αξιοποιούν τον ΔΠ για να προβάλλουν ατομικά ή σε ομάδες πολυμεσικές/πολυτροπικές εργασίες που έχουν συντάξει στο πλαίσιο εμπέδωσης και εφαρμογής δεξιοτήτων και γνώσεων που αποκτήθηκαν στη διάρκεια της διδακτικής ενότητας. Οργανώνουν το υλικό παρουσίασης της εργασίας τους, το παρουσιάζουν και συζητούν με την ολομέλεια της τάξης βάσει των αξόνων συζήτησης που έχουν οριστεί ή/και ανάλογα με την κριτική που η ολομέλεια ασκεί στην παρουσίαση.	Οι μαθητές/μαθήτριες αξιοποιούν υλικό και από τους ψηφιακούς πόρους που σημειώνονται στη στήλη αυτή.	<p>Για τη φάση <i>Μετά την ανάγνωση</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Η χρήση του ΔΠ μπορεί να διευκολύνει την επίτευξη βασικών στόχων της φάσης αυτής όπως ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών: να κάνουν έρευνα και παρέμβαση στο πεδίο, να παρουσιάσουν τις εργασίες στην ολομέλεια της τάξης και να τις συζητήσουν.</li> </ul>

### Ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

Ψηφιακό Σχολείο: <http://dschool.edu.gr/>

Ψηφιακά διαμορφωμένα σχολικά εγχειρίδια για το μάθημα της Νεοελληνικής λογοτεχνίας σε Γυμνάσιο και Λύκειο: <http://ebooks.edu.gr/2013/allcourseshtml.php>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων: <http://photodentro.edu.gr/lor/>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικών βίντεο: <http://photodentro.edu.gr/video/>

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα: <http://www.greek-language.gr/>

Ανθολογίες λογοτεχνικών κειμένων: <http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/index.html>

Ψηφίδες για την Ελληνική γλώσσα: <http://www.greek-language.gr/digitalResources/index.html>

Ανεμόσκαλα. Σώματα κειμένων & συμφραστικοί πίνακες για Νεοέλληνες ποιητές: <http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html>

Πρόσωπα και θέματα της νεοελληνικής λογοτεχνίας: [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature\\_history/search.html](http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html)

Ιστορία και λογοτεχνία: [http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek\\_history/index.html](http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html)

Λογοτεχνία και πόλεις: <http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/urban/index.html>

Πολιτιστικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας: <http://www.potheg.gr/intro.aspx>

Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού: <http://www.snhell.gr/>

Ψηφιακό Αρχείο της Δημόσιας Τηλεόρασης: <http://www.hprrt-archives.gr/V3/public/main/index.aspx>

## ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Για τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, οι τομείς ένταξης των δραστηριοτήτων διαμορφώνονται ως εξής:

- Απόκτηση γνώσεων για την αρχαία ελληνική γλώσσα (αρχαιογλωσσία)
- Απόκτηση μεταγλωσσικών δεξιοτήτων (Αρχαιογλωσσία και «νεογλωσσία»: αναγνωριστικός γραμματισμός, κριτική λεξικογραφική επίγνωση κλπ.)
- Απόκτηση δεξιοτήτων κατανόησης & παραγωγής λόγου (κλασικός και νέος γραμματισμός)
- Απόκτηση γνώσεων για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό (αρχαιογνωσία)
- Απόκτηση γνώσεων για το σήμερα (γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, στάσεις)

Η παραπάνω κατηγοριοποίηση λαμβάνει υπόψη της τόσο το γενικό πλαίσιο που περιγράφηκε στην εισαγωγή παραπάνω, όσο και τη διττή φύση του μαθήματος: αρχαιογλωσσική και αρχαιογνωστική, τα δύο σκέλη ενός ευρύτερου προγράμματος αρχαιομάθειας στο γυμνάσιο· σκέλη ωστόσο που δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ξεκομμένα, καθώς το κείμενο διδάσκεται όχι ως ένα αποσπασματικό σύνολο γραμματικο-συντακτικών φαινομένων αλλά ενταγμένο στα κοινωνικά, πολιτισμικά, ιστορικά κλπ. συμφραζόμενά του.

Δεν προβλέπεται διακριτός τομέας για τις διδακτικές πρακτικές, καθώς η αναφορά σε αυτές ενσωματώνεται στην περιγραφή των δραστηριοτήτων (2η στήλη). Για λεπτομερέστερη ανάλυση των διδακτικών πρακτικών ο εκπαιδευτικός παραπέμπεται στους αντίστοιχους πίνακες για το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας

ΤΟΜΕΙΣ	Διδακτικές Δραστηριότητες	Ψηφιακά περιβάλλοντα	Πρόγραμμα σπουδών	Σχολικό εγχειρίδιο
Απόκτηση γνώσεων για την αρχαία ελληνική γλώσσα (αρχαιογλωσσία)	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ για πολλαπλασιασμό των μαθησιακών πόρων π.χ. προκειμένου οι μαθητές και οι μαθήτριες να έχουν στη διάθεσή τους ταυτόχρονα τα βιβλία αναφοράς της γραμματικής και του συντακτικού (καθώς ο ΔΠ επιτρέπει την προβολή του εμπλουτισμένου σχολικού εγχειριδίου που περιλαμβάνει δυναμική διασύνδεση των ποικίλων σχολικών εγχειριδίων, βλ. τελευταία στήλη).</li> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ για την απόκτηση γνώσεων σε επίπεδο λεξιλογίου μέσω της άμεσης πρόσβασης σε ηλεκτρονικά λεξικά που λειτουργούν ως έργα αναφοράς               <ul style="list-style-type: none"> <li>- με μετωπική διδασκαλία (προβολή στον ΔΠ από τον καθηγητή)<sup>2</sup></li> <li>- με ανάθεση πρωταγωνιστικού ρόλου</li> </ul> </li> </ul>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο: Διαδραστικά σχολικά βιβλία</b></p> <p><b>Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Αρχαιογνωσία-Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση</a>. Ψηφιακή έκδοση 7 των εγχειριδίων της ομώνυμης σειράς (για την ιστορία της ΑΕ γλώσσας, της ΑΕ γραμματείας, της ΑΕ ιστορίας κλπ.).</li> <li>▪ Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός της ΑΕ Γραμματείας.</li> <li>▪ <a href="#">Επιτομή Λεξικού</a> της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας των Η.Γ. Liddell &amp; R. Scott</li> <li>▪ <a href="#">Μνημοσύνη</a>: Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Σώματα κειμένων από σημαντικούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς (στο πρωτότυπο και σε δόκιμες νεοελληνικές μεταφράσεις).</li> <li>▪ Ανθολογίες αρχαιοελληνικών κειμένων,</li> </ul>	<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εξοικειωθούν με την αρχαία ελληνική γλώσσα.</li> <li>▪ Εξοικειωθούν με τα γραφικά σύμβολα και τα βασικά χαρακτηριστικά της ΑΕ στο φωνολογικό επίπεδο. Λόγος για προσωδία.</li> <li>▪ Παρατηρήσουν τη δομή της γλώσσας.</li> <li>▪ Αναγνωρίζουν απλές δομές στο αρχαίο κείμενο αντίστοιχες με εκείνες της ΝΕ, ενώ σταδιακά εξοικειώνονται με τη δομή και την εκφραστική ιδιαιτερότητα του αρχαίου λόγου. [Έμφαση στην αναγνώριση των γραμματικών τύπων και κατηγοριών και όχι τόσο στην κλιτική αναπαράγωγή τους]</li> </ul> <p>Σε επίπεδο λεξιλογίου οι μαθητές/τριες</p>	<p>Η αξιοποίηση του ΔΠ όπως περιγράφεται στις διπλανές στήλες μπορεί να γίνει κατά τη διδασκαλία του ίδιου του αρχαίου κειμένου, όσο και των λεξιλογικών, ετυμολογικών, γραμματοσυντακτικών υποενοτήτων.</p> <p>Ο ψηφιακός εμπλουτισμός των σχολικών εγχειριδίων επίσης μπορεί να βοηθήσει προς αυτήν την κατεύθυνση· ενδεικτικά σημειώνεται πως η <a href="#">ενότητα 4</a> του εμπλουτισμένου σχολικού εγχειριδίου</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ στην υποενότητα Γ.</li> </ul>

<sup>2</sup> Για περισσότερα σχετικά με τις διδακτικές πρακτικές που ευνοεί ο ΔΠ βλ. τους αντίστοιχους πίνακες για το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας.



	<p>στους μαθητές (π.χ. αναλαμβάνουν μικρές εργασίες αναζήτησης, συγκέντρωσης και αξιοποίησης πληροφοριών, τις οποίες προβάλλουν και συζητούν στο ΔΠ).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Αξιοποίηση του ΔΠ για τη συγκέντρωση και προβολή υλικού για την ιστορία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας: <ul style="list-style-type: none"> <li>-με μετωπική διδασκαλία (προβολή στον ΔΠ από τον καθηγητή)</li> <li>- με ανάθεση πρωταγωνιστικού ρόλου στους μαθητές (π.χ. αναλαμβάνουν μικρές εργασίες αναζήτησης, συγκέντρωσης και αξιοποίησης πληροφοριών).</li> </ul> </li> <li>Αξιοποίηση του ΔΠ (μέσω της σύνδεσης με ψηφιακά σώματα αρχαιοελληνικών κειμένων) για την πρόσβαση σε παράλληλα κείμενα. Τα σώματα κειμένων με παράλληλες νεοελληνικές μεταφράσεις όπως αυτό της Μνημοσύνης (βλ. 3η στήλη) επιτρέπουν πιο δημιουργική προσέγγιση της έννοιας των παράλληλων κειμένων και την ένταξη του μεμονωμένου έργου στο ευρύτερο κειμενικό περιβάλλον του, καθώς μπορεί να γίνει αναζήτηση με βάση τον συγγραφέα, το είδος αλλά και με άξονα λέξεις-κλειδιά (θεματικά μοτίβα), ενώ τα παιδιά μπορούν να προχωρήσουν στη θεματική ή ειδολογική ανθολογία.</li> <li>Αξιοποίηση του ΔΠ για την απόκτηση γνώσεων για την αρχαία γλώσσα σε κειμενικό επίπεδο: προβολή του αρχαίου κειμένου (μέσω σύνδεσης με το ψηφιακό εμπλουτισμένο σχολικό εγχειρίδιο) και επισήμανση στοιχείων δομής από τον εκπαιδευτικό σε διάλογο με τα παιδιά (μετωπική διδασκαλία) ή από τα ίδια τα παιδιά: σε αυτήν την περίπτωση ο ΔΠ αξιοποιείται και για εφαρμογή διαφορετικών στρατηγικών κατανόησης του αρχαίου κειμένου: υποθέσεις με βάση τα συμφοραζόμενα, το ευρύτερο πλαίσιο, αξιοποίηση εικόνας, τίτλου, λέξεων κλειδιών (π.χ. με την αξιοποίηση</li> </ul>	<p><a href="#">από την αρχαϊκή εποχή έως και την ύστερη αρχαιότητα [Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα]</a> και <a href="#">Ανθολόγιο αττικής πεζογραφίας [Πύλη για την ελληνική γλώσσα]</a>.</p> <p><b>Πύλη για την ελληνική γλώσσα:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><a href="#">Θέματα ιστορίας</a>: 20 πολυμεσικές ενότητες για την ιστορία της αρχαίας ελληνικής</li> <li><a href="#">Λεξικό της κοινής νεοελληνικής</a></li> <li><a href="#">Επιτομή λεξικού Κριαρά</a></li> <li><a href="#">Ελληνο-αγγλικό λεξικό Γεωργακά</a></li> <li><a href="#">Αντίστροφο λεξικό της νέας ελληνικής</a></li> </ul>	<p>επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Αντιληφθούν τη συνέχεια και τις ασυνέχειες της ελληνικής σε επίπεδο λεξιλογίου</li> <li>Αντιληφθούν τις διαλεκτικές διαφορές της ΑΕ και να τις συγκρίνουν με τις αντίστοιχες της ΝΕ.</li> <li>Αντιληφθούν την αξία της δασείας, τόσο για τα ΑΕ όσο και για ορισμένες σύνθετες και παράγωγες λέξεις της ΝΕ.</li> <li>Αντιληφθούν τις επιβιώσεις στη συγχρονία προγενέστερων φάσεων της ελληνικής γλώσσας.</li> </ul>	<p><i>Γραμματική</i>, περιλαμβάνει δυναμικές διασυνδέσεις με την ψηφιοποιημένη Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής του Μ. Οικονόμου, αλλά και με το σχολικό εγχειρίδιο της Γραμματικής Νέας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>στην ενότητα <i>Β1</i>. <i>Λεξιλογικός Πίνακας</i> προτείνεται η σύνδεση με το Βασικό Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής καθώς και το Λεξικό Liddel-Scott και τα ηλεκτρονικά λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.</li> </ul>
--	---	---	---	--

	<p>δυνατοτήτων απόκρυψης μέρους της οθόνης).</p>			
<p><b>Απόκτηση μεταγλωσσικών δεξιοτήτων</b> (Αρχαιογλωσσία και «νεογλωσσία»: αναγνωριστικός γραμματισμός, κριτική λεξικογραφική επίγνωση κλπ.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ για την απόκτηση δεξιοτήτων αναγνωριστικού γραμματισμού (αναγνώριση τύπων και δομής, απλή ανάγνωση): <ul style="list-style-type: none"> <li>- προβολή του αρχαίου κειμένου (μέσω σύνδεσης με το ψηφιακό εμπλουτισμένο σχολικό εγχειρίδιο) : οι μαθητές επισημαίνουν χρωματικά τα μορφολογικά χαρακτηριστικά, συντακτικούς κανόνες κ.ά., ενώ αξιοποιούν τις δυνατότητες εισαγωγής σχολίων αλλά και απόκρυψης ολόκληρης ή μέρους της σελίδας [οι γνώσεις για τη γλώσσα (βλ. παραπάνω) συναρτώνται έτσι με δραστηριότητες σε κειμενικό επίπεδο]</li> <li>- προβολή του αρχαίου κειμένου και ανάγνωση από τους μαθητές (είτε σε κάθε ενότητα είτε ανάγνωση ενταγμένη σε ευρύτερο διδακτικό σχεδιασμό που προβλέπει π.χ. δραματοποίηση του κειμένου) &amp; βιντεοκαταγραφή της ανάγνωσης του με στόχο τη δημιουργία μιας οπτικοακουστικής βιβλιοθήκης με αναγνώσεις της τάξης (ο ΔΠ επιτρέπει την επεξεργασία των σχετικών οπτικοακουστικών</li> </ul> </li> </ul>	<p><b>Ηλεκτρονικά λεξικά.</b></p> <p>α) <a href="#">Επιτομή Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας των Η.Γ. Liddell &amp; R. Scott</a> [ Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα]</p> <p>β) για συγκριτικές εργασίες [Πύλη για την ελληνική γλώσσα]:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Λεξικό της κοινής νεοελληνικής</a></li> <li>▪ <a href="#">Επιτομή Λεξικού Κριαρά</a></li> <li>▪ <a href="#">Ελληνο-αγγλικό λεξικό Γεωργακά</a></li> <li>▪ <a href="#">Αντίστροφο λεξικό της νέας ελληνικής</a></li> </ul> <p><b>Σώματα ΑΕ κειμένων</b> με παράλληλες νεοελληνικές μεταφράσεις (και λειτουργία συμφραστικών πινάκων):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Μνημοσύνη</a>: Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Σώματα κειμένων από σημαντικούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς (στο πρωτότυπο και σε δόκιμες νεοελληνικές μεταφράσεις) [Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα]</li> <li>▪ Ανθολογίες αρχαιοελληνικών κειμένων, <a href="#">από την αρχαϊκή εποχή έως και την ύστερη αργαϊότητα</a> [<a href="#">Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα</a>] και <a href="#">Ανθολόγιο αττικής πεζογραφίας</a> [<a href="#">Πύλη για την ελληνική γλώσσα</a>].</li> </ul> <p><b>Σώματα ΝΕ κειμένων και λεξικά</b> που αποτελούν χρήσιμα εργαλεία για τη διερεύνηση</p>	<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Μπορούν να κατανοήσουν ένα απλό εύληπτο και ενδιαφέρον αρχαίο κείμενο απαντώντας σε ερωτήσεις κατανόησής του. 3</li> <li>▪ Είναι σε θέση να κάνουν ανάγνωση του αρχαίου κειμένου.</li> </ul> <p>Σε επίπεδο λεξιλογίου<sup>4</sup> οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εργαστούν στο λεξιλογικό επίπεδο, με τη βοήθεια του μορφοφονολογικού επιπέδου της γλώσσας.</li> <li>▪ Μαθαίνουν να σχηματίζουν ό,τι επιβιώνει στα νέα ελληνικά, καθώς και ό,τι υπηρετεί το λόγιο χρηστικό επίπεδο της νέας ελληνικής.</li> </ul> <p>Προτεινόμενες δραστηριότητες λεξιλογικής επίγνωσης (επιλογή από το ΠΣ):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Μικρές εργασίες συγκέντρωσης διαλεκτικών τύπων του περιβάλλοντος: σύγκριση, αναγνώριση, κατάταξη, αντιπαραβολή με την ΑΕ</li> <li>▪ Ταξινόμηση λέξεων ανάλογα με το πνεύμα, αλλά και ανακάλυψή τους μέσα από τη σύνθεση, βάσει των κανόνων.</li> <li>▪ Δημιουργία λέξεων με παραγωγή και σύνθεση και κατάταξή τους σε θεματικές</li> </ul>	<p>Η αξιοποίηση του ΔΠ, όπως περιγράφεται στις διπλανές στήλες, μπορεί να γίνει κατά τη διδασκαλία του ίδιου του αρχαίου κειμένου, όσο και των λεξιλογικών, ετυμολογικών, γραμματοσυντακτικών υπο-ενοτήτων.</p> <p>Ο ψηφιακός εμπλουτισμός των σχολικών εγχειριδίων επίσης μπορεί να βοηθήσει προς αυτήν την κατεύθυνση. Ενδεικτικά σημειώνεται πως στην <a href="#">ενότητα 4</a> του εμπλουτισμένου σχολικού εγχειριδίου προστίθεται ως σελίδα αναφοράς (σελίδα εκπαιδευτικού περιεχομένου) μια <a href="#">δραστηριότητα λεξικογραφικής διερεύνησης</a> «Αναζητήστε με τη Σύνθετη Αναζήτηση στο Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής ουσιαστικά με καταλήξεις: -αριο, -ιο ή -ιδιο. Διαβάστε από πού προήλθαν οι νεοελληνικές λέξεις με τις</p>

<sup>3</sup> Έχει ιδιαίτερη σημασία να σημειώσουμε ότι, σύμφωνα με τον ΟΔΗΓΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ (2011) που συνοδεύει το Πιλοτικό ΠΣ, η «διδασκαλία της γλώσσας μέσω γνωστικών αντικειμένων» «προβλέπει την οριζόντια σύνδεση των γνωστικών αντικειμένων, έτσι ώστε η κατανόηση/κατάκτηση της νέας γνώσης να προκύπτει αβίαστα μέσω της γλωσσικής επεξεργασίας. Αυτό στην περίπτωση της ΑΕ σημαίνει ότι η ουσιαστική προσέγγιση της από τους/τις μαθητές/τριες μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την κατάλληλη σύνδεσή της με τη ΝΕ, έτσι ώστε να καταδειχθούν οι ομοιότητες και οι διαφορές των δύο γλωσσικών συστημάτων. Έτσι, για παράδειγμα, η ανάλυση ενός ιστορικού ΑΕ κειμένου απαιτεί να δοθεί έμφαση σε συγκεκριμένους γλωσσικούς και κειμενικούς μηχανισμούς (π.χ. χρονικές ή αιτιολογικές μετοχές/δευτερεύουσες προτάσεις) που επιτρέπουν στον αναγνώστη να διαμορφώσει εικόνα για τα συμβάντα μιας ιστορικής περιόδου, ενώ η αντίστοιχη ανάλυση ενός ρητορικού κειμένου αναδεικνύει γραμματικοσυντακτικούς μηχανισμούς (π.χ. χρήση απρόσωπης σύνταξης, δοτική του κρίνοντος προσώπου, επιθετικοί προσδιορισμοί κτλ.) που επιλέγονται από τον παραγωγό του με απώτερο στόχο να πείσει ή να επηρεάσει την κοινή γνώμη. Για να επιτευχθεί ουσιαστική προσέγγιση της γλώσσας μέσω του γνωστικού αντικειμένου, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση αρχικά να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους ο συγγραφέας επιλέγει τους συγκεκριμένους μηχανισμούς για να εκφραστεί. Στην προσπάθειά τους να το ανακαλύψουν αυτό, θα πρέπει να κατανοήσουν τόσο την εσωτερική δομή των μηχανισμών αυτών όσο και να είναι σε θέση να τους αντιπαραβάλουν με άλλους παρόμοιους (π.χ. αιτιολογική μετοχή αντί για αιτιολογική πρόταση) στην ΑΕ αλλά και τη ΝΕ. Με τον τρόπο αυτό η κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου της ΑΕ συνεπικουρείται από τη γλωσσική ανάλυση και τη σύνδεση με τη ΝΕ».

<sup>4</sup> Έχει ιδιαίτερη σημασία να σημειώσουμε ότι, σύμφωνα με τον ΟΔΗΓΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ (2011) που συνοδεύει το Πιλοτικό ΠΣ, ακολουθείτε το «μοντέλο διαδικασίας για τη διδασκαλία του λεξιλογίου της ΑΕ: το λεξιλόγιο δεν δίνεται έτοιμο, αλλά οι ίδιοι/ες οι μαθητές/τριες διερευνούν τη διαδικασία σχηματισμού των λέξεων ξεκινώντας από την αρχική τους βαθμίδα (ή τις βασικές μεταπτωτικές βαθμίδες) και ανακαλύπτοντας το λεξιλογικό πλούτο μέσα από την καλλιέργεια δεξιοτήτων ανάλυσης των παραγόντων και σύνθετων λέξεων (σύνθεση με προθήματα, παραγωγή με χρήση επιθημάτων) και τη διδασκαλία ετυμολογικών νόμων (π.χ. μεταπτώσεις). Οι σχηματιζόμενες λέξεις ταξινομούνται στο προσωπικό λεξικό των μαθητών/τριών, το οποίο μπορεί να είναι χωρισμένο σε θεματικές κατηγορίες».

	<p>καταγραφών).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ (λειτουργία σύρε-άφησε) για δραστηριότητες μετασχηματισμού του κειμένου και ενίσχυση του πειραματισμού, διερευνώντας τη σύνδεση νοήματος/περιεχομένου και γραμματοσυντακτικής μορφής, με ανάθεση πρωταγωνιστικού ρόλου στους μαθητές.</li> <li>▪ Αξιοποίηση ηλεκτρονικών λεξικών και σωμάτων κειμένων όχι ως έργων αναφοράς αλλά για την επαγωγική/μεταγνωστική διερεύνηση γραμματικών, συντακτικών, λεξιλογικών φαινομένων ή/και θεματικών περιοχών, π.χ. <ul style="list-style-type: none"> <li>- αναζήτηση στα σώματα κειμένων της <i>Μνημοσύνης</i> για λέξεις με κατάληξη *είο και ταξινόμησή τους ανάλογα με τη σημασία τους.</li> <li>- αξιοποίηση της σύνθετης αναζήτησης του <i>Λεξικού της κοινής νεοελληνικής</i> για να διερευνήσουν οι μαθητές τι δηλώνουν στη ν.ε. τα ουσιαστικά με κατάληξη *είο.</li> <li>- αναζήτηση στα σώματα κειμένων της νέας ελληνικής για λέξεις με κατάληξη *είο και ταξινόμησή τους ανάλογα με τη σημασία τους.</li> <li>- παραγωγή από τους ίδιους τους μαθητές λέξεων με την ίδια κατάληξη, αντικατάσταση των αντίστοιχων λέξεων των αρχαίων κειμένων με τις δικές τους και συζήτηση ως προς το πώς αλλάζει το νοηματικό περιεχόμενο του κειμένου. Αντίστοιχα μπορούν να γίνουν δραστηριότητες για τη διαπίστωση όχι μόνο ομοιοτήτων αλλά και διαφορών.</li> </ul> </li> <li>▪ Αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα για τη δημιουργία ψηφιακά επεξεργάσιμης βάσης του λεξιλογίου της τάξης.</li> </ul>	<p>όλων των επιπέδων γλωσσικής ανάλυσης:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα</a></li> <li>▪ <a href="#">Σώμα Ελληνικών Κειμένων</a></li> <li>▪ <a href="#">Εκπαιδευτικός Θησαυρός Ελληνικών Κειμένων</a></li> <li>▪ <a href="#">Εθνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας</a></li> </ul> <p>Λογισμικά επεξεργασίας κειμένου και εργαλεία συνεργατικής παραγωγής εννοιολογικών χαρτών.</p>	<p>κατηγορίες Τύπος άσκησης: «Δημιουργείτε το προσωπικό σας λεξιλόγιο ξεκινώντας από τη ρίζα των λέξεων».</p>	<p>καταλήξεις αυτές.»</p>
<p><b>Απόκτηση δεξιοτήτων κατανόησης &amp;</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση της δυνατότητας διαχωρισμού της οθόνης σε δύο ή περισσότερα τμήματα και ταυτόχρονη</li> </ul>	<p>Λογισμικά επεξεργασίας κειμένου και εργαλεία συνεργατικής παραγωγής εννοιολογικών χαρτών.</p>		

<p><b>παραγωγής λόγου</b> (κλασικός και νέος γραμματισμός)</p>	<p>προβολή πολλών κειμένων, εικόνων, κλπ. π.χ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- στον ΔΠ προβάλλονται δύο δόκιμες μεταφράσεις και το αρχαίο κείμενο (με αξιοποίηση των ψηφιακών σωμάτων κειμένων), ώστε μέσα από τη σύγκριση και την κριτική των μεταφραστικών επιλογών να αναδεικνύεται η σύνδεση μετάφρασης και ερμηνείας (με μετωπική διδασκαλία ή με ανάθεση πρωταγωνιστικού ρόλου στους μαθητές)</li> <li>- τα παιδιά (το καθένα ξεχωριστά ή χωρισμένα σε ομάδες) προβάλλουν στον ΔΠ τη μεταφραστική επιλογή τους και πάνω στις επιλογές αυτές γίνεται αναλυτική συζήτηση, εισάγονται σχόλια, γίνονται δεσμοί με άλλα κείμενα κτλ. (έτσι η μετάφραση αναβαθμίζεται σε διαδικασία παραγωγής κειμένου).</li> </ul> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αναπαράσταση της δομής κειμένου: δημιουργία ψηφιακών διαγραμμάτων και εννοιολογικών χαρτών για την κατανόηση της δομής και του περιεχομένου του κειμένου, με ανάθεση πρωταγωνιστικού ρόλου στους μαθητές.</li> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ (λογισμικό παραγωγής πολυτροπικού λόγου, βιβλιοθήκη πολυμέσων) για τη διαμεσική μεθερμηνεία του κειμένου (απόδοση σε κόμικς κλπ.) από τους ίδιους τους μαθητές [ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ: σημειώνουμε ωστόσο πως πρόκειται για δραστηριότητα που προϋποθέτει εργασία και στο σπίτι καθώς και πιθανώς ύπαρξη και άλλων υποδομών, ανάλογα με τον διδακτικό σχεδιασμό· βλ. αντίστοιχα και τον σχετικό πίνακα για το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας].</li> <li>▪ Μετατροπή του αρχαίου ελληνικού κειμένου σε υπερκείμενο: προς την κατεύθυνση <ul style="list-style-type: none"> <li>α) του υπομνηματισμού του με γλωσσικές πληροφορίες και με περικειμενικές πληροφορίες (σύνδεση με έργα αναφοράς,</li> </ul> </li> </ul>			
--	---	--	--	--

	<p>λεξικά, κ.ά.) β) της μετατροπής του κειμένου από μονοτροπικό σε πολυτροπικό και πολυμεσικό (π.χ. σύνδεση της αρχαίας ελληνικής γραμματείας με την αρχαία ελληνική τέχνη, σύνδεση ιστοριογραφικού κειμένου με αντίστοιχους χάρτες και άλλο διαδραστικό υλικό, κλπ.) [ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ].</p>			
<p>Αρχαιογνωσία: απόκτηση γνώσεων για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ ως πηγής πληροφοριών για τις επιμέρους θεματικές που θέτουν τα εισαγωγικά σημειώματα των κειμένων -με μετωπική διδασκαλία (προβολή στον ΔΠ από τον καθηγητή) - με ανάθεση πρωταγωνιστικού ρόλου στους μαθητές (αναζήτηση πληροφοριών σε διαδικτυακές πηγές, αξιολόγηση εγκυρότητας των πηγών και των πληροφοριών, σύνδεση και αντιπαραβολή με τις πραγματολογικές πληροφορίες που δίνει το ίδιο το αρχαίο κείμενο, σύγκριση και αντιπαραβολή με αντίστοιχες πτυχές του σύγχρονου κόσμου και προβολή τόσο της διαδικασίας όσο και του αποτελέσματος της εργασίας [ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ].</li> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ ως πηγής υλικού πλαισίωσης του κειμένου (π.χ. οπτικό υλικό) -με μετωπική διδασκαλία (προβολή στον ΔΠ από τον καθηγητή) -με ανάθεση πρωταγωνιστικού ρόλου στους μαθητές, που μπορούν να αναλάβουν τη δημιουργία μιας πολυμεσικής παρουσίασης [ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ].</li> <li>▪ Αξιοποίηση των σωμάτων κειμένων για την αντιμετώπιση και των κειμένων των ανθολογιών ως συγκεκριμένων γραμματειακών/ κειμενικών ειδών π.χ. οι μαθητές αναζητούν με βάση λέξεις-</li> </ul>	<p><b>Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Αριάδνη</a>. Μορφές και Θέματα της Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας.</li> <li>▪ Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός της ΑΕ Γραμματείας. Μελέτες και πολυμεσικοί πόροι για βασικά γένη και είδη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και τους κύριους εκπροσώπους τους.</li> <li>▪ <a href="#">Αρχαιογνωσία-Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση</a>. Ψηφιακή έκδοση 7 των εγχειριδίων της ομώνυμης σειράς (για την ιστορία της αε γλώσσας, της αε γραμματείας, της αε ιστορίας κλπ.)</li> <li>▪ <a href="#">Μνημοσύνη</a>: Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Σώματα κειμένων από σημαντικούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς (στο πρωτότυπο και σε δόκιμες νεοελληνικές μεταφράσεις).</li> <li>▪ Ανθολογίες αρχαιοελληνικών κειμένων, <a href="#">από την αρχαϊκή εποχή έως και την ύστερη αρχαιότητα [Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα]</a> και <a href="#">Ανθολόγιο αττικής πεζογραφίας [Πύλη για την ελληνική γλώσσα]</a>.</li> </ul> <p>Άλλοι αρχαιογνωστικοί δικτυακοί τόποι που λειτουργούν ως ψηφιακές βιβλιοθήκες, που εξασφαλίζουν άμεση πρόσβαση σε άφθονες γραμματειακές και αρχαιολογικές πηγές.</p> <p>Μουσεία και εικονικές περιηγήσεις. π.χ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Ψηφιακές συλλογές ΥΠΠΟ</a></li> <li>▪ <a href="#">Αποθετήριο Εκπαιδευτικού</a></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Να κινηθεί το ενδιαφέρον των παιδιών για τον ελληνικό πολιτισμό.</li> <li>▪ Να είναι σε θέση να συζητούν για τις ιδέες, τις απόψεις, τα προβλήματα της αρχαίας εποχής και να τα συγκρίνουν με αυτά της σύγχρονης ελληνικής και της παγκόσμιας πραγματικότητας.</li> </ul>	<p>Η αξιοποίηση του ΔΠ όπως περιγράφεται στις διπλάνες στήλες μπορεί να γίνει τόσο κατά τη διδασκαλία των εισαγωγικών σημειωμάτων όσο και για τον μετασχηματισμό των σύντομων ερωτήσεων κατανόησης που ακολουθούν σε μικρές διερευνητικές εργασίες.</p> <p>Ο ψηφιακός εμπλουτισμός των σχολικών εγχειριδίων επίσης μπορεί να βοηθήσει προς αυτήν την κατεύθυνση. Ενδεικτικά σημειώνεται πως η <a href="#">ενότητα 2</a> του εμπλουτισμένου σχολικού εγχειριδίου προσφέρει επιπλέον οπτικό υλικό για την εικόνα αφόρμησης του κειμένου, την κύλικα του Δούριδος, και δυναμική διασύνδεση με το σχολικό εγχειρίδιο Ιστορίας της Α΄ γυμνασίου.</p>

	<p>κλειδιά του κειμένου τους και οδηγούνται μέσω του συμπραστικού πίνακα αφενός σε ολόκληρο το κείμενο, αφετέρου στην ειδολογική κατηγορία όπου αυτό ανήκει και όπου μπορούν να εντοπίσουν και άλλα κείμενα του συγκεκριμένου είδους (σε μεγαλύτερες τάξεις αυτού του είδους η δραστηριότητα μπορεί να αναδείξει καλύτερα την ιστορικότητα του εκάστοτε κειμένου, μέσα από την ένταξή του στο κειμενικό του περιβάλλον αλλά και την ένταξή του, μέσα από συγκριτικές αναγνώσεις και αντιπαραβολές που επιτρέπει ο ΔΠ, στο ιδεολογικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής).</p>	<p><u><a href="#">Περιεχομένου για την Ακρόπολη</a></u>  <u><a href="#">Ψηφιακό Αρχείο της Δημόσιας Τηλεόρασης</a></u>  <u><a href="#">Πανελλήνιο Ψηφιακό Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Βίντεο</a></u> (Φωτόδεντρο)</p>		
<p>Απόκτηση γνώσεων για το σήμερα (γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, στάσεις)</p>	<p>Γενικότερα αναζήτηση στο διαδίκτυο (η οποία πρέπει να εντάσσεται στις διδακτικές πρακτικές μετά από σχεδιασμό, που δίνει έμφαση όχι μόνο στη συγκέντρωση αλλά και στην αξιολόγηση της διαδικτυακής πληροφορίας αφενός, αλλά και του ίδιου του διαδικτύου ως μέσου αφετέρου). Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στο συγκεκριμένο μάθημα, καθώς το διαδίκτυο κάθε άλλο παρά ιδεολογικά ουδέτερο αποδεικνύεται ως προς τη στάση απέναντι στον αρχαίο κόσμο: οι πτυχές αυτές σε μεγαλύτερες τάξεις μπορούν να αποτελέσουν οι ίδιες αντικείμενο διερεύνησης.</p>	<p><b>Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα: Σώματα κειμένων</b> νεοελληνικής και παγκόσμιας λογοτεχνίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <u><a href="#">Ανεμόσκαλα</a></u> (σώματα κειμένων &amp; συμπραστικοί πίνακες για σημαντικούς Νεοέλληνες ποιητές του 19ου και του 20ού αιώνα)</li> <li>▪ Ο Αρχαιοελληνικός Μύθος στην Παγκόσμια Λογοτεχνία (περιβάλλον υπό εκπόνηση – αναμένεται η δημοσίευσή του το 2015)</li> </ul>	<p>Να αναγνωρίζουν τη συνέχεια ή την ασυνέχεια των πολιτιστικών φαινομένων και την αξία του παρελθόντος για την κατανόηση και ερμηνεία του παρόντος</p>	

### Ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

Ψηφιακό Σχολείο: <http://dschool.edu.gr/>

*Αρχαία ελληνική γλώσσα Α΄ Γυμνασίου* [εμπλουτισμένο σχολικό εγχειρίδιο]: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL102/457/3002,12050/>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων: <http://photodentro.edu.gr/lor/>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικών βίντεο: <http://photodentro.edu.gr/video/>

Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα: <http://www.greek-language.gr/digitalResources/>

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα: <http://www.greek-language.gr/>

Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/lexica/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/index.html)

Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/corpora/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/index.html)

Ψηφιακό αρχείο ΕΡΤ: <http://www.hprrt-archives.gr/V3/public/main/index.aspx>

Ψηφιακές συλλογές Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού: <http://collections.culture.gr/>

## ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (από μετάφραση) Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Για τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γραμματείας από μετάφραση, οι τομείς ένταξης των δραστηριοτήτων διαμορφώνονται ως εξής:

- Απόκτηση γνώσεων για την αρχαία ελληνική γραμματεία και τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό (αρχαιογνωσία)
- Απόκτηση δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής λόγου (Κλασικός και νέος γραμματισμός)
- Απόκτηση γνώσεων για το σήμερα (γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, στάσεις)

Η παραπάνω κατηγοριοποίηση λαμβάνει υπόψη της τόσο το γενικό πλαίσιο που περιγράφηκε στην εισαγωγή παραπάνω, όσο και τις ιδιαιτερότητες του μαθήματος, που είναι συγχρόνως μάθημα λογοτεχνίας αλλά και ευρύτερα αρχαιομάθειας· ωστόσο σημειώνεται πως η αρχαιογνωσία δεν είναι αυτοσκοπός στην κειμενοκεντρική διδασκαλία, η οποία δεν πρέπει να εμμένει στα πραγματολογικά στοιχεία αλλά να αναδεικνύει τα λογοτεχνικά χαρακτηριστικά του κειμένου. Η κατανόηση λόγου αναφέρεται ειδικότερα στην κατανόηση του κειμένου ως ειδικά λογοτεχνικού λόγου, και περιλαμβάνει τόσο γνώσεις για τη σημείωση όσο και λογοτεχνικό γραμματισμό. Αντίστοιχα, και στην περίπτωση του κειμένου του Ηροδότου (που σύμφωνα με το πιλοτικό ΠΣ αξιοποιείται ως παράλληλο κείμενο), η έμφαση πρέπει να είναι τόσο στις γνώσεις για τον αρχαίο κόσμο όσο και στις γνώσεις για την αρχαία ελληνική λογοτεχνία ή καλύτερα για τη *σημείωση* (δομή, εκφραστικά μέσα, σχέση μορφής και περιεχομένου/νοήματος, σχέση μορφής και ιδεολογίας κλπ.).

Δεν προβλέπεται διακριτός τομέας για τις διδακτικές πρακτικές, καθώς η αναφορά σε αυτές ενσωματώνεται στην περιγραφή των δραστηριοτήτων (2η στήλη). Για λεπτομερέστερη ανάλυση των διδακτικών πρακτικών ο εκπαιδευτικός παραπέμπεται στους αντίστοιχους πίνακες για το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας.

ΤΟΜΕΙΣ	Διδακτικές Δραστηριότητες	Ψηφιακά περιβάλλοντα	Πρόγραμμα σπουδών	Σχολικό εγχειρίδιο
<p><b>Απόκτηση γνώσεων για την αρχαία ελληνική γραμματεία και τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό (τέχνη, επιστήμη κλπ.) (αρχαιογνωσία)</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ για την υπέρβαση της αποσπασματικότητας του κειμένου στο σχολικό ανθολόγιο, μέσα από τη δυνατότητα πρόσβασης σε ολόκληρο το κείμενο σε ψηφιακά σώματα κειμένων (με νεοελληνικές μεταφράσεις) αλλά και για την ανάδειξη της μεταφραστικής διάστασης του κειμένου (μέσα από την προβολή και σύγκριση διαφορετικών μεταφράσεων).</li> <li>▪ Απόκτηση γραμματολογικών γνώσεων για τα ομηρικά έπη – πρόσβαση σε ψηφιοποιημένα έργα αναφοράς γραμματολογίας και αρχαίας ιστορίας.</li> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ (μέσω της σύνδεσης με ψηφιακά σώματα αρχαιοελληνικών κειμένων) για την</li> </ul>	<p><a href="#">Ψηφιακό Σχολείο: Διαδραστικά σχολικά βιβλία</a>  <a href="#">Πανελλήνιο Ψηφιακό Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Βίντεο</a> (Φωτόδεντρο)</p> <p>Ψηφιακό εκπαιδευτικό υποστηρικτικό υλικό τέως Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Ομηρικά έπη</a></li> <li>▪ <a href="#">Ηροδότου Ιστορίες / Αρχαίοι Τόποι και άνθρωποι</a></li> </ul> <p><b>Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Αριάδνη</a>. Μορφές και Θέματα της Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας.</li> <li>▪ Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός της ΑΕ Γραμματείας. Μελέτες και πολυμεσικοί πόροι για βασικά γένη και είδη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και τους κύριους</li> </ul>	<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ να έρθουν σε επαφή με ένα ευρύ φάσμα κειμένων αρχαίας ελληνικής γραμματείας (ρητορική, φιλοσοφία, θέατρο, ποίηση, ιστοριογραφία) και να είναι σε θέση να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών αυτών ειδών καθώς και τη λειτουργικότητά τους, δηλαδή τον σκοπό για τον οποίο γράφονται.</li> <li>▪ να αντιληφθούν το αξιακό σύστημα των κειμένων και να τα συνδέσουν με το πολιτισμικό πλαίσιο της εποχής</li> <li>▪ αντιληφθούν τη σχέση της λογοτεχνίας με την ανθρώπινη εμπειρία και να κατανοήσουν τη σημασία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας για την κατανόηση του αρχαίου ελληνικού κόσμου</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Η εργασία «Δημιουργώ την ομηρική κοινωνία και περιδιαβαίνω στα παλάτια της» που προτείνεται στον Οδηγό Εκπαιδευτικού μπορεί να πραγματοποιηθεί με την αξιοποίηση του ΔΠ. Αντίστοιχα π.χ. οι μαθητές μπορούν να αξιοποιήσουν διαδραστικούς χάρτες για να χαρτογραφήσουν το ταξίδι του Οδυσσέα.</li> <li>▪ Η δυνατότητα προβολής στον ΔΠ του εμπλουτισμένου</li> </ul>

	<p>πρόσβαση σε παράλληλα κείμενα αλλά και τη δημιουργία ανθολογίας (διακειμενική προσέγγιση).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Αξιοποίηση του ΔΠ για την παράλληλη προβολή και επεξεργασία αποσπασμάτων από το σχολικό εγχειρίδιο Ηροδότου Ιστορίες, που λειτουργεί ως παράλληλο κείμενο. Ανάθεση σχετικών εργασιών στα παιδιά και αξιοποίηση του διαδραστικού για προβολή και συζήτησή τους.</li> <li>Αξιοποίηση του ΔΠ για την ανάδειξη της ιστορικότητας του κειμένου: μπορούμε να αναδείξουμε την ιστορικότητα των ποικίλων παραμέτρων του λογοτεχνικού φαινομένου, του θέματος ή των θεμάτων και ιδεών του κειμένου, των λογοτεχνικών ειδών κλπ.</li> <li>Αξιοποίηση του ΔΠ για αναζήτηση και αξιολόγηση υλικού από το διαδίκτυο για άλλους πολιτισμούς της αρχαιότητας (με έμφαση στην ισότιμη προβολή τους). Προτείνεται αυτό να πραγματοποιείται μέσω εργασιών που θα προετοιμάζουν τα παιδιά (εντός και εκτός σχολείου).</li> </ul>	<p>εκπροσώπους τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><a href="#">Αρχαιογνωσία-Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση</a>. Ψηφιακή έκδοση 7 των εγχειριδίων της ομώνυμης σειράς (για την ιστορία της αε γλώσσας, της αε γραμματείας, της αε ιστορίας κλπ.)</li> <li><a href="#">Μνημοσύνη</a>: Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Σώματα κειμένων από σημαντικούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς (στο πρωτότυπο και σε δόκιμες νεοελληνικές μεταφράσεις).</li> <li>Ανθολογίες αρχαιοελληνικών κειμένων, <a href="#">από την αρχαϊκή εποχή έως και την ύστερη αρχαιότητα [Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα]</a> και <a href="#">Ανθολόγιο αττικής πεζογραφίας [Πύλη για την ελληνική γλώσσα]</a>.</li> </ul> <p>Άλλοι αρχαιογνωστικοί δικτυακοί τόποι που λειτουργούν ως ψηφιακές βιβλιοθήκες, που εξασφαλίζουν άμεση πρόσβαση σε άφθονες γραμματειακές και αρχαιολογικές πηγές.</p> <p>Μουσεία και εικονικές περιηγήσεις, π.χ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><a href="#">Ψηφιακές συλλογές Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού</a></li> <li><a href="#">Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη</a></li> </ul> <p><a href="#">Ψηφιακό Αρχείο της Δημόσιας Τηλεόρασης</a></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>κατανοήσουν την Οδύσσεια ως ποιητική ανθρωπογεωγραφία, ως ύμνο στον άνθρωπο και τα κατορθώματά του, ως διδαχή αξιών, ισχυρών πίστewων και ανθρώπινης ευθύνης.</li> <li>έρθουν σε επαφή με τις αξίες του ελληνικού (και όχι μόνο) πολιτισμού, τον ιδιαίτερο τρόπο σκέψης των αρχαίων Ελλήνων, την έννοια του υπεύθυνου και ενεργού πολίτη χωρίς υπερβολές και ωραιοποιήσεις.</li> <li>κατανοήσουν το θεολογικό σύμπαν των αρχαίων Ελλήνων και τη σχέση των ανθρώπων με τους θεούς.</li> <li>αντιληφθούν την αντιπαράθεση ασιατικού-ελληνικού κόσμου.</li> </ul>	<p>εγχειριδίου στην <a href="#">ενότητα 4</a> δίνει πρόσβαση στη σελίδα αναφοράς (σελίδα εκπαιδευτικού περιεχομένου) για ταφικά έθιμα στην αρχαιότητα.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Η δυνατότητα προβολής στον ΔΠ του εμπλουτισμένου εγχειριδίου στην <a href="#">ενότητα 12</a> δίνει πρόσβαση στη σελίδα αναφοράς (σελίδα εκπαιδευτικού περιεχομένου) για τα άθλα στην αρχαία Ελλάδα, με διασύνδεση ανάμεσα σε σχολικά εγχειρίδια διαφορετικών διδακτικών αντικειμένων.</li> </ul>
<p>Απόκτηση δεξιοτήτων κατανόησης / παραγωγής λόγου (κλασικός και νέος γραμματισμός)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα προκειμένου οι μαθητές και οι μαθήτριες να εστιάσουν σε δομικά και εκφραστικά χαρακτηριστικά των κειμένων (ποιητολογική – ενδοκειμενική προσέγγιση): <ul style="list-style-type: none"> <li>Δημιουργία ψηφιακών διαγραμμάτων και εννοιολογικών χαρτών για την κατανόηση της δομής και του περιεχομένου του κειμένου (πλαγιότιτλοι, απεικονίσεις</li> </ul> </li> </ul>	<p><a href="#">Ψηφιακό Σχολείο: Διαδραστικά σχολικά βιβλία</a></p> <p>Ψηφιακό εκπαιδευτικό υποστηρικτικό υλικό τέως Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><a href="#">Ομηρικά έπη</a></li> <li><a href="#">Ηροδότου Ιστορίες / Αρχαίοι Τόποι και άνθρωποι</a></li> </ul> <p><b>Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα:</b> Συγκεκριμένα πηγές άντλησης πολυμεσικού υλικού:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><a href="#">Αριάδνη</a>. Μορφές και Θέματα της Αρχαίας</li> </ul>	<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Κατανοούν το μύθο στην ποιητική του μετάπλαση και την πλοκή.</li> <li>Διερευνούν τη δομή της Οδύσσειας, ώστε να γνωρίσουν λογοτεχνικές και αφηγηματικές τεχνικές (εγκιβωτισμός, ευθύς λόγος, διάλογος, μονόλογος, πρωτο(2ο/ 3ο)πρόσωπη αφήγηση, τη λειτουργία του χρόνου ως προς την τάξη (αναδομή, προοικονομία), ως προς τη διάρκεια (διαστολή και συστολή-επιβράδυνση) εκφραστικές τεχνικές, σχήματα λόγου, μοτίβα λογοτεχνικά (άστοχα</li> </ul>	<p>Ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Η δραστηριότητα της <a href="#">ενότητας 3</a> «Να διακρίνετε τις σκηνές της Ενότητας (δίνοντας έναν τίτλο στην καθεμιά) και τις εικόνες μιας σκηνής» μπορεί να γίνει με αξιοποίηση του ΔΠ.</li> <li>Η δραστηριότητα της <a href="#">ενότητας 5</a> «Περιγράψτε ή ζωγραφίστε την</li> </ul>



	<p>σχεδιαγραμματικές ή γραφηματικές σχέσεων προσώπων, χρονικών βαθμίδων, αφηγηματικών εστιάσεων, κλπ.,)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Προβολή του κειμένου και οι μαθητές επισημαίνουν με χρώματα δομικά και εκφραστικά στοιχεία, ενώ αξιοποιούν τις δυνατότητες εισαγωγής σχολίων αλλά και απόκρυψης ολόκληρης ή μέρους της σελίδας.</li> <li>▪ Μετατροπή του κειμένου σε υπερκείμενο προς την κατεύθυνση α) του υπομνηματισμού του με γλωσσικές πληροφορίες και με περικειμενικές πληροφορίες (σύνδεση με έργα αναφοράς, λεξικά, κ.ά.) β) της μετατροπής του κειμένου από μονοτροπικό σε πολυτροπικό και πολυμεσικό (π.χ. σύνδεση της αρχαίας ελληνικής γραμματείας με την αρχαία ελληνική τέχνη, σύνδεση ιστοριογραφικού κειμένου με αντίστοιχους χάρτες και άλλο διαδραστικό υλικό, κλπ.) [ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ].</li> <li>▪ Σύγκριση διαφορετικών σημειωτικών τρόπων. Αξιοποίηση του ΔΠ για την ανάδειξη της συνομιλίας των τεχνών στο επίπεδο των διαφορετικών αναγνώσεων, αναπαραστάσεων και πολυμεσικών «εφαρμογών / αναγνώσεων» του κειμένου (δραματοποιήσεις, μελοποιήσεις, ηχογραφημένες αναγνώσεις, κλπ.), και στο επίπεδο διερεύνησης διαφορετικών πραγματεύσεων από διάφορες (αναπαραστατικές) τέχνες (ζωγραφική, κινηματογράφος, γλυπτική, χαρακτηριστική, video art, κλπ.).</li> <li>▪ Κριτική ανάγνωση και παραγωγή πολυτροπικών κειμένων. Αξιοποίηση του ΔΠ για τη δημιουργία αφήγησης μονοτροπικής ή πολυτροπικής (δημιουργική γραφή): αφενός να</li> </ul>	<p>Ελληνικής Μυθολογίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Πυξίς: Ψηφιακή Αρχαιοθήκη. Συλλογή ψηφιακών πόρων για τον αρχαίο ελληνικό κόσμο με έμφαση στη γραμματεία, την τέχνη και τον πολιτισμό (περιβάλλον υπό εκπόνηση – αναμένεται η δημοσίευσή του το 2015]</li> </ul> <p>Επιπλέον:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Μνημοσύνη</a>: Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Σώματα κειμένων από σημαντικούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς (στο πρωτότυπο και σε δόκιμες νεοελληνικές μεταφράσεις).</li> </ul> <p>Λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, εργαλεία δικτυακής δημοσίευσης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας που επιτρέπουν στους μαθητές να περάσουν από την ανάγνωση και πρόσληψη στη γραφή και δημιουργία.</p>	<p>ερωτήματα, τυπικά επαναλαμβανόμενους στίχους) αιτιολογώντας το λειτουργικό τους ρόλο.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Κατανοούν την πολλαπλότητα προσεγγίσεων ενός κειμένου και να επιχειρήσουν τις δικές τους ερμηνευτικές προσεγγίσεις</li> <li>▪ Δουλεύουν διαθεματικά κινούμενοι με ευχέρεια από το ένα λογοτεχνικό κείμενο στο άλλο, αναγνωρίζοντας τις ομοιότητες, αλλά και τις διαφορές στο χώρο και στο χρόνο.</li> </ul>	<p>Πηνελόπη, όπως παρουσιάζεται σ' αυτή την Ενότητα, και προσδιορίστε το ήθος της» και να επεκταθεί σε πολυμεσική διαθεματική εργασία.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ η δυνατότητα προβολής στον ΔΠ του εμπλουτισμένου εγχειριδίου στην <a href="#">ενότητα 27</a> δίνει πρόσβαση στη σελίδα αναφοράς (σελίδα εκπαιδευτικού περιεχομένου) για τις στιγμές αναγνώρισης στα ομηρικά έπη και τη δραματική ποίηση, που ενισχύει την άσκηση του εγχειριδίου με οπτικό και κειμενικό υλικό.</li> <li>▪ η δυνατότητα προβολής στον ΔΠ του εμπλουτισμένου εγχειριδίου στην <a href="#">ενότητα 9</a> δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης στην αντίστοιχη ενότητα του συνοδευτικού υποστηρικτικού λογισμικού, με διαδραστικές ασκήσεις για την κατανόηση της ομηρικής παρομοίωσης.</li> <li>▪ Εργασίες συνολικής θεώρησης στο <a href="#">εγχειρίδιο του Ηροδότου</a>, όπως αυτή για τους περσικούς πολέμους στη ζωγραφική και τη λογοτεχνία) μπορούν όχι μόνο να προβληθούν αλλά και να πραγματοποιηθούν εν μέρει ή εξ ολοκλήρου με</li> </ul>
--	---	---	---	--

	<p>προκύψει το «κείμενο» με διαδικασίες συνεργατικής γραφής (η ολομέλεια της τάξης ως ομάδα), αφετέρου να προκύψει ένα πολυτροπικό / πολυμεσικό «κείμενο» και, επομένως, οι μαθητές να ασκηθούν στην παραγωγή (= δημιουργική γραφή) νέων ειδών κειμένων (ψηφιακών). [ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ: σημειώνουμε ωστόσο πως πρόκειται για δραστηριότητα που προϋποθέτει εργασία και στο σπίτι καθώς και πιθανώς ύπαρξη και άλλων υποδομών, ανάλογα με τον διδακτικό σχεδιασμό· βλ. αντίστοιχα και τον σχετικό πίνακα για το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας].</p>			<p>χρήση ΔΠ.</p>
<p>Απόκτηση γνώσεων για το σήμερα (γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, στάσεις)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αξιοποίηση ψηφιακών σωμάτων κειμένων αλλά και βάσεων δεδομένων νεότερης τέχνης για τη διαχρονική διερεύνηση της πρόσληψης των ομηρικών ποιητικών συμβόλων (βλ. 5η στήλη για ένα παράδειγμα). Προτείνεται αυτό να πραγματοποιείται μέσω εργασιών που θα προετοιμάζουν τα παιδιά (εντός και εκτός σχολείου).</li> <li>▪ Αξιοποίηση του ΔΠ για αναζήτηση και αξιολόγηση υλικού από το διαδίκτυο ως προς τη θέση των ομηρικών επών στη σύγχρονη κοινωνία.</li> <li>▪ Γενικότερα, αναζήτηση στο διαδίκτυο (η οποία πρέπει να εντάσσεται στις διδακτικές πρακτικές μετά από σχεδιασμό, που δίνει έμφαση όχι μόνο στη συγκέντρωση αλλά και στην αξιολόγηση της διαδικτυακής πληροφορίας αφενός, αλλά και του ίδιου του διαδικτύου ως μέσου αφετέρου). Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στο συγκεκριμένο μάθημα, καθώς το διαδίκτυο κάθε άλλο παρά ιδεολογικά ουδέτερο αποδεικνύεται ως προς τη στάση απέναντι στον αρχαίο κόσμο· οι πτυχές αυτές σε μεγαλύτερες τάξεις μπορούν να αποτελέσουν οι ίδιες αντικείμενο διερεύνησης.</li> </ul>	<p><b>Ψηφιακό Σχολείο: Διαδραστικά σχολικά βιβλία</b></p> <p><b>Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα: Σώματα κειμένων</b> νεοελληνικής και παγκόσμιας λογοτεχνίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <a href="#">Ανεμόσκαλα</a> (σώματα κειμένων &amp; συμπρακτικοί πίνακες για σημαντικούς Νεοέλληνες ποιητές του 19ου και του 20ού αιώνα).</li> <li>▪ Ο Αρχαιοελληνικός Μύθος στην Παγκόσμια Λογοτεχνία (περιβάλλον υπό εκπόνηση – αναμένεται η δημοσίευσή του το 2015).</li> <li>▪ <a href="#">Μνημοσύνη</a>: Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Σώματα κειμένων από σημαντικούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς (στο πρωτότυπο και σε δόκιμες νεοελληνικές μεταφράσεις).</li> </ul>	<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ αναγνωρίζουν στοιχεία που επιβιώνουν στην ποίηση και τη λογοτεχνία από τον Όμηρο έως τη σύγχρονη δημοτική ποίηση.</li> <li>▪ αντιληφθούν την έννοια των διακειμένων που διαπλέκονται και να φτάσουν έτσι στην αισθητική αποτίμηση και την απόλαυση.</li> <li>▪ αντιληφθούν ότι η συλλογική μνήμη διατήρησε αλλά και μετασχημάτισε τις επικές ποιητικές μορφές, το ύφος και τους αρχαίους μύθους σε σύγχρονες μορφές ποίησης και λαϊκής λογοτεχνίας.</li> <li>▪ σχηματίσουν μέσα από την κριτική θεώρηση των κειμένων μια εικόνα για τον αρχαίο ελληνικό κόσμο και να επιχειρήσουν να διερευνήσουν πώς συνδέεται η εικόνα αυτή με την εικόνα που έχουν για το σύγχρονο ελληνικό και δυτικοευρωπαϊκό πολιτισμό</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Η δυνατότητα προβολής στον ΔΠ του εμπλουτισμένου εγχειριδίου στην <a href="#">ενότητα 18</a> δίνει πρόσβαση σε μια σελίδα αναφοράς (σελίδα εκπαιδευτικού περιεχομένου) με δραστηριότητα για τον Οδυσσέα ως διαχρονικό ποιητικό σύμβολο (αξιοποίηση σωμάτων κειμένων – συμπρακτικών πινάκων).</li> <li>▪ Με τον ίδιο τρόπο θα μπορούσε να αναδιοργανωθεί σε διερευνητική εργασία η ερώτηση της <a href="#">ενότητας 16</a> «Ποιες ομοιότητες παρουσιάζει η εικόνα του ομηρικού Άδη με την εικόνα που φαίνεται στα παραπάνω δημοτικά τραγούδια του Κάτω Κόσμου (μοιρολόγια) – και σε κείμενα άλλων εθνών, αν υπάρξει δυνατότητα.»</li> </ul>

				<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Η διαθεματική εργασία στην ενότητα 19 «Διαθεματική δραστηριότητα: Ο ξενιτεμός και ο νόστος», προσφέρεται για απόκτηση γνώσεων για τον σημερινό κόσμο, ενώ στο <a href="#">εμπλουτισμένο σχολικό εγχειρίδιο</a> συνοδεύεται και από σχετική σελίδα αναφοράς (εκπαιδευτικού περιεχομένου) που επιτρέπει την άμεση διασύνδεση με άλλα γνωστικά αντικείμενα και την πρόσβαση σε επιπλέον ψηφιακούς πόρους.</li> </ul>
--	--	--	--	--

#### Βασικές ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

Ψηφιακό Σχολείο: <http://dschool.edu.gr/>

Αρχαία ελληνική γραμματεία από μετάφραση: Ομήρου Οδύσσεια [εμπλουτισμένο σχολικό εγχειρίδιο]: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A115/461/3014,12200/>

Αρχαία ελληνική γραμματεία από μετάφραση: Ηροδότου Ιστορίες [εμπλουτισμένο σχολικό εγχειρίδιο]: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A113/349/2334,8910/>

Αρχαία ελληνική γραμματεία από μετάφραση: Αρχαία Ελλάδα. Τόπος-Άνθρωποι [εμπλουτισμένο σχολικό εγχειρίδιο]: <http://ebooks.edu.gr/2013/course-main.php?course=DSGYM-B120>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων: <http://photodentro.edu.gr/or/>

Φωτόδεντρο: Πανελλήνιο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικών βίντεο: <http://photodentro.edu.gr/video/>

Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα: <http://www.greek-language.gr/digitalResources/>

Ψηφιακό εκπαιδευτικό υποστηρικτικό υλικό τέως Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:

Ομηρικά έπη: [http://www.pi-schools.gr/software/gymnasio/omirika\\_epi/](http://www.pi-schools.gr/software/gymnasio/omirika_epi/)

Ηροδότου Ιστορίες / Αρχαίοι Τόποι και άνθρωποι: [http://www.pi-schools.gr/software/gymnasio/irodotos\\_a\\_b/](http://www.pi-schools.gr/software/gymnasio/irodotos_a_b/)

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα: <http://www.greek-language.gr/>

Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/lexica/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/index.html)

Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/corpora/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/index.html)

Ψηφιακό αρχείο ΕΡΤ: <http://www.hprt-archives.gr/V3/public/main/index.aspx>

Ψηφιακές συλλογές Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού: <http://collections.culture.gr/>



γλῶσσαν νωμᾶν

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΘΝΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ (EFNIL)

[www.greeklanguage.gr](http://www.greeklanguage.gr)

ΚΑΡΑΜΑΟΥΝΑ 1 - ΠΛ. ΣΚΡΑ - 551 32 ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΗΛ. 2310 459 101, 2310 459 106 - FAX. 2310 459 107

e-mail: [centre@komvos.edu.gr](mailto:centre@komvos.edu.gr)